

PRZEGLĄD UNIwersYTECKI

Pismo informacyjne Uniwersytetu Wrocławskiego

Nr 3 (96)

marzec
2004

Rok X

ISSN 1425-798X

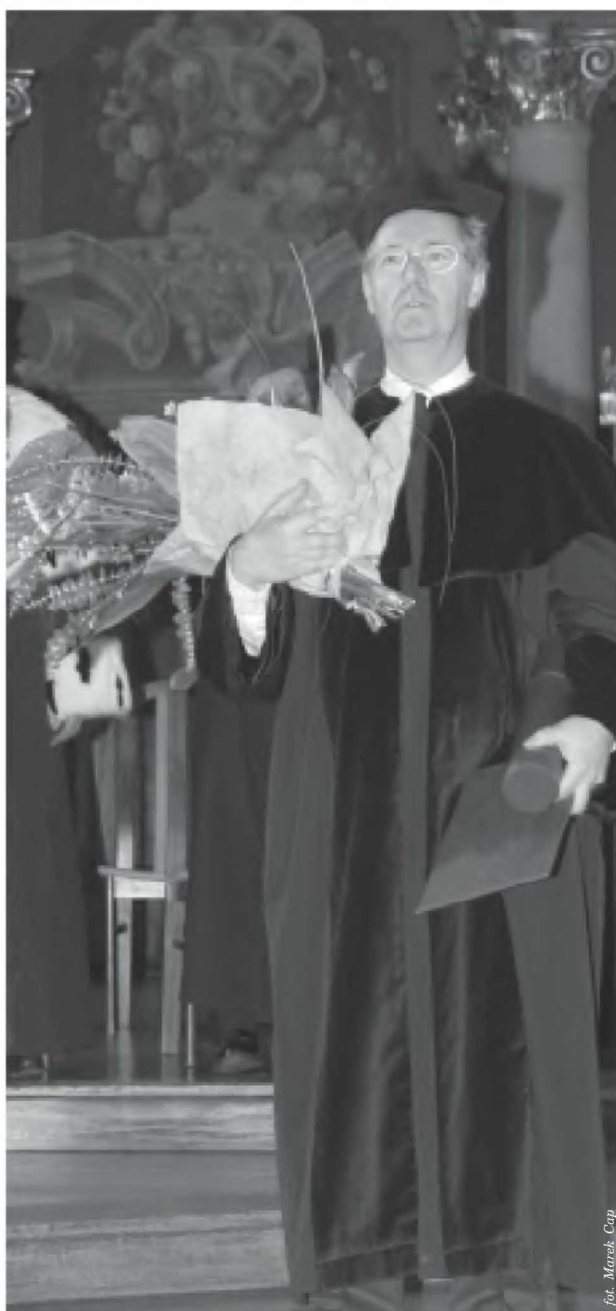

foto: Marek Czap

*Profesorowie Theodore Eugene Madey i Mark Ryszard Dawid Seaward
doktorami honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego*

Hojny donator prof. Berthold Beitz odebrał 4 lutego przyznaną przez Uniwersytet Wrocławski statuetkę Złotego Szermierza. Nagroda ta przyznawana jest osobom szczególnie zasłużonym w ratowaniu bezcennych zabytkowych wnętrz Uniwersytetu Wrocławskiego. Uroczystość odbyła się w Essen w siedzibie fundacji „Alfried Krupp von Bohlen und Halbach Stiftung”, której prof. Beitz jest przewodniczącym. Statuetkę wręczył w imieniu JM Rektora UW prof. Waldemar Kozuszek, pełnomocnik rektora ds. niemiecko-polskiej współpracy naukowej. Uroczystość odbyła się w Essen w siedzibie fundacji „Alfried Krupp von Bohlen und Halbach Stiftung”, której prof. Beitz jest przewodniczącym. Statuetkę wręczył w imieniu JM Rektora UW prof. Waldemar Kozuszek, pełnomocnik rektora ds. niemiecko-polskiej współpracy naukowej. Prof. Berthold Beitz jest osobą o niezwyklej biografii. Ratował w czasie wojny Żydów, a po jej zakończeniu działał na rzecz jakże trudnego pojednania niemiecko-żydowskiego i niemiecko-polskiego. Kierując koncernem Kruppa, zdobywał rynki zbytu na wschodzie Europy.

Prof. Berthold Beitz, donator UW. ➔ 3

Pierwszy w Polsce grant na badania naukowe w wysokości 25 tys. euro (ponad 100 tys. zł) firma Microsoft przyznała studentom informatyki naszej uczelni. Michał Moskal, Kamil Skalski i Paweł Olszta, zdolni podopieczni prof. Leszka Pacholskiego, wystartowali

w konkursie ROTOR na projekty informatyczne związane z platformą .NET, uruchomioną przez Microsoft. Swoją nową język programowania nazwali Nemerle. To imię czarownika, bohatera powieści U. Legumin Czarnoksiężnik z Archipelagu. Grant Microsoft ➔ 3

Na uroczystości w Auli Leopoldyńskiej, 10 marca, dyplomy doktora *honoris causa* Uniwersytetu Wrocławskiego odebrali prof. Theodore E. Madey i prof. Mark R.D. Seaward. Uroczystość oprawił swoim występem chór Uniwersytetu Wrocławskiego „Gaudium” pod dyr. A. Urbanka. Na spotkaniu w Oratorium Marianum doktorzy honorowi odebrali gratulacje, a Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Zdzisław Latajka wznosił toast za nowych członków społeczności akademickiej. Nadanie doktoratów h.c. UW. ➔ 14

W numerze

WYRÓŻNIENIA, NAGRODY, STYPENDIA 3

- ◆ Prof. Berthold Beitz uhonorowany Złotym Szermierzem
- ◆ Prof. Bogusław Banaszak podwójnie uhonorowany
- ◆ Grant Microsoftu dla studentów informatyki UW.
- ◆ Stypendia FNP dla młodych naukowców
- ◆ Zasady przyznawania stypendiów z własnego funduszu stypendialnego
- ◆ Leopoldina – Nagroda Naukowa Fundacji Luise Eylmann
- ◆ Nagroda AMICUS Stowarzyszenia Absolwentów UW.

ROZMAITOŚCI 5

- ◆ I Szachowy Turniej o Puchar Rektora AM
- ◆ Projekt ustawy o szkolnictwie wyższym w Sejmie
- ◆ Finansowania badań własnych sieci naukowych
- ◆ Dotacja budżetowa dla uczelni zależna od oceny PKA
- ◆ Podwyżki na uczelniach
- ◆ Budowa gmachu informatyki w obiektywie kamery
- ◆ XVII wyprawa na Spitsbergen
- ◆ Obradowało Kolegium Rektorów
- ◆ Kolegium Rektorów Uczelni Niepaństwowych
- ◆ Ks. prof. Ignacy Dec biskupem w Świdnicy
- ◆ VII Międzyuczelniane Targi Pracy PROFESJA
- ◆ Uniwersytet kariery na... Uniwersytecie Wrocławskim
- ◆ Spotkanie z Longinem Pastusiakiem w Klubie Polityki
- ◆ Kolekcja Muzeum UW. wzbogaca się
- ◆ Studencki Magazyn Radiowy na żywo
- ◆ I Dolnośląski Festiwal Dyni
- ◆ Koncert „Niderlandzkie pieśni późnego średniowiecza”
- ◆ Świat wartości cyklu J.R.R. Tolkiena „Władca Pierścieni”

KONFERENCJE NAUKOWE, WYKŁADY, SESJE 8

BADANIA NAUKOWE 10

- ◆ Zakład Inżynierii Białka prof. Jacka Otlewskiego
- ◆ Śląska Republika Uczonych
- ◆ Współpraca CBŚiB ze Słowacją
- ◆ Pomocja publikacji CBŚiB

DYDAKTYKA 12

- ◆ Suplement do dyplomu
- ◆ Uznawanie dyplomów w Europie
- ◆ Punktowe zaliczanie zajęć za granicą (ECTS)
- ◆ Studia w UE
- ◆ Najbardziej popularne kierunki studiów

WITRYNA STUDENCKA 13

TYTUŁY PROFESORSKIE, DOKTORATY 13

Z OBRAD SENATU UW. 14

PROF. THEODORE MADEY I PROF. MARK SEAWARD DOKTORAMI H. C. UW. 14

SPOTKANIE WŁADZ REKTORSKICH Z KADRĄ KIEROWNICZĄ UCZELNI 20

NOWI PROFESOROWIE TYTULARNI W UW. 25

ZAPOWIEDŹ VII DOLNOŚLĄSKIEGO FESTIWALU NAUKI 27

Z BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ 28

NOWOŚCI KSIĄŻKOWE WYDAWNICTWA UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO 30

BIURO PROGRAMÓW UE I WSPÓŁPRACY REGIONALNEJ UW. 31

ZAPROSZENIA, OGŁOSZENIA 35

ODESZLI NA ZAWSZE 36

WYRÓŻNIENIA, NAGRODY, STYPENDIA

Prof. Berthold Beitz uhonorowany Złotym Szermierzem

Hojny donator prof. Berthold Beitz odebrał 4 lutego przyznaną przez Uniwersytet Wrocławski statuetkę Złotego Szermierza. Nagroda ta przyznawana jest osobom szczególnie zasłużonym w ratowaniu bezcennych zabytkowych wnętrz Uniwersytetu Wrocławskiego.

Uroczystość odbyła się w Essen w siedzibie fundacji „Alfried Krupp von Bohlen und Halbach Stiftung”, której prof. Beitz jest przewodniczącym. Statuetkę wręczył w imieniu JM Rektora UWr. prof. Waldemar Kozuschek, pełnomocnik rektora ds. niemiecko-polskiej współpracy naukowej.

Profesora Beitz'a bardzo ucieszyła otrzymana statuetka donatora, dlatego umieścił ją na honorowym miejscu w swoim domu.

Dzięki ofiarnemu wsparciu profesora możliwe było odrestaurowanie i przebudowa wejścia oraz wnętrza budynku bramnego naszej uczelni. Pan profesor Beitz jest również inicjatorem i jednocześnie ofiarodawcą stypendiów, które wspierają pobyt naszych pracowników dydaktycznych i studentów w Uniwersytecie w Bochum. Obecnie dzięki mecenatowi Fundacji pod kierunkiem prof. Beitz'a trwa renowacja drzwi wejściowych do Auli Leopoldyńskiej. Gmach główny Uniwersytetu Wrocławskiego odzyskuje dzięki takim ofiarodawcom dawny blask. Prof. Berthold Beitz jest osobą o niezwyklej biografii. Ratował w czasie wojny Żydów, a po jej zakończeniu działał na rzecz jakże trudnego pojednania niemiecko-żydowskiego i niemiecko-polskiego. Kierując koncernem Kruppa, zdobywał rynki zbytu na wschodzie Europy. Budował w ten sposób podwaliny pod pokojową politykę Willy'ego Brandta.

W maju ub.r. prof. Beitz za swoje zasługi otrzymał Złoty i Jubileuszowy Medal Uniwersytetu Wrocławskiego.

Prof. Bogusław Banaszak podwójnie uhonorowany

Członkostwem w Europejskiej Akademii Nauki, Sztuki i Literatury (European Academy of Sciences, Arts and Humanities) z siedzibą w Paryżu oraz Nagrodą Leopolda Kunschaka został wyróżniony prof. Bogusław Banaszak, uniwersytecki prawnik-konstytucjonalista, współpracujący z naukowym środowiskiem Austrii.

Prestiżową Nagrodę Leopolda Kunschaka prof. Banaszak odebrał

12 marca z rąk kanclerza Republiki Austrii dr. Wolfganga Schüssela w gmachu Parlamentu w Wiedniu.

Prof. Bogusław Banaszak w towarzystwie Kanclerza Austrii (drugi od prawej) i członków Kapituły Nagrody

Grant Microsoftu dla studentów informatyki UWr.

Pierwszy w Polsce grant na badania naukowe w wysokości 25 tys. euro (ponad 100 tys. zł) firma Microsoft przyznała studentom informatyki naszej uczelni. Michał Moskal, Kamil Skalski i Paweł Olszta, zdolni podopieczni prof. Leszka Pacholskiego, wystartowali w konkursie ROTOR na projekty informatyczne związane z platformą .NET, uruchomioną przez Microsoft. Swoją nową język programowania nazwali Nemerle. To imię czarownika, bohatera powieści Urszuli Legumin *Czarnoksiężnik z Archipelagu*. Udało im się wygrać, to duży sukces.

Język Nemerle można wykorzystać do pisania dowolnych programów. Jest łatwy w użyciu.

Jego twórcy mają ambicje tak go dopracować, by każdy przy jego użyciu mógł pisać programy.

Sukces w konkursie przekłada się już na wymierne efekty. Paweł Olszta, student V roku, otrzymał propozycję pracy w Microsoftcie. Michał Moskal i Kamil Skalski są na IV roku, interesują ich głównie języki programowania, jeszcze rok... i wiele propozycji twórczej pracy pojawi się przed nimi. – Marzę o ciekawej pracy w jakimś ośrodku badawczym – mówi Michał. – A ja o wyprawie w Himalaje – dodaje Kamil. Gratulujemy i życzymy spełnienia pragnień.

Prof. Maciej Dąbrowski

Od lewej: Michał Moskal, prof. Leszek Pacholski i Kamil Skalski

Stypendia FNP dla młodych naukowców

Prestiżowe nagrody w wysokości 20 tysięcy złotych otrzymało od Fundacji na rzecz Nauki Polskiej 107 młodych naukowców z całego kraju. Odebrali swoje stypendia 20 marca na uroczystości na Zamku Królewskim w Warszawie. Wyróżnieni przeznaczają je na dofinansowanie prowadzonych badań naukowych. Wśród tegorocznych laureatów jest jedenaścioro osób z Wrocławia, czworo z nich to młodzi zdolni z Uniwersytetu Wrocławskiego.

♦ dr DARIUSZ BURACZEWSKI, matematyk

– Zajmuje się badaniem przestrzeni funkcji pluriharmonicznych, tj. części rzeczywistych funkcji holomorficzych, określonych na syme-

trycznych obszarach Siegla – stwierdza. – Okazuje się, że do opisu tych funkcji nadają się świetnie S -niezmiennicze operatory różniczkowe drugiego rzędu, gdzie S oznacza grupę rozwiązań działającą pojedynczo tranzytywnie na obszarze. Pierwszym wynikiem było scharakteryzowanie funkcji pluriharmonicznych w terminach trzech takich operatorów.

Wprowadzone metody pozwoliły na badanie rozwiązań układu Hua. Jest to system operatorów różniczkowych zdefiniowany w naturalny sposób w terminach geometrii obszaru, niezmienniczy na działanie pełnej grupy przekształceń biholomorficznych. Głównym założeniem mojego doktoratu było udowodnienie, że na obszarach Siegla typu nietubowego rozwiązaniami układu Hua są funkcje pluriharmoniczne.

♦ mgr HONORATA CZAPIŃSKA, biochemik

– W kręgu moich zainteresowań od czasu studiów magisterskich znajduje się biochemia strukturalna – opowiada. – Początkowo zajmowałam się porównywaniem enzymów proteolitycznych i poszukiwaniem istniejących między nimi analogii strukturalno-funkcjonalnych. Obecnie skoncentrowałam się na badaniach strukturalnych białek techniką krystalografii rentgenowskiej. Przedmiotem moich badań jest wpływ mutacji punktowych na siłę oddziaływania pomiędzy proteazami serynowymi i ich białkowymi inhibitorami.

Układ ten, w wielu aspektach dość dobrze już poznany, doskonale nadaje się jako modelowy do przeprowadzenia analizy wkładu różnych elementów strukturalnych, takich jak wiązania wodorowe czy pary jonowe, na energię oddziaływania między białkami. Oprócz pracy naukowej moją pasją są podróże, zwłaszcza te związane z górami.

♦ mgr ARTUR KREZEL, chemik

Głównym tematem jego badań są oddziaływania niskocząsteczkowych tioli o znaczeniu biologicznym (m.in. glutationu) i ich pochodnych z wybranymi jonami metali w kontekście ich homeostazy. – Istotnym nurtem moich badań jest powiązanie struktury z funkcjami wspomnianych już tioli – tłumaczy. – Przy badaniu powstających kompleksów jest wykorzystywana bardzo szeroka gama technik spektroskopowych, a do reakcji następczych szereg metod analitycznych. Badane zjawiska mogą przyczynić się do zrozumienia reakcji, jakim ulegają jony

metali przejściowych w warunkach wewnątrzkomórkowych.

♦ mgr WOJCIECH SZCZEPANIK, chemik

– Wyniki moich badań, prowadzonych pod kierunkiem pani prof. Małgorzaty Jeżowskiej-Bojczuk, mają na celu próbę wyjaśnienia chemicznego podłoża toksyczności antybiotyków aminoglikozydowych – wyjaśnia. – Jak wykazałem, leki te mogą tworzyć trwałe kompleksy z fizjologicznie dostępnymi jonami miedzi. W takiej postaci generują bardzo reaktywne rodniki hydroksylowe oraz indukują promutagenne zmiany w obrębie kwasów nukleinowych. Badania we współpracy z Instytutem Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN wykazały, że po związaniu miedzi antybiotyki

stymulują leukocyty krwi obwodowej do generowania cytokin prozapalnych. Uzyskane przeze mnie rezultaty, zebrane w pracy doktorskiej *Udział jonów miedzi w molekularnym podłożu efektów toksycznych antybiotyków aminoglikozydowych*, mogą posłużyć nie tylko do wyjaśnienia obserwowanych klinicznie objawów, lecz także stanowić pewną wskazówkę przy projektowaniu nowych, mniej toksycznych pochodnych.

Pozostali wrocławscy stypendyści 2004:

- dr ARTUR BEDNARKIEWICZ (inżynieria materiałowa), Instytut Niskich Temperatur PAN
- dr JUSTYNA BRASUŃ (chemia), Akademia Medyczna
- dr KATARZYNA KOŚCIELSKA-KASPRZAK (biochemia), Akademia Medyczna

- mgr ROBERT KUDRAWIEC (fizyka), Politechnika Wrocławska
- dr PAWEŁ LICZNA (inżynieria środowiska), Akademia Rolnicza
- dr PAWEŁ POHL (chemia), Politechnika Wrocławska
- dr TOMASZ ZALESKI (fizyka), Instytut Niskich Temperatur PAN

Wśród uniwersytetów najwięcej stypendiów otrzymali młodzi badacze z Uniwersytetu Jagiellońskiego – 16, Uniwersytetu Warszawskiego – 13, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu – 8 i Uniwersytetu Gdańskiego – 6.

Zasady przyznawania stypendiów z własnego funduszu stypendialnego

Minister Edukacji Narodowej i Sportu podjęła 6 lutego 2004 r. pozytywną decyzję po rozpatrzeniu wniosku Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą UW. z dnia 23 czerwca 2003 r., zatwierdzając zasady przyznawania stypendiów naukowych z własnego funduszu stypendialnego Uniwersytetu Wrocławskiego w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej decyzji.

Jednocześnie, uwzględniając ten wniosek, uchyliła decyzję z dnia 21 czerwca 2002 r.

Uzasadnienie

Wnioskodawca wnosi o wydanie decyzji zatwierdzającej zmodyfikowane zasady przyznawania stypendiów naukowych – przy jednoczesnym uchyleniu decyzji z 21 czerwca 2002 r. zatwierdzającej dotychczas obowiązujące zasady przyznawania tych stypendiów – bowiem stypendia naukowe, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, są wolne od podatku dochodowego.

Stypendia są przyznawane wyróżniającym się nauczycielom akademickim mającym stopień doktora lub doktora habilitowanego w celu zintensyfikowania ich pracy naukowej, a także niebędącym obywatelami polskimi wyróżniającym się studentom, słuchaczom studiów podyplomowych oraz uczestnikom studiów doktoranckich biorącym udział w realizacji prac naukowo-badawczych pod kierunkiem pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego. Stypendia są przyznawane na zasadach konkursu. Pierwszeństwo w uzyskaniu stypendium mają kandydaci o wyróżniającym się dorobku naukowym.

Przedstawione przez Uczelnię zasady uwzględniają uwagę zawartą w Stanowisku Nr 27/2003 Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 lipca 2003 r. rekomendującym system stypendialny do zatwierdzenia przez Ministra.

Mając powyższe na względzie Minister postanowiła jak w sentencji. Decyzja niniejsza jest ostateczna.

Załącznik do Decyzji Ministra
Edukacji Narodowej i Sportu
z dnia 6 lutego 2004 r.
znak DSW-2-0412/1/ZM/2004

Zasady przyznawania stypendiów naukowych w Uniwersytecie Wrocławskim

§ 1. Z części zysku netto Uczelni, wpłat (darowizn) osób fizycznych i prawnych przeznaczonych na ten fundusz rektor – za zgodą Senatu – tworzy własny fundusz stypendialny przeznaczony dla:

- 1) wyróżniających się w pracy naukowej nauczycieli akademickich, posiadających stopień naukowy doktora lub doktora habilitowanego,
- 2) wyróżniających się studentów, słuchaczy studiów podyplomowych i uczestników studiów doktoranckich niebędących obywatelami polskimi, zwanych dalej „studiującymi”.

§ 2. Warunkiem uzyskania stypendium przez nauczyciela akademickiego jest:

- wykazanie się naukowymi osiągnięciami udokumentowanymi znaczącymi publikacjami w trzech poprzednich latach kalendarzowych (do wniosku należy dołączyć kopie stron tytułowych),
- wykonanie pensum dydaktycznego w roku akademickim poprzedzającym przyznanie stypendium,
- wszechstronne zaangażowanie w pracę na rzecz Uczelni, w której jest zatrudniony.

Preferowani będą nauczyciele akademicki, dla których Uniwersytet Wrocławski stanowi jedyne miejsce pracy.

§ 3. Warunkiem uzyskania stypendium przez studium jest uczestnictwo w pracach naukowo-badawczych pod kierunkiem pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego

§ 4. Szczegółowe warunki i tryb wyłaniania kandydatów ustalają dziekani i kierownicy jednostek niewchodzących w skład wydziałów. Warunki te powinny być podane do wiadomości osób, o których mowa w § 1.

§ 5. 1 Sporządzone przez wydziały lub jednostki niewchodzące w skład wydziałów listy kandydatów – nauczycieli akademickich

wraz z wnioskami są przekazywane do Działu Kadr w terminie każdorazowo ustalonym przez rektora.

2. Wnioski i listy kandydatów – studiujących sporządza dział młodzieżowy w terminie każdorazowo ustalonym przez rektora.

§ 6. Rektor może przyznać z własnej inicjatywy stypendia dla osób spełniających warunki określone w § 2-4. Liczba tych stypendiów nie może przekraczać 3% ogólnej liczby stypendiów.

§ 7. 1 Rektor powołuje ogólnouczelnianą Komisję na okres kadencji władz Uczelni, która analizuje wnioski dotyczące nauczycieli akademickich przedstawione przez wydziały lub jednostki niewchodzące w skład wydziałów, dokonuje ich selekcji i rekomenduje rektorowi listy kandydatów do stypendiów.

2. W skład Komisji wchodzi: prorektorzy, dziekani, przewodniczący Senackiej Komisji Nauki i Współpracy z Zagranicą oraz kierownicy jednostek naukowo-dydaktycznych niewchodzących w skład wydziałów. Przewodniczącemu komisji powołuje rektor spośród prorektorów.

§ 8. O przyznaniu stypendium zainteresowany nauczyciel akademicki jest powiadamiany pisemnie przez rektora.

§ 9. Stypendium naukowe nie może być przyznane rektorowi, prorektorom i dziekanom.

§ 10. Rektor jest zobowiązany poinformować Senat o wynikach pracy Komisji oraz o swoich decyzjach podjętych w trybie § 6.

§ 11. Stypendia dla studiujących są przyznawane przez rektora na wniosek dziekana wydziału lub kierownika jednostki prowadzącej studia. Liczba stypendystów nie może przekraczać 10% ogółu studiujących w Uniwersytecie Wrocławski.

§ 12. Stypendia dla studiujących są przyznawane na okres nie dłuższy niż rok akademicki i są wypłacane w ratach miesięcznych.

§ 13. 1. Wysokość oraz liczbę stypendiów w danym roku akademickim ustala rektor, biorąc pod uwagę możliwości finansowe Uczelni. Stypendia przyznaje się na dwanaście miesięcy:

2. Wysokość stypendium miesięcznie wynosi:

- do 500 zł – dla doktora,
- do 1000 zł – dla doktora habilitowanego,
- do 300 zł – dla studiujących.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach rektor może zwiększyć stypendium do podwójnej wysokości.

Leopoldina – Nagroda Naukowa Fundacji Luise Eylmann

Nagroda w wysokości 50 tys. zł wesprze badania naukowe młodego uczącego pracującego na Uniwersytecie Wrocławskim.

Nagrodzony zostanie projekt badań naukowych z dziedziny nauk humanistycznych (teologii, filozofii, historii lub literaturoznawstwa), uwzględniający także aspekty polsko-niemieckie. Konkurs został

ogłoszony przez Uniwersytet Wrocławski. Wręczenie nagrody nastąpi w maju 2004 r. na Walnym Zgromadzeniu Członków Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego.

W skład kuratorium konkursu wchodzi:

- prof. Norbert Heisig z ramienia Fundacji Luise Eylmann, jako przewodniczący,
- prof. Zdzisław Latajka, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego,
- prof. Jan Krucina z Papieskiego Wydziału Teologicznego,
- prof. Norbert Conrads z ramienia Niemiecko-Polskiego Towarzystwa Uniwersytetu Wrocławskiego,
- dr Peter Ohr, konsul generalny Republiki Federalnej Niemiec.

Nagroda AMICUS Stowarzyszenia Absolwentów Uniwersytetu Wrocławskiego

Stowarzyszenie Absolwentów Uniwersytetu Wrocławskiego chce promować dorobek Almae Matris przez ustanowienie dorocznej nagrody AMICUS. Będzie ona przyznawana przez Kapitułę Nagrody za publikacje związane ze środowiskiem akademickim, nauką i dorobkiem dydaktycznym oraz historią Uczelni, powstałe, opublikowane bądź zgłoszone (w przypadku materiałów wspomnieniowych) w roku poprzedzającym przyznanie nagrody.

Będzie ona przyznawana w trzech kategoriach: a) publikacje popularnonaukowe, b) prace dyplomowe – licencjackie i magisterskie, c) wspomnienia – relacje, pamiętniki i dzienniki, w ramach nieustającego konkursu pod hasłem „Moi profesorowie, moi studenci, mój Uniwersytet”.

Doroczne nagrody mogą być przyznawane w trzech kategoriach, dwóch albo tylko w jednej w zależności od liczby i jakości nadesłanych prac. Prace do nagrody AMICUS może zgłosić każdy absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego bezpośrednio pod adres Stowarzyszenia.

Kapitułę Nagrody stanowi Zarząd Stowarzyszenia Absolwentów oraz 3 osoby powołane przez Senat Uniwersytetu Wrocławskiego na wniosek Rektora. Kapituła może zwracać się o opinie znawców przedmiotu – będą one służyły jako pomoc przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu nagrody. Kapituła Nagrody AMICUS stworzy system oceny prac przedstawionych do nagrody.

Wysokość dorocznej nagrody będzie określać Zarząd Stowarzyszenia. W tym roku przeznacza ok. 7000 zł. Kapituła Nagrody dokona podziału na kategorie i określi wysokość przyznanych nagród.

Termin nadsyłania prac i wysokość puli nagród na dany rok kalendarzowy będzie określać Zarząd i podawać do publicznej wiadomości. Po wyborze członków Kapituły przez Senat UWr., 31 marca, zostanie podany termin nadsyłania prac.

Nagroda AMICUS będzie wręczana uroczystie w dniu Święta Uniwersytetu.

ROZMAITOŚCI

I Szachowy Turniej o Puchar Rektora AM

8 maja 2004 r. (sobota) o godz. 10 w sali sportowej Akademii Medycznej przy ul. Wojciecha z Brudzewa 12a odbędzie się I Szachowy Turniej Rektora Akademii Medycznej we Wrocławiu.

Do rywalizacji staną Rektorzy, Dziekani i Prodziekani wszystkich uczelni wrocławskich bez względu na posiadaną kategorię szachową. Rozgrywki zostaną przeprowadzone systemem szwajcarskim na dystansie 7 rund.

W ramach imprezy towarzyszącej jest przewidziane prowadzenie symultany szachowej dla studentów i pracowników uczelni z czołowym polskim zawodnikiem – arcymistrzem. Dla wszystkich uczestników są przewidziane dyplomy uczestnictwa i nagrody.

Zaproszenie do pracowników uczelni wrocławskich i studentów wyśtosował Rektor Akademii Medycznej prof. Leszek Paradowski.

Projekt ustawy o szkolnictwie wyższym w Sejmie

23 marca br. w godzinach popołudniowych na ręce Marszałka Sejmu RP Marka Borowskiego wpłynął z Kancelarii Prezydenta RP projekt ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”.

Finansowania badań własnych sieci naukowych

STANOWISKO PREZYDIUM KRASP Z 8 MARCA 2004 R. W SPRAWIE ZAPISÓW W PROJEKIE USTAWY O FINANSOWANIU NAUKI DOTYCZĄCYCH

FINANSOWANIA BADAŃ WŁASNYCH SIECI NAUKOWYCH

Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) po zapoznaniu się z przekazanymi 4 marca br. wyjaśnieniami Sekretarza Stanu w Ministerstwie Nauki i Informatyzacji, prof. Marka Bartosika, dotyczącymi finansowania badań wła-

snych mających powstać sieci naukowych, podtrzymuje stanowisko wyrażone przez wielu rektorów na posiedzeniu Zgromadzenia Plenarnego KRASP w Katowicach, iż wzmiankowane finansowanie badań własnych sieci naukowych powinno być wyodrębnione na poziomie ustawowym w postaci osobnego strumienia. Głównym argumentem przemawiającym za takim rozwiązaniem jest przekonanie, iż w Ustawie o finansowaniu nauki wszelkie zapisy powinny precyzyjnie określać sposoby finansowania poszczególnych podmiotów i rodzajów działalności badawczej.

Dotacja budżetowa dla uczelni zależna od oceny PKA

Oceny wystawione uczelniom przez Państwową Komisję Akredytacyjną, oceniającą poziom kształcenia, będą miały wpływ na wysokość dotacji budżetowej – tak zdecydowała minister edukacji Krystyna Łybacka. W tym roku uczelnie otrzymają o 10 proc. więcej pieniędzy niż w roku ubiegłym, bo w budżecie wzrosła wysokość środków na szkolnictwo wyższe. Dodatkowe pieniądze – do 4 proc. ubiegłorocznej dotacji – otrzymają uczelnie najwyższej ocenione przez PKA, słabiej ocenione – 2 lub 1 proc.

PKA ocenia kierunki studiów od dwóch lat i wystawia oceny: wyróżniającą, pozytywną, warunkową, negatywną.

Podwyżki na uczelniach

Ponad 100 tys. pracowników państwowych uczelni dostanie podwyżki od września – wtedy bowiem rozpocznie się tzw. III etap wzrostu wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym. Będzie to podwyżka większa niż tylko waloryzacja inflacji. Trzeci etap podwyżki będzie ostatni. Pracownicy podzieleni na cztery grupy mają od września średnio

zarabiać: profesorowie – 391,8% tzw. kwoty bazowej; docenci, adiunkci, starsi wykładowcy – 261,2% kwoty bazowej; asystenci, wykładowcy, lektorzy, instruktorzy – 130,6% kwoty bazowej; pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi – również 130,6% kwoty bazowej. W praktyce reforma wynagrodzeń na uczelniach ma doprowadzić do tego, że profesorowie mają średnio zarabiać trzy razy więcej niż dwie ostatnie grupy, a docenci, adiunkci i starsi wykładowcy – dwa razy więcej. Reforma dotyczy uczelni państwowych. Niepaństwowe mają swoje regulaminy wynagrodzeń. (GW)

Budowa gmachu informatyki w obiektywie kamery

Nowy budynek dla Instytutu Informatyki stanie przy ul. F.Joliot-Curie, obok Instytutu Matematycznego. Będzie miał ponad 10 tys. m kw. powierzchni, cztery kondygnacje i podziemny garaż. Zaprojektowali go architekci Marek Wołyniec i Juliusz Modlinger. Pozwolenie na budowę prezydent Wrocławia dał w czerwcu 2001 r. Trzeba było czekać z budową do października 2003 r., kiedy to KBN przyznał dotację celową w wysokości 21 mln zł. Drugie tyle uczelnia musi poszukać u sponsorów albo starać się o środki unijne. Budowa ruszyła 3 listopada 2003 r. Z końcem listopada rozpoczęto kopanie fundamentów. Budynek ma być gotowy w 2005 r. Budowę można obserwować w Internecie, na stronie domowej Instytutu Informatyki. Na VIII piętrze sąsiadującego z budową gmachu Wydziału Chemii zainstalowano kamerę internetową, która na bieżąco przekazuje obraz z placu budowy.

XVII wyprawa na Spitsbergen

Kolejna wyprawa pod biegun wyrusza z Wrocławia na przełomie czerwca i lipca. 13-osobowa ekipa jedzie dokończyć rozpoczęte w ubiegłym roku badania naukowe. Są w niej głównie naukowcy z Uniwersytetu Wrocławskiego i Akademii Rolniczej, tym razem także dwie kobiety: geomorfolog (mgr Agnieszka Latocha), geolodzy (dr Anna Kowalska, prof. Stanisław Staśko), klimatolog–glaciolog (mgr Sebastian Sikora) i geomorfolog (dr Krzysztof Parzoch), botanicy z AR (prof. Jan Matuła i dr Bronisław Wojtuń), ichtiolodzy (prof. Andrzej Witkowski i dr Jan Kusznierz) oraz płk Jan Ciekieiewicz z WSO. Kierownikiem wyprawy jest dr Jan Klementowski, geomorfolog, który zabiega intensywnie u sponsorów o brakujące 10 tys. zł na sfinansowanie wyprawy. Z „Baranówki” – stacji UW. im. Stanisława Baranowskiego na Spitsbergenie nie ma łączności ze światem. Poszukiwany jest więc telefon satelitarny. Program badań został ustalony. Ichtiolodzy zajmą się arktycznymi gołcami, krewiakami łososia. To jedyne ryby występujące w słodkich wodach Spitsbergenu. Biolodzy będą badać zjawiska migracji roślinności na terenach odsłanianych przez cofające się lodowce. Geomorfologów interesują procesy rzeźbotwórcze na przedpolu lodowca, a glaciologów – same lodowce. Nowy cykl badań rozpoczęty w roku ubiegłym zajmuje się wpływem globalnego ocieplenia na funkcjonowanie polarnych ekosystemów. Efektem tego zjawiska jest cofanie się lodowca i zmniejszanie jego grubości. Od lat 30. ubiegłego wieku front większości lodowców cofnął się o kilka kilometrów. W programie są także badania hydrogeologiczne na przedpolu lodowca Werenskiälva. Stację polarną Uniwersytetu Wrocławskiego, w której zamieszkają, wybudowano w latach 70. na przedpolu lodowca Werenskiälva. Uczelnia ma bogate tradycje polarne, sięgające lat 50., i jako jedna z nielicznych dom pod biegunem. Wrocławskie ślady na mapie Arktyki to Góra Jahna, Półwysp Baranowskiego i Przełęcz Kosiby.

Obradowało Kolegium Rektorów

24 lutego 2004 r. w Politechnice Wrocławskiej odbyło się, pod przewodnictwem prof. Tadeusza Lutego, kolejne spotkanie członków Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola. Posiedzenie poprzedziła uroczystość przekazania gratulacji i życzeń biskupowi–nominatowi ks. prof. Ignacemu Decowi, rektorowi Papieskiego Wydziału Teologicznego, który w dniu obrad został mianowany przez Papieża Jana Pawła II biskupem nowej diecezji świdnickiej. W części roboczej odbyła się prezentacja strony internetowej Kolegium Rektorów, którą przygotował zespół doktorantów „Futuri” z PW. pod kierunkiem dr Marii Pawłowskiej, kierownika Działu Informacji i Współpracy z Zagranicą, w konsultacji z rzecznikami prasowymi pozostałych uczelni. Składa się z części publicznej (ogólnodostępnej) o adresie www.uczelnie.wroc.pl oraz części tylko dla rektorów (Intranet) dostępnej pod adresem www.kolegium-rektorow.wroc.pl. Następnie omówiono zainicjowany przez wojewodę dolnośląskiego Stanisława Łopatowskiego zjazd doktorów honoris causa (1-2 maja 2004 r.) uczelni wchodzących w skład Kolegium. Wysłano ponad 150 zaproszeń, zadeklarowało swój udział 71 doktorów honorowych. Debaty programowe (1-2 maja) poprzedziła inauguracja w Ratuszu – 30 maja. Stan zaawansowania prac programowo-organiza-

cyjnych przedstawił prof. Adam Chmielewski z UW., przewodniczący Komitetu Programowego. Przewiduje się 3 panele: 1) Świat u progu XXI w., 2) Globalna przestrzeń edukacyjna, 3) Miejsce Polski w zjednoczonej Europie. Ustalono, że do oficjalnego planu konferencji zostanie dołączony program spotkań w uczelniach, ponadto zostanie przygotowana teczka Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola zawierająca pakiet informacyjny.

Kolejnym tematem obrad były obchody 60-lecia polskiego środowiska akademickiego we Wrocławiu. W 2005 r. będą ważne dla środowiska akademickiego dwie daty: 24 sierpnia 1945 r., kiedy to Dekretem RP zostały przekształcone dwie uczelnie niemieckie Uniwersytet i Politechnika w polskie uczelnie akademickie; w sensie formalnym Dekret wyznacza początek polskiego środowiska akademickiego we Wrocławiu; 15 listopada 1945 r., gdy zainaugurowano początek życia akademickiego pierwszymi polskimi wykładami na obu uczelniach; ważna jest także trzecia data – 12 maja 1946 r., kiedy w Auli Leopoldyńskiej nastąpiła uroczysta inauguracja pierwszego roku akademickiego (mimo iż rok ten już trwał).

Należy więc uznać, że rok 2005 jest rokiem 60-lecia wrocławskiego środowiska, a więc w tym roku powinna nastąpić kumulacja uroczystości poświęconych temu jubileuszowi.

Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami najważniejszym wydarzeniem powinno być wydawnictwo, które z inicjatywy Kolegium Rektorów powinno się ukazać pt. *Wrocławskie środowisko akademickie – twórcy i ich uczniowie*. Oprócz wydania księgi w tym jubileuszowym czasie będą organizowane zjazdy pierwszych absolwentów, konferencje studenckich kół naukowych, Juwenalia i wiele innych ciekawych imprez. Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola zaakceptowało przedstawiony wstępnie kosztorys przygotowania i opracowania pod kierunkiem Komitetu Programowego i Komitetu Organizacyjnego dzieła jubileuszowego *Wrocławskie środowisko naukowe – twórcy i ich uczniowie*. Zaakceptowano propozycje rozwiązań organizacyjnych dotyczących procesu wydawniczego oraz przedstawiono propozycje działań zmierzających do pozyskania środków.

Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola ogłosiło rok 2005 rokiem Jubileuszu 60-lecia polskiego środowiska akademickiego i naukowego we Wrocławiu.

Kolegium Rektorów Uczelni Niepaństwowych

Dziewiętnaście uczelni niepaństwowych z województwa dolnośląskiego i opolskiego utworzyło wspólną reprezentację – Kolegium Rektorów Uczelni Niepaństwowych.

Założenie Kolegium ma na celu integrację środowiska, współpracę z władzami regionów i pracodawcami. Kolegium zamierza założyć stowarzyszenie uczelni niepaństwowych.

Ks. prof. Ignacy Dec biskupem w Świdnicy

Rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu ks. prof. Ignacy Dec objął 25 marca urząd biskupa w Świdnicy. Na pożegnanie członkowie Kolegium Rektorów obdarowali ks. prof. I. Deca krzyżem z kryształu wykonanym przez rektora ASP prof. Zbigniewa Horbowego i laptopem do nowego biura.

VII Międzyuczelniane Targi Pracy PROFESJA

W dniach 16-17 marca 2004 r. odbyły się we Wrocławiu VII Międzyuczelniane Targi Pracy PROFESJA.

Głównym organizatorem targów od pierwszej ich edycji jest Biuro Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów Wrocławskich Wyższych Szkół Państwowych (Międzyuczelniane Biuro Karier – Wrocław). Tegoroczna edycja targów, podobnie jak poprzednie, odbywała się pod patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Prezydenta Wrocławia i Przewodniczącego Związku Pracodawców Dolnego Śląska. Targi Pracy PROFESJA są adresowane do studentów i absolwentów wrocławskich uczelni i mają na celu zainteresowanie młodych ludzi problematyką rynku pracy.

Sytuacja na rynku pracy, również w stosunku do absolwentów szkół wyższych, jest bardzo trudna. Liczba miejsc pracy jest znacznie mniejsza niż przed kilkoma laty, wymagania zaś stawiane przez pracodawców potencjalnym pracownikom coraz wyższe. Dlatego jeszcze na etapie studiów młodzi ludzie powinni zdobywać wiedzę na temat trendów i zmian zachodzących na rynku pracy, a przede wszystkim na temat wymagań stawianych przez pracodawców absolwentom szkół wyższych. Targi Pracy są też okazją do zastanowienia się nad własną przyszłością zawodową i właściwego zaplanowania własnej kariery zawodowej.

W tegorocznej edycji targów wzięło udział 28 pracodawców z Polski i Niemiec. Firmy te oferowały 441 ofert pracy, 479 propozycji praktyk studenckich oraz 1050 propozycji wyjazdów zagranicznych

w charakterze *au-pair*. Targom Pracy PROFESJA towarzyszył blok pn. „I Ty możesz zostać przedsiębiorcą”, adresowany do osób planujących założenie własnej firmy. Z porad i indywidualnych konsultacji skorzystali zainteresowani podjęciem działalności na własny rachunek.

Targi Pracy PROFESJA odwiedziło łącznie 5,5 tys. studentów i absolwentów wrocławskich uczelni, a w imprezach towarzyszących (11 prezentacji firm, 2 wykłady) wzięło udział dodatkowo 1300 osób. Pracodawcy nawiązali wiele cennych kontaktów, zebrali dokumenty aplikacyjne oraz kwestionariusze osobowe kandydatów, rozdawali broszury reklamowe. Informowali również o planach rekrutacyjnych oraz szczegółowo odpowiadali na pytania. Z niektórymi osobami umówili się na pierwsze rozmowy kwalifikacyjne. Wiele firm zapowiedziało swoją obecność na kolejnej edycji targów – w marcu 2005 r. Podczas targów dostępne były bezpłatne publikacje: Biuletyn Targowy oraz poradnik „I Ty możesz zostać przedsiębiorcą”.

Monika Kwil-Skrzypińska
Międzyuczelniane Biuro Karier – Wrocław

Uniwersytet kariery na... Uniwersytecie Wrocławskim

W dniach 8-12 marca 2004 r. na Uniwersytecie Wrocławskim odbywały się wykłady i warsztaty szkoleniowe dla studentów i absolwentów wrocławskich uczelni pn. UNIVERSITY OF CAREER.

Organizatorem imprezy było Biuro Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów Wrocławskich Wyższych Szkół Państwowych (Międzyuczelniane Biuro Karier – Wrocław).

Głównym celem projektu było nauczenie (m.in. przez udział w zajęciach warsztatowych) młodych ludzi poruszania się na rynku pracy, wskazania elementów niezbędnych do prawidłowego przejścia przez cały okres rekrutacji. W ciągu pięciu dni trwania imprezy mówiono o motywacji, asertywności, autoprezentacji, komunikacji i negocjacji oraz o planowaniu własnej kariery zawodowej. Całość zajęć była podzielona na ogólnodostępne wykłady oraz odbywające się w małych grupach zajęcia warsztatowe. Do poprowadzenia zajęć poproszeni zostali zarówno pracownicy naukowcy wrocławskich uczelni, jak i praktycy – doradcy personalni.

Ważnym elementem UNIVERSITY OF CAREER był panel dyskusyjny z udziałem dyrektorów personalnych wrocławskich firm pt. „Błędy popełniane przez kandydatów w procesie rekrutacji”.

W wykładach i warsztatach wzięło udział ponad 1100 studentów i absolwentów wrocławskich uczelni.

Projekt został sfinansowany przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca”.

Monika Kwil-Skrzypińska

Spotkanie z Longinem Pastusiakiem w Klubie Polityki

23 marca 2004 r. w Auli Leopoldyńskiej Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się spotkanie Międzynarodowego Klubu Dyskusyjnego „Polityki” z amerykańnistą i Marszałkiem Senatu RP prof. Longinem Pastusiakiem pod tytułem „Amerykańska polityka Polski oraz inne zagadnienia międzynarodowe”.

Dyskusja skupiła się przede wszystkim na proamerykańskiej polityce Polski oraz kwestii wojny w Iraku i udziału w niej polskich żołnierzy. Prof. Pastusiak przekonywał, że dobre stosunki z USA leżą w interesie Polski. – Stany Zjednoczone prowadzą wobec Europy taką politykę, żeby żadne państwo w Europie nie zdominowało drugiego, a równowaga na naszym kontynencie jest w tej chwili jak najbardziej korzystna dla naszego kraju – argumentował.

Na spotkaniu poruszono również problem pogorszenia się stosun-

ków między USA a Europą Zachodnią po wojnie w Iraku. – Rywalizacja między obu kontynentami dotyczy dziś przede wszystkim płaszczyzny ekonomicznej – mówił Marszałek. – Chodzi tu także o odmienny stosunek do wojny, która Stanom Zjednoczonym przynosiła zawsze zysk, Europie natomiast straty. Jednak prezydent Bush za bardzo się pośpieszył, jeśli chodzi o Irak, gdyż dziś wiadomo, że Saddam Husajn nie posiadał broni biologicznej. Sądzę jednak, że prezydent Bush był zwodzony, na pytanie przez kogo, odpowie specjalna komisja.

Prof. Longin Pastusiak tłumaczył, że wycofanie się w tej chwili polskich wojsk z Iraku byłoby błędem, gdyż spowodowałoby dezintegrację tego kraju. Konieczne jest natomiast, według profesora Pastusiaka, przejęcie władzy nad operacją iracką przez ONZ lub NATO.

– Na Polsce spoczywa ważna rola mediatora – tłumaczył Marszałek. – Jesteśmy w unikalnej sytuacji dobrych stosunków z Europą Zachodnią i USA. Powinniśmy wykorzystać to jako atut do łagodzenia napięć między Nowym i Starym Kontynentem.

Na spotkaniu poruszono także temat zniesienia wiz dla Polaków przyjeżdżających do USA. – Staram się walczyć, jeśli nie o całkowite zniesienie wiz dla Polaków, to chociaż o obniżenie lub całkowite zniesienie opłat wizowych. – mówił profesor.

Jakub Stojek

Kolekcja Muzeum UW. wzbogaca się

Zbiory Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego wzbogaciły się o kilka XIX-wiecznych kuflów i innych naczyń z herbami studenckich stowarzyszeń. Przekazał je wrocławski kolekcjoner Ryszard Duchnicki. Są to pamiątki po tzw. korporacjach samopomocowych, towarzyskich czy politycznych, w których zrzeszali się dawni wrocławscy studenci. W kolekcji pamiątek po korporacjach studenckich są jeszcze zawieszki piwne i winne, guzik do zapinania szarfy korporacyjnej, kartki pocztowe z godłami korporacji.

W pierwszym stuleciu istnienia Uniwersytetu Wrocławskiego działały 122 korporacje. Na początku XX w. było ich kilkadziesiąt, bo wiele z nich zamknęły władze uniwersyteckie.

W 1935 r. nadszedł ich kres. Braterskie idee korporacyjne jednak przetrwały – kultywowali je dalej starsi panowie.

Muzeum ma bogaty zbiór pocztówek ze zdjęciami uniwersyteckich gmachów. Ostatnio kolekcja powiększyła się o widokówki przedstawiające nieistniejący już gmach Instytutu Chemii przy ul. Grodzkiej. Do zbiorów przyrządów aptecznych przybyły ostatnio XIX-wieczne eksponaty: tłuczek do moździerza aptecznego, butla do wlewów, strzykawka do irygacji. Z cennych drobiazgów Muzeum zakupiło pochodzące z XIX w. filiżanki z miniaturowymi widokami Wrocławia. Dyrektor Muzeum Ryszard Młynarski planuje specjalną ekspozycję filiżanek z widokami Wrocławia.

Studencki Magazyn Radiowy na żywo

Już za kilka tygodni na stronach internetowych Katedry Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej oraz na stronach portalu studenckiego FOST.PL pojawi się STUDENCKI MAGAZYN RADIOWY – audycja realizowana „na żywo” przez studentów.

Emisje programu ze studia przy ul. Pocztowej 9 będą się odbywać we wtorki w godz. 20.00-22.00.

Wszystkie wyemitowane materiały będą następnie dostępne w formie plików dźwiękowych internetowych na stronie www.

Na studencki magazyn radiowy składać się będą informacje o życiu środowiska akademickiego, materiały poświęcone naszej uczelni, kulturze i nauce Wrocławia.

Pośród propozycji antenowych znajdują się m.in.: informacje akademickie, sondaże, komentarze, felietony, recenzje, kwadrans sportowy, rozmowa tygodnia, zapowiedzi kulturalne, reportaże z wydarzeń na uczelni i w środowisku studenckim, spotkania z pracownikami naukowymi oraz zaproszonymi gośćmi.

Realizację audycji internetowej ma przygotować zespół redakcyjny – studentów różnych kierunków naszej uczelni – do ewentualnej emisji programu radiowego w paśmie UKF, jeśli pozwolą na to decyzje Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, która – jak wiemy – ma się wkrótce zająć sprawą radia akademickiego we Wrocławiu.

Igor Borkowski

I Dolnośląski Festiwal Dyni

Organizację Festiwalu Dyni ma w planach dyrektor naszego Ogrodu Botanicznego prof. Tomasz Nowak. Na początku października pokaże, jak uprawiać znane i nieznane rośliny, jak je wykorzystywać jako rośliny ozdobne, a nawet jak je przygotować do zjedzenia. Będą zaproszeni goście: Robert Makłowicz, Leszek Pułka. A dynia stać... bo przywołuje uśmiech, i można ją jeść na różne sposoby. Będą też konkursy na największą dynię (rekord światowy to 427 kg) i najdziwniejszą w kształtach. Mile będą widziani ludzie, którzy mają wa-

rzywne nazwiska. Naukowo oprawi rok warzyw seminarium poświęcone roślinom z rodziny dyniowatych.

W ogrodzie odbywa się teraz czyszczenie stawu, największa od lat inwestycja sfinansowana przez gminny i wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska. Dzięki zabiegom dyr. Nowaka ogród chlubi się nietypową stałą wystawą „Panorama natury”, obrazującą ewolucję świata organicznego, ma kompleks nowych szklarni wraz z zapleczem, a letnie plenerowe koncerty wrocławskich muzyków pomysłu dyrektora w cyklu „Muzyka w Ogrodach” cieszyły się dużym powodzeniem. W maju zaś dla kwitnących azalii i rododendronów warto pojechać do przyłączonego przez niego w 1988 r. ogrodu arboretum w Wojsławicach.

Prof. Tomasz Nowak jest biologiem, absolwentem UW, specjalistą z zakresu botaniki. Kieruje Ogiem. Botanicznym od 1981 r. Jego pasją jest zbieranie kubków z motywami roślinnymi i wyszywanych makatek z nośnymi hasłami. Teraz poszukuje saturatora, z jakiego kiedyś sprzedawano wodę; chce go ustawić jako atrakcję w Wojsławicach.

Koncert „Niderlandzkie pieśni późnego średniowiecza”

Ośrodek Kultury Niderlandzkiej Uniwersytetu Wrocławskiego i Muzeum Architektury we Wrocławiu zorganizowały koncert wrocławskiego zespołu Horae Belgicae pt. „Niderlandzkie pieśni późnego średniowiecza”. Koncert odbył się 19 marca w Sali Krużgankowej Muzeum Architektury. Poprowadził go znawca niderlandzkiego średniowiecza – prof. Stefan Kiedroń z Uniwersytetu Wrocławskiego. Zespół wykonał 10 pieśni, które w dużej części pochodzą z tzw. Antwerps Liedboek (Śpiewnik antwerpski), wydanego w 1544 r. najobszerniejszego drukowanego zbioru niderlandzkich piosenek świeckich. W jego skład wchodziły teksty miłosne, biesiadne i historyczne, a ich pochodzenie datuje się na XIV-XVI w.

Świat wartości cyklu J.R.R. Tolkiena „Władca Pierścieni”

We współczesnym świecie globalizacji i relatywizacji wartości etycznych dzieło J.R.R. Tolkiena zajmuje unikatową pozycję kulturotwórczą. Spektakularny sukces adaptacji filmowej oraz status „Władcy Pierścieni” jako literackiego klasyka XX w. świadczą o tym, że wpisane weń wartości (prawda, wierność, odwaga itd.) wciąż pozostają w centrum elementarnych ludzkich dążeń, a także wyobrażeń o tym, co nadaje życiu głęboki sens.

Konkurs Świat wartości cyklu J.R.R. Tolkiena „Władca Pierścieni” jest niekomercyjną inicjatywą Pracowni Anglojęzycznej Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej przy Instytucie Filologii Angielskiej Uniwersytetu Wrocławskiego. Jest adresowany do młodzieży szkół średnich Wrocławia, władającej językiem angielskim i zaznajomionej z dziełem J.R.R. Tolkiena. Ma na celu pobudzenie uczestników do twórczej refleksji na temat konstytutywnej roli fundamentalnych wartości ludzkich w trylogii Tolkiena oraz we współczesnym życiu, połączonej z doskonaleniem języka angielskiego, a także sztuki konstruowania logicznego wywodu w postaci eseju argumentacyjnego.

Inicjatywa została objęta patronatem Jego Magnificencji Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr. hab. Zdzisława Latajki, Dziekana Wydziału Filologicznego prof. dr. hab. Władysława Dynaka, prof. dr. hab. Jana Miodka oraz Prezydenta Wrocławia Jarosława Obremskiego, a także Członka Zarządu Województwa Dolnośląskiego Leszka Ryka.

Ostateczny termin przyjmowania prac mija 18 kwietnia 2004 r. Rozstrzygnięcie konkursu natomiast, połączone z wykładem gościa honorowego, prof. Devina Browna z Asbury College, USA, oraz rozdaniem nagród odbędzie się 28 kwietnia 2004 r.

Wszystkie informacje dotyczące konkursu dostępne są na stronie internetowej www.konkurstolkien.prv.pl

Joanna Belniak, tel. 503 093 322

KONFERENCJE NAUKOWE, WYKŁADY, SESJE

Wykład prof. dr. Lothara Knoppa „Reforma donikąd”

We wtorek, 27 stycznia, prof. dr. Lothar Knopp z Brandenburgskiego Uniwersytetu Technicznego w Cottbus wygłosił na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii wykład pt. „Reforma niemieckiego prawa o szkolnictwie wyższym – wielki sukces czy manowce?”, współorganizowany przez Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy Brandta.

Prof. dr. Lothar Knopp jest dyrektorem Centrum Nauk Prawnych i Administracyjnych na Brandenburgskim Uniwersytecie Technicznym w Cottbus, a także adwokatem. Ponieważ Polskę czeka zapewne wkrótce reforma szkolnictwa wyższego, temat rozważań niemieckiego gościa był jak najbardziej aktualny. Wykład – choć jego przedmiot został określony za pomocą pytania – był jednoznaczny. Prof. Knopp nie poleca niemieckiej drogi, nie ma żadnych wątpliwości, że reforma prowadzi donikąd.

Nowe niemieckie prawo o szkolnictwie wyższym obowiązuje od lutego 2002 r. Prof. Knopp skrytykował wszystkie jego istotne elementy – wprowadzenie stanowiska młodszego profesora, wynikające z niego faktyczną likwidację habilitacji, zniesienie opłat za podstawowe studia i zmianę zasad wynagradzania profesorów.

Stanowisko młodszego profesora przeznaczone jest dla młodych naukowców. Ma na celu umożliwienie im szybszego uzyskania samodzielności. Prof. Knopp twierdzi, że znacznie obniża to jakość, na dodatek w konkursach na to stanowisko startują nie tylko młodzi. Wprawdzie młodszy profesor powinien udowodnić swoje kwalifikacje – gwarantować to ma system zatrudnienia na czas określony – ale brakuje przejrzystych kryteriów oceny.

Zniesienie opłat za studia oznacza utratę dochodów przez uczelnie, co znowu wpłynie niekorzystnie na jakość kształcenia. Z kolei odmienne reguły wynagradzania profesorów – polegające zasadniczo na uzależnieniu ich wysokości od osiągnięć naukowych i dydaktycznych – mogą, według prof. Knoppa, doprowadzić do odpływu kadry akademickiej do przedsiębiorstw. Pogorszenie się sytuacji finansowej może również wiązać się ze stanowiskiem młodszego profesora – w pierwszym okresie jego zatrudnienia koszty jego pensji ponoszą wprawdzie władze krajowe, ale obciążenia związane bezpośrednio z pracą naukową (sprzęt itp.) dotyczą uczelnie.

Jedynym pozytywnym aspektem reformy, zdaniem prof. Knoppa, jest nadanie osobnego statusu doktorantom. Pozostałe elementy, które miały podnieść jakość i konkurencyjność niemieckich uczelni, mogą mieć przeciwny skutek. Prof. Knopp oczekuje ratunku ze strony Fede-

ralnego Trybunału Konstytucyjnego, który rozpatruje skargi wniesione przez kraje związkowe przeciwko założeniom nowego porządku.

Rafał Próchniak

O sesji naukowej poświęconej pamięci Profesora Jerzego Woroncza

Dziewiąty dzień marca 2004 r. – przez ściany dochodzi dalekie bicie zegara z ratusza, jest trzecia godzina po południu. Wypełniony aż po drzwi Klub Uniwersytecki, uśmiechnięte twarze ożłoczone przyćmionym światłem, cichy gwar przed rozpoczęciem sesji naukowej – tej szczególnej, tej poświęconej pamięci wielkiego uczonego. Pan Profesor Jerzy Woroncza, urodzony 9 listopada 1923 r., zasłynął jako badacz literatury staropolskiej, edytor *Bogurodzicy*, redaktor wydania sejmowego *Dzieł wszystkich Jana Kochanowskiego*, mediewista, bibliista, znawca literatury antyku, neolatynistyki, liturgiki, muzykologii, historii sztuki, twórca polskiej lingwistyki kwantytatywnej, pionier językowych badań statystycznych, w tym komputerowych, znawca hebrajszczyzny i kultury żydowskiej w Polsce, inwentaryzator nagrobków żydowskich na cmentarzach Śląska i Małopolski... trudno wymienić jednym tchem, a ogarnąć wszystko; on sam skromnie streszczał swoje pasje w ulubionym słowie „filolog”. Pani prof. Irena Kamińska-Szmaj nazwała go najprawdziwiej: „niezwykły Człowiek, wielki Uczony–Humanista”, „wzór prawego Człowieka i Uczzonego”. Teraz ciepło wita najważniejszego dziś gościa – żonę Pana Profesora, panią Lucynę Woroncza z synem, Janem Pawłem Woroncza, współpracownikiem ojca w dokumentacji nekropolii żydowskich. Ku pani Lucynie biegną raz po raz wdzięczne spojrzenia uczniów i uczniów Pana Profesora: wszystkich, którzy poznali jej wielkie serce, wiedzę, cierpliwość i gościnność.

Dziękam Wydziału Filologicznego, prof. Władysława Dynaka, uroczyste otwiera sesję, dziękując wszystkim autorom książki poświęconej pamięci Profesora Jerzego Woroncza: *Od starożytności do współczesności. Język – literatura – kultura*, pod redakcją Ireny Kamińskiej-Szmaj. Na stole piętrzą się ponadczterystustronicowe książki w lśniących błękitem okładkach z motywem gęsiego pióra i kałamarza, pełne bogatych tekstów złożonych w hołdzie Mistrzowi, z których żaden szczegół nie uszedłby uwagi tego najwzrostniejszego we Wrocławiu człowieka, gdyby żył. Księgę przygotowywano bowiem na jego osiemdziesiąte urodziny, lecz do tych nie dotrwał, odchodząc nagle kilka miesięcy wcześniej, 6 marca 2003 r. Prof. Jan Miodek podkreśla wzruszony, że w 1975 r.

w osobie Jana Woronczaka z Instytutu Badań Literackich PAN przyszedł do Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego „gotowy nauczyciel”, nauczyciel z natury, z przeznaczenia, i – choć umarł – żyje nadal wśród nas.

Trójka uczniów Pana Profesora zapala kolejno światelka swoich wspomnień – bo przecież każdy wygłoszony tutaj referat wskazywałby na swego inspiratora, nawet gdyby referent o nim milczał. Prof. Teresa Szostek mówi o *Antycznej łacinie w średniowiecznej szacie*, z humorem kreśląc zmiany, jakim uległ język oryginału w tekście średniowiecznym *Gesta romanorum*, i język *exemplów* w *Sermones Peregrina* z Opola. Dr Beata Kaczmarczykówna zaś prezentuje *Spotkania z Orientem na dworze ostatnich Jagiellonów*, bawiąc słuchaczy nieporozumieniami w korespondencji dyplomatycznej między Polską a Turcją z czasów, gdy w kancelarii królewskiej brakowało wykształconego tłumacza z języka tureckiego i arabskiego. Wypowiedź dr. hab. Marcina Wodzińskiego, *Krew i chasydzi. Z dziejów oskarżenia o mord rytualny w XIX-wiecznej Polsce* utrzymana jest już w innym tonie, a dotyczy zaiste strasznej historii pewnego motywu i absurdu zarazem: posądzenia Żydów o używanie krwi dzieci chrześcijańskich do tajemnych rytuałów.

Po przerwie powracamy na miejsca, zasłuchani w wielobarwne wspomnienie *Nocnych rozmów z Mistrzem*, wysłowione z oratorskim blaskiem przez dr. Bogusława Bednarka. Śmiejemy się do łez, bo każdy z nas odbył taką rozmowę z Panem Profesorem, dzienną lub nocną, bezinteresowną, nieplanowaną i rozwijającą się w układzie pączkowania na tym przedziwnym drzewie wiedzy, gdzie zakwitają jeden po drugim osobliwe wątki: nadpsuty Formosus i podniszczona Ines de Castro, gigantyczny ptak Ziz i wróble z Radomska; gdzie mieszają się rzeczy przerażające i piękne, posępne i żartobliwe, pospolite i dostojne, godne nagany i godne pochwały.

Dr Paweł Binek dołącza do wspomnień okruszki poezji: odczytuje *Opo- wieść o Cuchulainnie*, ulubionym bohaterze celtyckim Pana Profeso-

ra, swój wiersz o niezgodzie na wyrażanie rozpaczy. Jeszcze Jerzy Kichler, przewodniczący Związku Gmin Wyznaniowych Żydowskich w Polsce, wspomina przypadkową rozmowę z Panem Profesorem na ul. Oławskiej, jeszcze Stanisław Drewniak z Wydawnictwa Ossolineum czyta swoją fraszkę na całonocną pracę nad tekstem z Panem Profesorem – i już kończy się nasze spotkanie. Wierzymy, że dobre; wierzymy, że nie ostatnie. *Luiza Rzymowska*

Ogólnopolska Konferencja Naukowa – Edukacja medialna: między realnością współczesności a wyzwaniem przyszłości

W dniach 24-26 marca br. odbyła się w Uniwersytecie Wrocławskim konferencja naukowa „Edukacja medialna: między realnością współczesności a wyzwaniem przyszłości”. Przybyli z referatami przedstawiciele polskich uczelni, by dyskutować na tematy: Człowiek w medialnej przestrzeni edukacyjnej, Adam Słodowy na uniwersytecie, czyli jak samodzielnie przygotowywałem multimedialny program edukacyjny, Jakość języka w przestrzeni publicznej, czyli podstawowe wyzwania edukacji medialnej, Dlaczego uczymy czytać, a nie oglądać?, Dlaczego we Wrocławiu potrzebny jest Festiwal Mediów?, Nie niesie przy toplesie – wstępna analiza pytań w teleturnieju językowym „Mowa polska”.

Na zajęciach warsztatowych zaprezentowano m.in. tematykę: Media w asyście, czyli kształcenie umiejętności interpersonalnych z udziałem technologii, medium w nauczaniu wiedzy o kulturze.

W Dolnośląskim Ośrodku Kształcenia Nauczycieli mówiono o: kulturze mediów w Polsce, języku filmu, gazetce szkolnej jako szkolnym medium, o pisaniu dla szkolnego pisma, teatrze jako źródle przekazów medialnych.

Konferencji towarzyszyła wystawa publikacji Wydawnictw Szkolnych i Pedagogicznych.

ZAPOWIEDZI KONFERENCJI

„Forum Informatyki Teoretycznej”

Seminarium to jest organizowane w Polsce raz do roku od około 15 lat. Konferencja obejmuje swoim zakresem wszelkie aspekty informatyki teoretycznej. W bieżącym roku seminarium FIT XVIII odbędzie się w dniach 16-18 kwietnia w Karpaczu. Przybędzie 80 uczestników, którzy wygłoszą blisko 40 referatów.

Konferencja naukowa „Wrocław literacki/Literarisches Breslau”

W dniach 22-25 kwietnia Niemieckie Forum Kultury Europy Środkowej i Wschodniej, przy udziale Instytutu Germanistyki UW, organizuje popularnonaukową konferencję „Wrocław literacki/Literarisches Breslau”. Organizując tę konferencję, organizatorzy zdecydowali się opuścić hermetyczność naukowych gabinetów i opowiedzieć zainteresowanej publiczności, wraz z wrocławskimi naukowcami i pisarzami, o wrocławskiej literaturze oraz o obrazie miasta w literaturze. Jak mówi Hanna Nogossek, dyrektor Niemieckiego Forum Kultury: Zacząć chcemy od początków niemieckojęzycznej wrocławskiej literatury, od minnesangu i baroku i poprzez jej najważniejsze okresy i zjawiska dotrzeć do dziś, do zjawisk najnowszych.

Na wstępie konferencji nastąpi prezentacja wydanego przez Niemieckie Forum Kultury literackiego przewodnika po Wrocławiu autorstwa Roswithy Schieb. Prof. Wojciech Kunicki wygłosi referat wprowadzający do konferencji, a potem wszyscy zebrani wysłuchają koncertu Romana Kołakowskiego. W ten sposób połączyć się trzy elementy: Breslau, Wrocław i Lwów.

Konferencję zakończy wystąpienie na temat najnowszej literatury wrocławskiej i spotkanie literackie – literacki dialog między Breslau a Wrocławem.

Konferencja odbędzie się w języku polskim, organizatorzy chcą bowiem zainteresować sprawą i tematyką szerszą publiczność, łącznie ze studentami, licealistami czy wreszcie zainteresowanymi wrocławianami.

Rezultaty konferencji – referaty i teksty literackie – zostaną zawarte w dwujęzycznej, polsko-niemieckiej publikacji.

Zastosowania logiki w filozofii i podstawach matematyki

W dniach 26-30 kwietnia 2004 r. odbędzie się w Karpaczu po raz dziewiąty konferencja „Zastosowania logiki w filozofii i podstawach matematyki”. Organizatorami spotkania będą tradycyjnie Katedra Logiki i Metodologii Nauk Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Instytut Matematyki Uniwersytetów Śląskiego i Opolskiego.

Wzorem lat ubiegłych, w programie konferencji będą wyodrębnione wątki tematyczne. Jeden będzie poświęcony kwestii algebrizacji logi-

ki, drugi – związkowi logiki i teorii komunikacji lub inaczej: logiczno-formalnemu aspektowi komunikacji. W części trzeciej konferencji znajdą się referaty z zakresu logiki, filozofii logicznej i podstaw matematyki.

„Podróż jako rzeczywistość i metafora”

Konferencja italianistyczna (Convegno Interdisciplinare „Il viaggio come realta e come metafora”) jest zapowiadana na 23-25 kwietnia br. w sali im. Banacha.

Organizuje ją Zakład Italianistyki z Instytutu Filologii Romańskiej.

„Rozszerzenie Unii Europejskiej: korzyści i koszty dla nowych krajów członkowskich”

Do temat międzynarodowej konferencji organizowanej w dniach 20-21 maja br. przez Ośrodek Badań i Dokumentacji Unii Europejskiej przy UW, Instytut Nauk Ekonomicznych UW i Oddział Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Wrocławiu na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii UW. Język konferencji: polski, angielski i francuski.

Celem konferencji jest analiza skutków rozszerzenia Unii Europejskiej o kraje, które 1 maja 2004 r. uzyskają pełne jej członkostwo. Konsekwencją rozszerzenia UE będą wielostronne zmiany gospodarcze, społeczne i polityczne tak w samej Unii, jak i krajach przystępujących do niej. Z jednej strony nowe kraje członkowskie przystępują do UE na podstawie własnego rachunku korzyści i kosztów z integracji, z drugiej zaś Unia przyjmuje nowych członków, mając swoją ocenę kosztów i korzyści. Dlatego określenie korzyści netto partnerów integracji staje się centralnym elementem każdego procesu rozszerzenia UE. Z pewnością jest w swym nowym kształcie zjednoczona Europa wpłynie też na zmianę stosunków państw trzecich wobec Unii i tworzących ją krajów.

Uczestnikami konferencji będą ekonomiści i po części politolodzy, reprezentujący ośrodki naukowe w Polsce i za granicą. Referaty będą się koncentrować na zagadnieniach następstw rozszerzenia UE dla wzrostu gospodarczego, zmian strukturalnych gospodarki, przepływu kapitałów, rynku pracy, produkcji przemysłowej i rolniej, wzrostu konkurencji oraz polityki regionalnej, społecznej i zagranicznej.

Wygłoszone referaty po ich zrecenzowaniu zostaną opublikowane w czasopiśmie „Ekonomia”. Kierownikiem naukowym konferencji jest prof. Jarosław Kundera, kierownik Ośrodka Badań i Dokumentacji Unii Europejskiej.

„Elektroniczne środki dowodowe w postępowaniu sądowym: prawo, teoria, praktyka”

W dniach 2-3 kwietnia br. pod patronatem Wojewody Dolnośląskiego

odbędzie się seminarium „Elektroniczne środki dowodowe w postępowaniu sądowym: prawo, teoria, praktyka”. Organizatorami konferencji są: Uniwersytet Wrocławski – Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, Centrum Badań Problemów Prawnych i Ekonomicznych

Komunikacji Elektronicznej (CBKE), Legal Framework for Information Society (LEFIS), Sąd Okręgowy we Wrocławiu, Fundacja Centrum Szkolenia Sędziów „Iustitia”.

BADANIA NAUKOWE

Zakład Inżynierii Białka prof. Jacka Otlewskiego

Profesor Jacek Otlewski, kierujący Zakładem Inżynierii Białka, jest laureatem subsydium profesorskiego Fundacji na rzecz Nauki Polskiej z roku 2000, nagrody Parnasa (2001), Nagrody indywidualnej II Wydziału PAN (2002), Medalu Marchlewskiego (2004) oraz stypendystą Howard Hughes Medical Institute (USA). Znaczące trzyletnie wsparcie finansowe Fundacji jest przyznawane na intensyfikowanie badań prowadzonych przez wybitnych uczonych.

W Zakładzie Inżynierii Białka w Instytucie Biochemii i Biologii Molekularnej UW. zespół pod kierunkiem prof. J. Otlewskiego zajmuje się szerokim wachlarzem zagadnień, począwszy od biologii molekularnej (metody ewolucji *in vitro*), poprzez metody fizykochemiczne i strukturalne badania białek, a skończywszy na badaniach modelowania komputerowego i dynamiki molekularnej.

Interesuje nas multidyscyplinarne podejście do chemii białka w celu zrozumienia zależności między strukturą a funkcją białka – wyjaśnia prof. Otlewski. – Zajmujemy się szeregiem białek, jest ich aktualnie około dziesięciu. Projektujemy warianty tych białek w celu zmienienia ich własności w pożądanym dla nas kierunku, np. poprawienia ich stabilności lub uzyskania nowej funkcji. Dotychczas otrzymaliśmy blisko 1000 takich wariantów. Otrzymanie wielu z nich było dużym wysiłkiem. Wyróśliśmy z badań nad enzymami proteolitycznymi oraz ich naturalnymi białkowymi inhibitorami, ale obecnie te zainteresowania poszerzyliśmy o szereg innych modeli. Jednym z naszych nowszych celów, które sobie stawiamy w badaniach, jest poznanie mechanizmów sygnalizacji komórkowej. Wiele projektów wymaga ustalenia struktury białek metodami krystalografii lub metodami jądrowego rezonansu magnetycznego, czyli w kryształach lub w roztworze, po to, aby w sposób pełny poznać zależność między strukturą a funkcją białek. Do najciekawszych realizowanych obecnie projektów należy badanie mechanizmu migracji komórek nerwowych w czasie rozwoju zarodkowego człowieka, które prowadzi do powstania kory mózgowej.

Zespół badawczy tworzą młodzi ludzie. – Moja grupa badawcza to dwaj adiunkci, dr Daniel Krowarsch, posiadający umiejętności techniczne w zakresie aparatury naukowej, który otrzymał stypendium „Polityki” i stypendium dla młodego badacza FNP, dr Tomasz Cierpicki, również stypendysta FNP i laureat nagrody premiera RP za doktorat, który zajmuje się ustalaniem struktury białek metodą jądrowego rezonansu magnetycznego. Ponadto: pracownik techniczny, jedenasto doktorantów, czterech magistrantów. – Przyjmujemy do grupy również młodszych studentów, aby dać im szansę wczesnego rozwoju. – Chciałbym wyróżnić dra Tomasza Cierpickiego, który przebywa obecnie w USA – mówi prof. Otlewski. Do bardzo zdolnych należy Honorata Czapińska zajmująca się krystalografią białka, tegoroczna laureatka stypendium krajowego FNP dla młodych naukowców, oraz doktoranci Filip Jeleń, Arkadiusz Oleksy i wielu innych ambitnych młodych członków zespołu.

Zespół badawczy inżynierii białka z liderem prof. Jackiem Otlewskim współpracuje z wieloma zespołami badawczymi w kraju i za granicą. W Polsce współpracuje z prof. Jaskólskim z Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu (badania rentgenostrukturalne) oraz z zespołem prof. Szewczuka z Wydziału Chemii naszego Uniwersytetu. Wiele badań wymaga korzystania z tak bardzo drogiej aparatury, że jest do niej dostęp tylko w kilku miejscach w Europie, m.in. z synchrotronów w Grenoble czy Hamburgu. Prof. Jacek Otlewski współpracuje z naukowcami za granicą – w Norwegii (Tromsø i Oslo) i Stanach Zjednoczonych (Purdue i Virginia).

Wyniki badań Zespołu Inżynierii Białka służą także projektowaniu i otrzymywaniu leków białkowych, na które jest ogromne zapotrzebo-

wanie na świecie. – Potencjalny rynek na białko, które można zastosować w przemyśle farmaceutycznym czy biotechnologicznym, jest nawet rzędu 1-2 miliardów dolarów w skali świata – mówi profesor. Badania nasze skupiają się na projektowaniu leków białkowych procesu krzepnięcia krwi i kilku innych procesów fizjologicznych kontrolowanych przez proteazy. Myślimy też nad hamowaniem procesu transformacji nowotworowej powodowanej przez niektóre wirusy.

W dużych firmach zachodnich, które są znakomicie zarządzane i poświęcają ogromne pieniądze na badania podstawowe, koszt wprowadzenia takiego białka na rynek sięga 200-300 mln dolarów. Ba-

dania zajmują średnio około 7 lat i nie zawsze kończą się sukcesem. Polska przeznaczająca mało pieniędzy na nowoczesną biologię. – Kształcę młodych, aby podjęli badania, kiedy biotechnologia polska zacznie się dynamicznie rozwijać. Jednocześnie to co robię w wielu aspektach jest aplikacyjne, może prowadzić do odkryć, które można zastosować praktycznie.

Prof. Jacek Otlewski (ur. 1956 r.) jest profesorem zwyczajnym. Pracuje w Instytucie Biochemii i Biologii Molekularnej. Jeden z czterech polskich członków European Molecular Biology Organization. Specjalizuje się w dziedzinie inżynierii białka i biologii strukturalnej. W badaniach zajmuje się stabilnością i zwijaniem białek, oddziaływaniem białko – białko, procesami sygnalizacji komórkowej, w tym mechanizmem tworzenia kory mózgowej u człowieka. Z wyróżnieniem ukończył biologię na Uniwersytecie Wrocławskim; doktorat obronił w 1983 r., habilitował się w 1990 r. W 1995 r. otrzymał tytuł profesora (jako najmłodszy profesor w naukach biologicznych), a w 1999 r. stanowisko profesora zwyczajnego. Wypromował 11 doktorów, czterech kolejnych powinno obronić się w tym roku. Autor około 80 prac naukowych, z których część opublikował w najlepszych światowych czasopiśmie naukowych. Granty: Komitet Badań Naukowych, Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, Howard Hughes Medical Institute, NATO, National Institutes of Health.

kd

Śląska Republika Uczonych

Ukazał się pierwszy tom tej nowej międzynarodowej serii wydawniczej nazwanej Śląska Republika Uczonych. Wielotomowe wydawnictwo jest zaplanowane na kilka lat, a jego współautor prof. Marek Hałub wyjaśnia, skąd taki tytuł: W XVI i XVII w. Śląsk był nie tylko w centrum poezji i literatury, ale też nauki. Mówiono, iż to „późnohumanistyczna republika uczonych”. Wydawało nam się, że to dobry tytuł dla nowej serii, która ma być forum dyskusji nad dziejami nauki w tym regionie. Pomysł tej serii pojawił się podczas obchodów jubileuszu 300-lecia UW, jako że uczelnia ta ma bogatą, równocześnie zmienną historię. Jest spoiwem europejskich kultur. Badacze postavili sobie zada-

nie obiektywnego określenia pozycji Śląska w historii nauki oraz szkolnictwa.

Patronat nad serią sprawuje Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego, a mecenat Niemiecko-Polskie Towarzystwo Uniwersytetu Wrocławskiego, jego prezydent prof. Norbert Heisig i wyszukani przez niego sponsorzy dopomogą w wydaniu tego dzieła. Kolejne tomy mają ukazywać się co dwa lata. Wśród autorów są przedstawiciele wszystkich dyscyplin naukowych, wybitni śląskoznawcy z Niemiec, Czech i Polski. Rozprawy naukowe zostały opublikowane w trzech językach, obejmują Górny i Dolny Śląsk oraz Opolszczyznę. Uniwersytet Wrocławski ma tu swoje miejsce, jako Alma Mater, matka śląskiej republiki uczonych, ale centralnego miejsca nie zajmuje.

Celem projektu jest uzupełnienie wiedzy o nauce śląskiej, jest w niej wiele luk, w przeciwieństwie do literatury śląskiej, która została poznana dosyć dobrze.

Współpraca Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych ze Słowacją

Centrum od wielu lat, oprócz prac dotyczących problematyki czeskiej, podejmuje również problematykę słowacką. Prace nad nią prowadzi, współdziałając z innymi ośrodkami badań słowackich w Polsce i wieloma ośrodkami słowackimi. W ciągu ostatniego roku do najważniejszych zadań należało prowadzenie redakcji polsko-słowackiego periodyku „Kontakty” oraz kontynuacja prac nad syntezą dziejów Spiszu. „Kontakty” są wydawnictwem Polsko-Słowackiej Komisji Nauk Humanistycznych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu RP oraz Ministerstwa Szkolnictwa RS. Centrum pełni rolę sekretariatu i redakcji wydawnictw polskiej sekcji Komisji. W związku z tym jest także siedzibą redakcji „Kontaktów”. Ukazują się one w dwóch wersjach językowych – polskiej oraz słowackiej wydawanej przez Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie. Redaktorem edycji polskiej jest prof. Michał Pułaski z UJ, zastępcą redaktora – dr Ryszard Gładkiewicz, sekretarzem redakcji zaś – mgr Anna Działowska.

Ostatnio ukazał się numer drugi. Zawiera on sprawozdanie z szóstej sesji Komisji w Levočy (2002), a także omówienie dorobku polskich i słowackich badań nad Spiszem. Są to referaty wygłoszone na zorganizowanej w ramach sesji konferencji „Terra Scepusiensis. Stan badań nad dziejami Spiszu”, będącej przygotowaniem do publikacji wspólnej syntezy historii regionu. W drugim numerze ukazały się także recenzje książek dotyczących stosunków polsko-słowackich i kronika wydarzeń naukowych związanych z tą tematyką. Znalazły się tu ponadto materiały do bieżącej bibliografii polskiej słowacystyki za okres styczeń 2002 r. – czerwiec 2003 r. i słowackiej polonistyki za lata 2000-2002. W periodyku zamiesz-

czo również artykuł krytyczny o polskich przewodnikach po Tatrach i Podtatrzu w okresie powojennym oraz polską i słowacką ocenę pierwszego numeru periodyku. Całości dopełnia angielskie streszczenie oraz informacje o autorach. W przygotowaniu jest numer trzeci, który ma ukazać się jeszcze w tym roku. Z pracami Komisji jest związana również inna z ostatnich publikacji Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych *Świadomość narodowa w Polsce i Słowacji w XIX i XX w.* pod red. Stefana Bednarka. Jest to zbiór artykułów omawiających tytułowe zagadnienie w ujęciu interdyscyplinarnym (m.in. z punktu widzenia historyka, literaturoznawcy, etnologa czy kulturoznawcy). Znalazło się tu miejsce zarówno na teksty syntetyzujące, jak również omawiające problemy szczegółowe (np. Śląska Cieszyńskiego). Została również przedstawiona polska refleksja sławistyczna nad tożsamością narodową Słowaków. Każdy artykuł opatrzone streszczeniem w języku słowackim. Publikacja zawiera ponadto notki biograficzne autorów oraz indeks osobowy.

W czerwcu 2003 r. Centrum zorganizowało w Szczawnicy siódmą sesję Komisji. Tematyka obrad koncentrowała się wokół prac nad syntezą dziejów Spiszu oraz wokół wspólnego programu badań, konferencji i publikacji zmierzających do opracowania interdyscy-

plinarnego obrazu stosunków polsko-słowackich na przestrzeni dziejów. W obradach sesji z Centrum uczestniczyli: dyrektor Centrum – dr Ryszard Gładkiewicz, mgr Jadwiga Dunaj i mgr Anna Działowska.

W ramach prac nad problematyką spiską Centrum włożyło znaczny wysiłek jako polski współwydawca w prace nad niezwykle obszernym, obejmującym kilkadziesiąt opracowań polskich, słowackich, węgierskich i niemieckich, zbiorem materiałów wspomnianej konferencji „Terra Scepusiensis”. Ukaże się on niebawem w postaci publikacji. Równolegle uruchomiono prace nad docelowym zadaniem programu spiskiego, tzn. nad wspomnianą wspólną syntezą. W październiku 2003 r. w Krakowie odbyło się seminarium zespołu koordynacyjno-redakcyjnego (prof. M. Pułaski, dr R. Gładkiewicz, doc. M. Homza, doc. M. Slivka), tzw. gestorów (mgr M. Skawiński, prof. M. Parczewski, prof. H. Ruciński, dr hab. J. Kurtyka, dr hab. A. Patek i ich „odpowiednicy” słowacy) oraz przedstawicieli władz polskich i słowackich. Na spotkaniu uzgodniono wiele szczegółowych kwestii merytorycznych, podział zadań autorskich i redakcyjnych oraz niezbędne kwestie organizacyjno-finansowe. Można żywić nadzieję, że synteza ukaże się w 2005 r.

Problemy związane z realizacją tak bogatego zestawu zadań były przedmiotem rozmów dyrektora Centrum z Panią Ambasador Republiki Słowackiej Magdaléną Vášáryovą na spotkaniu we Wrocławiu w maju 2003 r. oraz tematem rozmów z partnerami słowackimi na Kłáštorisku i w Niedzicy w sierpniu 2003 r. Ostatnia wizyta przedstawicieli Centrum w Bratysławie w dniach 8-9 marca br. zaowocowała m.in. zgłoszoną ze strony słowackiej propozycją, aby przygotować umowę o współpracy Uniwersytetu Komeńskiego z Uniwersytetem Wrocławskim.

Jadwiga Dunaj

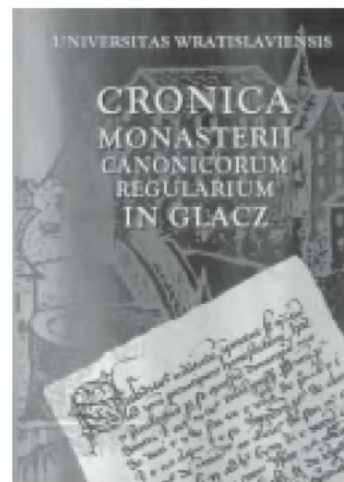
Promocja publikacji Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych

27 lutego w Muzeum Ziemi Kłodzkiej odbyła się promocja nowej publikacji Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych *Cronica monasterii canonicorum regularium (s. Augustini) in Glacze. Kronika klasztoru kanoników regularnych (św. Augustyna) w Kłodzku*, wydanej i opatrzonej krytycznym wstępem przez dr. Wojciecha Mrozowicza z Instytutu Historycznego. Jest to pierwsza pełna edycja tej jedynej średniowiecznej kroniki (obejmującej lata 1349-1524) powstałej na ziemi kłodzkiej. *Cronica...* została wzbogacona o obszerny komentarz rzeczowy, ilustracje, indeks nazw osobowych i geograficznych oraz wykaz źródeł i literatury.

W promocji książki wzięli udział przedstawiciele Rady Miejskiej Kłodzka oraz zastępca burmistrza Jan Rudnicki. Dyrektor Centrum dr Ryszard Gładkiewicz zaprezentował publikację oraz przedstawił autora. Dr Wojciech Mrozowicz opowiedział o genezie swoich zainteresowań i studiów nad kroniką, a także scharakteryzował zasady jej edycji oraz treść, cytując m.in. liczne, barwne przykłady życia codziennego klasztoru. Spotkanie, które zgromadziło liczne grono zainteresowanych, zakończyło się ożywioną dyskusją. Jej wynikiem było sformułowanie postulatu wydania polskiego tłumaczenia kroniki.

Promocja poświęcona edycji tego średniowiecznego źródła zainaugurowała cykl spotkań mających prezentować publikację poświęcone epoce biskupa Arnošta z Pardubic (1297-1364), regionowi kłodzkiemu i stosunkom polsko-czeskim. Cykl ten jest jednym z elementów międzynarodowego programu obchodów jubileuszu śmierci biskupa Arnošta – wybitnej postaci europejskiej i kłodzkiej historii. Następne spotkanie odbędzie się 23 kwietnia i będzie poświęcone książce Bogusława Czechowicza *Kaplice w dawnym hrabstwie kłodzkim*.

Anna Działowska

DYDAKTYKA

Suplement do dyplomu

„Zeuropeizowaną” wersję dyplomu przewiduje projekt nowej ustawy „Prawo o szkolnictwie wyższym”. Jeśli prace legislacyjne będą przebiegać zgodnie z planem, to już za rok absolwenci otrzymają taki dyplom.

Dyplom będzie składał się z dwóch części. W części A znajdują się podstawowe dane osobowe studenta, kierunek ukończonych studiów i ocena. Część B, czyli suplement do dyplomu, będzie zawierał wszystkie informacje o przebiegu studiów: warunki przyjęcia na uczelnię, tryb nauki (dzienny, zaoczny, wieczorowy), język wykładowy, wszystkie przedmioty i liczbę ich godzin, osiągnięcia studenta, przebyte praktyki zawodowe, uczestnictwo w kołach naukowych, wyjazdy na stypendia, uprawnienia zawodowe, tytuł zawodowy absolwenta, nazwę ukończonego kierunku, nazwę i status prawny uczelni oraz ocenę.

Ponadto dołączona będzie wkładka w języku obcym, opisująca system szkolnictwa wyższego w Polsce, zawierająca informacje o polskich tytułach zawodowych oraz stopniach i tytułach naukowych. Służyć ma to ustaleniu statusu polskiego absolwenta na zagranicznych uczelniach, na których może nie być przykładowo stopnia doktora.

Projekt suplementu można obejrzeć na stronie: www.buwim.edu.pl Nowy dyplom jest realizacją zobowiązania wobec tzw. deklaracji bolońskiej, która tworzy wspólną europejską przestrzeń szkolnictwa wyższego.

Dzięki dyplomom i systemowi punktów kredytowych ECTS w innych krajach UE, będzie można łatwiej porównywać i zaliczać okresy studiów w uczelniach różnych państw.

Wzajemne uznawanie dyplomów wyższych studiów w Europie

Polska od kwietnia przyłącza się do elity europejskich państw, które tworzą system wzajemnego uznawania dyplomów. Do 2010 r. obejmie on cały kontynent – nie tylko Unię Europejską. System uznawania dyplomów mają tworzyć krajowe komisje akredytacyjne.

Ma on działać w ten sposób, że polska komisja akredytacyjna, oceniając nasze studia, zaprosi komisję z innego kraju (i na odwrót). Obokrajowcy będą tylko obserwować, a nie kontrolować polskie uczelnie. Potem komisje będą rekomendować swoim ministrom edukacji, czy uznawać sobie nawzajem dyplomy. Siatka takich dwustronnych rekomendacji ma stworzyć europejski system jakości studiów i uznawania dyplomów.

Norwegia, Niemcy, Holandia, Irlandia, Hiszpania, Szwajcaria, Austria i Polska już mają takie komisje. Niemcy, Austria i Szwajcaria już to robią. Polska od kwietnia będzie zapraszać naukowców z innych krajów.

Dla polskiego studenta oznacza to, że za kilka lat, jeśli jego kierunek dostanie ocenę pozytywną od PKA, to może być pewny, że tak samo jego studia oceniać będą w całej Europie. A jeśli negatywną, to może mieć kłopoty z uznaniem dyplomu w Europie.

We wrześniu ubiegłego roku w Berlinie postanowiono, że na stworzenie niezależnych komisji akredytacyjnych wszystkie kraje mają czas do 2005 r. Potem przez kolejne pięć lat będą nawzajem oceniać swoje uczelnie. W 2010 r. europejski system uznawalności ma być gotowy. (GW)

Punktowe zaliczanie zajęć za granicą (ECTS)

Wszystkie uczelnie w Polsce powinny wprowadzić system, który umożliwi studentom zaliczanie zajęć za granicą. Jeśli parlament poprze propozycję ekspertów prezydenckich w przygotowanej nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym, to polskie uczelnie wprowadzą system punktów wzorowany na European Credit Transfer System (ECTS). Umożliwi to zaliczanie studiów odbytych przez studenta w różnych uczelniach zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Wszystkim przedmiotom są przypisane punkty. Do zaliczenia roku potrzeba ich 60. Wprowadzenie jednolitego systemu punktowego to element tzw. procesu bolońskiego.

Wspólny standard nauczania, oprócz wprowadzenia systemu punktowego, wymaga podziału studiów na dwa etapy: studia zawodowe (licencjacie) i uzupełniające (magisterskie). Dwustopniowe studia pozwalają studentom na większą swobodę w doborze zajęć i uczelni. Ze 103 kierunków studiów prowadzonych w Polsce jedynie sześć – prawo, medycyna, farmacja, stomatologia, psychologia i weterynaria – nadal będzie prowadzonych jako jednolite studia magisterskie. (Rz)

Studia w UE

- ♦ W Grecji, Danii, Niemczech czy Francji nie płaci się za studia (pobierane są tylko opłaty administracyjne).
 - ♦ Szkoły i uczelnie prywatne w krajach unijnych pobierają czesne, ale po wstąpieniu do wspólnoty koszty nauki w tych placówkach znacznie się zmniejszą. Na przykład za rok nauki na Oxfordzie student spoza Unii musi zapłacić 7000 funtów, podczas gdy jego kolega z Piętnastki tylko 1000 funtów.
 - ♦ Aby po 1 maja ubiegać się o przyjęcie na studia w kraju unijnym, wystarczy zdać polską maturę. Starając się o przyjęcie na zagraniczną uczelnię, trzeba przedstawić polskie świadectwo maturalne przetłumaczone – na własny koszt – przez biegłego. Wiele szkół wymaga zdania dodatkowych testów, odbycia rozmowy kwalifikacyjnej lub przedstawienia dotychczasowych osiągnięć. Na przykład w Hiszpanii przeprowadza się ogólnokrajowy egzamin wstępny na wyższe uczelnie. Nie jest on obowiązkowy, ale kandydaci, którzy się na niego decydują, są chętniej przyjmowani przez popularne szkoły wyższe. We Francji i Włoszech placówki publiczne nie organizują egzaminów wstępnych, z wyjątkiem medycyny i farmacji (Francja) oraz medycyny, ochrony środowiska i stosunków międzynarodowych (Włochy). W Danii, Hiszpanii, Portugalii, Finlandii, Szwecji i Wielkiej Brytanii zasady rekrutacji ustalają uczelnie.
 - ♦ Po 1 maja studenci będą mogli starać się o semestralne lub roczne stypendium na zachodniej uczelni. Wyjazd najłatwiej zorganizować w ramach jednego z programów: „Socrates” lub „Leonardo da Vinci”.
 - ♦ Studenci studiów inżynierskich oraz fizyki, chemii, biologii będą mogli wziąć udział w programie „Vulkanus in Japan”, który oferuje roczne praktyki zawodowe w Japonii. Pobyt rozpoczyna seminarium poświęcone tamtejszej kulturze oraz intensywny kurs językowy. Praktyki trwają osiem miesięcy i są organizowane w największych przedsiębiorstwach.
 - ♦ Polakom studiującym na zagranicznych uczelniach będą przysługiwały takie same przywileje jak młodzieży z pozostałych państw Unii, jednak są one różne w poszczególnych krajach. Na przykład w Belgii studenci mają prawo do zniżkowych biletów sezonowych na przejazdy kolejowe. Zniżki na przejazdy przysługują także uczniom w Wielkiej Brytanii, Finlandii, Szwecji i Danii.
 - ♦ Studiując na zagranicznej uczelni, można starać się o miejsce w bursie czy akademiku, ale ewentualne upusty dla obywateli Wspólnoty są zróżnicowane w poszczególnych szkołach.
 - ♦ Po przystąpieniu Polski do Unii koszty nauki w zachodnich placówkach zmniejszą się o cenę specjalnej wizy studenckiej. Niektóre kraje (np. Francja) nie wymagają jej już dziś.
 - ♦ Niektórzy studenci będą mogli ubiegać się o stypendium socjalne lub motywacyjne. Taka pomoc jest udzielana według różnych zasad. Na płatnych uczelniach może mieć np. formę zwolnienia z części lub całości czesnego.
 - ♦ Co to jest ECTS? Zgodnie z Deklaracją Bolońską, podpisaną przez kraje europejskie (również spoza Wspólnoty), studenci mogą zmieniać uczelnie na całym kontynencie. W tym celu został wprowadzony zunifikowany system oceny osiągnięć studentów ECTS (Europejski System Transferu Punktów). System ten obowiązuje w naszej uczelni. W ciągu jednego semestru nauki na uczelni, która wprowadziła ECTS, można zdobyć 30 punktów. Jeśli po pewnym czasie student będzie chciał zmienić szkołę, to informacje o sumie zdobytych punktów trafią do jego przyszłej uczelni. Na tej podstawie zdecyduje ona, na który semestr zapisać kandydata.
 - ♦ Uznawanie dyplomów. Dyplomy wyższych uczelni są uznawane na podstawie umów międzynarodowych. Polska podpisała takie umowy z Niemcami i Austrią; dyplomy uprawniają tam do kontynuowania nauki, a nie do podjęcia pracy. Niewykluczone, że po wstąpieniu do Unii takie traktaty zostaną zawarte z innymi krajami. Prawo wspólnotowe nie nakłada takiego obowiązku, a Komisja Europejska jedynie zachęca do podpisywania umów.
- Blizszych informacji na ten temat udziela na ten temat Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (ul. Smolna 13, Warszawa). Najważniejsze wiadomości na stronie WWW.buwim.edu.pl/. (SP-GW)

Najbardziej popularne kierunki studiów

Najwięcej studentów w uczelniach państwowych chce studiować na pedagogice, informatyce i zarządzaniu z marketingiem. Te trzy czoło-

we kierunki wymieniają się miejscami od kilku lat. Uczelnie przygotowują więc dla chętnych więcej miejsc. Dlatego na jedno miejsce na pedagogikę przypadało średnio czterech kandydatów, na informatykę nieco ponad czterech, a na zarządzaniu dwóch i pół. Wyjątkiem wśród pierwszej dziesiątki najpopularniejszych kierunków była psychologia – o indeks walczyło na tym kierunku około 13 kandydatów. Regułą była bardzo wysoka konkurencja na kierunkach, na których

chętnych jest dużo mniej, ale miejsc bardzo mało. W skali kraju (według Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu) pod względem popularności kolejne miejsca zajęły kierunki: prawo, ekonomia, politologia, psychologia, socjologia, ochrona środowiska, administracja, budownictwo, filologia polska, filologia angielska, stosunki międzynarodowe, matematyka, mechanika i budowa maszyn, inżynieria środowiska, historia, biologia, biotechnologia.

WITRYNA STUDENCKA

Festiwal Piosenki Studenckiej

Laureatką I Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Studenckiej „Laury 2004”, odbywającego się w hotelu Wrocław, została Katarzyna Zaręba z Bielska Białej. Wyśpiewała I nagrodę interpretacją piosenek „Getto Child” i „Love”. W ciągu dwóch dni zaprezentowało się blisko trzydziestu młodych wykonawców. Festiwal zorganizowało Dolnośląskie Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjne „Inspirator”, założone przez Olę Kończak – studentkę Politechniki Wrocławskiej, absolwentkę szkoły muzycznej. Jury wybierało pod kątem piosenki aktorskiej i poezji śpiewanej. Nagrody były symboliczne. Teraz Wrocław, podobnie jak Kraków, ma swój festiwal studencki. Przybyła nowa impreza na mapie kulturalnej miasta.

Spotkanie z red. Pawłem Mażejka

15 marca 2004 r. w budynku Instytutu Studiów Międzynarodowych odbyło się spotkanie z red. Pawłem Mażejka, dziennikarzem białoruskiej gazety „Dzień” (a wcześniej słynnej, zdelegalizowanej przez władze gazety „Pogoń”), zorganizowane przez Marka Sorgowickiego, studenta I roku stosunków międzynarodowych, członka Koła Wschodnioeuropejskiego Stosunków Międzynarodowych. Paweł Mażejka wyrokiem białoruskiego sądu został skazany w 2002 r. na 2 lata więzienia (wyrok na mocy amnestii zmniejszono do 1 roku) za artykuł, który napisał w okresie kampanii prezydenckiej 2001 r., a w którym jakoby zarzucał urzędującemu prezydentowi Aleksandrowi Łukaszenko niedopuszczanie do demokratycznego dialogu politycznego. Białoruskie więzienie opuścił we wrześniu 2003 r. Od kilku miesięcy przebywa w Polsce.

Po krótkim wstępie, którego dokonał dr Zdzisław Winnicki, Paweł odpowiadał na pytania studentów Uniwersytetu. Pytania dotyczyły wizji przyszłości Białorusi, polskiej polityki wobec tego kraju, działalności opozycji demokratycznej pod rządami prezydenta Łukaszenki, wydawanej poza oficjalnym obiegiem gazety „Dzień”. Pytany, co zamieściłby na pierwszej stronie „Newsweeka” czy „Time’a”, gdyby redakcje dały mu taką możliwość, stwierdził, że chciałby, by świat dowiedział się o sytuacji w jego kraju, o aresztowaniach, przetrzymywaniu dziennikarzy i działaczy w więzieniach i o działalności opozycyjnej.

Damian Kurzaj

„Okupacja czy stabilizacja? Skutki wojny w Iraku”

16 marca 2004 r. w Instytucie Studiów Międzynarodowych Uni-

wersytetu Wrocławskiego odbyła się debata dotycząca skutków wojny w Iraku. Została zorganizowana w ramach Koła Wschodnioeuropejskiego Stosunków Międzynarodowych. Dyskusja stanowiła nawiązanie do debaty, która odbyła się rok temu w dzień ataku na Irak 20 marca 2003 r.

Rok po ataku na Irak problematyka przyczyn i konsekwencji wojny wzbudza znaczne zainteresowanie. W ostatniej debacie wzięło udział około 50 studentów Wydziału Nauk Społecznych, z których większość stanowili studenci politologii.

W referatach próbowano opisać aktualną sytuację panującą w Iraku, zwrócono uwagę na toczące się w tym kraju walki partyzantkie oraz na wyzwania, przed którymi stoi społeczeństwo irackie. Polemika dotyczyła m.in. udziału polskich żołnierzy w wojnie przeciwko Irakowi, roli ropy naftowej jako przyczyny agresji oraz przewidywanego rozwoju systemu politycznego.

Odwolano się również do powiązań wydarzeń mających miejsce w Iraku z ogólnymi międzynarodowymi procesami politycznymi i gospodarczymi.

dk

Konkurs „Twoja wizja rozwoju przedsiębiorczości”

Studenckie Forum Business Centre Club zaprasza wszystkich studentów do udziału w konkursie „Twoja wizja rozwoju przedsiębiorczości”. Główną nagrodą w konkursie są studia Master Clark University. Szczegóły konkursu dostępne są na stronie www.konkurs.sfbcc.org.pl

Podstawy teorii tektoniki płyt

W ramach Studenckiego Koła Naukowego Metrologów dr Walde-
mar Sroka wygłosił 18 marca w Instytucie Nauk Geologicznych odczyt na temat podstaw teorii tektoniki płyt.

Wykład pt. „Język gocki”

W ramach Koła naukowego LINGUISTIC INVESTIGATIONS działającego przy Instytucie Filologii Angielskiej wykład pt. „Język gocki” wygłosił 16 marca prof. Jan Cygan z Instytutu Filologii Angielskiej UW.

„Alternatywne źródła wody dla miasta Wrocławia”

Prelekcja ta odbyła się 17 marca w Instytucie Nauk Geologicznych. Wygłosił ją w ramach Koła naukowego Studentów Ochrony Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Stanisław Staśko.

AWANSE NAUKOWE

Tytuł profesora odebrali z rąk Prezydenta RP

Prof. dr hab. JULIA JEZERSKA – Zakład Podstaw Chemii
Prof. dr hab. BEATA OCIEPKA – Instytut Studiów Międzynarodowych
Prof. dr hab. FELIKS PRZYBYŁAK – Instytut Filologii Germańskiej
Prof. dr hab. MILICA SEMKÓW – Instytut Filologii Słowiańskiej
Prof. dr hab. ADOLF SZPONAR – Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego

Stopień doktora uzyskali

15 stycznia 2004

♦ ALEKSANDRA NOWICKA, Instytut Genetyki i Mikrobiologii
dr nauk biologicznych w zakresie biologii, na podstawie pracy
Ocena tablic częstości substytucji aminokwasowych PAM jako narzędzia do analizy związków filogenetycznych
Promotor: prof. Mirosław Dudek (UZ)

30 stycznia 2004

♦ MAREK ROKITA, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych w zakresie socjologii, na podstawie pracy
Społeczno-kulturowy wymiar higieny osobistej
Promotor: prof. Adam Paluch

17 lutego 2004

♦ SYLWESTER KOŁOMAŃSKI, Wydział Fizyki i Astronomii
dr nauk fizycznych w zakresie astronomii, heliofizyki, na podstawie pracy
Badanie struktury i ewolucji długotrwałych rozbłysków arkadowych
Promotor: prof. Jerzy Jakimiec

19 lutego 2004

- ♦ MAREK KRUKOWSKI, Instytut Biologii Roślin
dr nauk biologicznych w zakresie biologii, botaniki, na podstawie pracy
Ekologia gnidosza sudeckiego Pedicularis sudetica Willd. Subsp. Sudetica
Promotor: prof. Ewa Bylińska

20 lutego 2004

- ♦ ANDRZEJ RACZYK, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego
dr nauk o Ziemi w zakresie geografii, na podstawie pracy
Nisze aktywności gospodarczej na Dolnym Śląsku
Promotor: prof. Edyta Jakubowicz

17 marca 2004

- ♦ MALGORZATA OLENIACZ, Instytut Pedagogiki
dr nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki, poradownictwa, na podstawie pracy

Przeżywanie młodości w małym mieście

Promotor: prof. Alicja Kargul

- ♦ DOMINIK NOWAKOWSKI, Instytut Archeologii
dr nauk humanistycznych w zakresie archeologii, archeologii średniowiecznej, na podstawie pracy
Siedziby książęce i rycerskie księstwa głogowskiego w średniowieczu
Promotor: prof. Jerzy Piekalski

19 lutego 2004

- ♦ ANELIA STOJCZEW, Instytut Zoologiczny
dr nauk biologicznych w zakresie biologii, na podstawie pracy
Klasyfikacja rodzajowa plemion kompleksu strophosomoidalnego (Coleoptera: Curculionidae)
Promotor: prof. Lech Borowiec

Z OBRAD SENATU UW.

25 lutego 2004

Obradom przewodniczył Rektor, prof. Zdzisław Latajka

W uroczystej części posiedzenia Rektor wręczył akty mianowania na stanowisko

- ☐ profesora zwyczajnego
prof. dr hab. TERESIE ŁOŚ-NOWAK z Instytutu Politologii
prof. dr. hab. ANDRZEJOWI JABŁOŃSKIEMU z Instytutu Politologii
- ☐ na stanowisko profesora nadzwyczajnego na stałe
prof. dr hab. JULII JEZERSKIEJ z Zakładu Podstaw Chemii
- ☐ na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony
dr. hab. STANISŁAWOWI CIOKOWI z Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego
- ☐ na stanowisko profesora nadzwyczajnego na 5 lat
dr. hab. ZBIGNIEWOWI JASKÓLSKIEMU z Instytutu Fizyki Teoretycznej
dr. hab. WICIE SZULC z Instytutu Pedagogiki
dr. hab. EUGENIUSZOWI ZYCHOWI z Zakładu Chemii Analitycznej

W części roboczej posiedzenia Senat przyjął wnioski

- ☐ o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego
prof. dr hab. Ireny Kamińskiej-Szmaj w Instytucie Filologii Polskiej
prof. dr. hab. Jana Kołaczkiwicza w Instytucie Fizyki Doświadczalnej
prof. dr. hab. Stefana Mroza w Instytucie Fizyki Doświadczalnej
- ☐ o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony
dr. hab. JACKA HAWRANKA w Katedrze Logiki i Metodologii Nauk
dr. hab. JAROSŁAWA KUNDERY w Instytucie Nauk Ekonomicznych
dr. hab. STEFANII WALASEK w Instytucie Pedagogiki
dr. hab. STANISŁAWA WITKOWSKIEGO w Instytucie Psychologii
dr. hab. WANDY WOJTKIEWICZ-ROK w Instytucie Pedagogiki

- ☐ o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego na 5 lat
dr. hab. JACKA GOŁACZYŃSKIEGO w Instytucie Prawa Cywilnego
dr. hab. ROMUALDA KOSINY w Instytucie Biologii Roślin
dr. hab. MACIEJA SZOSTAKA w Katedrze Kryminalistyki

Senat podjął uchwały w sprawie

- ☐ przyznania Złotego Medalu Uniwersytetu Wrocławskiego prof. KAROLOWI BALOWI, dyrektorowi Instytutu Filozofii UW.
- ☐ nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Wrocławskiego prof. ANDRE GOFFEAU z Uniwersytetu w Louvain w Belgii.
- ☐ przyjęcia opinii prof. Wojciecha Wrzesińskiego o zasługach prof. PIOTRA WANDYCZA, kandydata do tytułu doktora *honoris causa* Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Senat przyjął wniosek w sprawie

- ☐ utworzenia Studium Literackiego im. Rafała Wojaczka przy Instytucie Filologii Angielskiej, na Wydziale Filologicznym.
- ☐ wpisania czasopisma „Cellular & Molecular Biology Letters” na listę czasopism wydawanych przez Uniwersytet Wrocławski oraz utworzenia Redakcji Czasopisma „Cellular & Molecular Biology Letters” w Instytucie Biochemii i Biologii Molekularnej jako jednostki organizacyjnej na prawach pracowni, na Wydziale Nauk Przyrodniczych.
- ☐ likwidacji Oddziału Katalogów Alfabetycznych w Bibliotece Uniwersyteckiej.

Senat wysłuchał informacji

- ☐ ze spotkania władz rektorskich z władzami dziekańskimi, dyrektorami instytutów i jednostek międzywydziałowych, które odbyło się 20 lutego br.

PROFESOROWIE THEODORE E. MADEY I MARK R.D. SEAWARD DOKTORAMI H.C. UW.

Na uroczystości w Auli Leopoldyńskiej, 10 marca, dyplomy doktora *honoris causa* Uniwersytetu Wrocławskiego odebrali prof. Theodore Eugene Madey i prof. Mark Ryszard Dawid Seaward. Uroczystość oprawił swoim występm chór Uniwersytetu Wrocławskiego „Gaudium” pod dyktando Alana Urbanka. Na spotkaniu w Oratorium Marianum doktorzy honorowi odebrali

gratulacje, a Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Zdzisław Latajka wniósł toast za nowych członków społeczności akademickiej. *Nadanie tytułu doktora honorowego jest zawsze niezwykłym wydarzeniem w życiu uczelni – mówił JM Rektor, otwierając uroczystość. Ten tytuł jest najwyższą godnością akademicką i największym wyróżnieniem, jakie może ofiarować Uniwersytet. Dlatego też nasza uczel-*

nia bardzo staranie i wnikliwie analizuje możliwe kandydatury osób do tytułu doktora honoris causa. Nadając ten tytuł, wyróżniamy osoby szczególnie zasłużone dla nauki oraz naszej uczelni. Akcentujemy w ten sposób, jakie wartości dla naszej społeczności są najważniejsze i uważamy również, że te wartości prezentowane przez doktorów honoris causa należy nie tylko pielegnować i chronić, ale również promować. Dlatego też nadaniu tytułu doktora honorowego towarzyszy specjalny ceremoniał akademicki. Dzisiaj tytułem doktora honorowego nasza uczelnia obdarza dwóch wybitnych przedstawicieli świata nauki: profesora Theodora Madey'a, wybitnego specjalistę w zakresie fizykochemii powierzchni, oraz profesora Marka Seawarda, wybitnego specjalistę w zakresie lichenologii.

Uchwałę o nadaniu doktoratu *h. c.* UWr. prof. Theodorowi Madey'owi Senat Uniwersytetu Wrocławskiego podjął 11 czerwca 2003 r., na wniosek Rady Wydziału Fizyki i Astronomii, po uzyskaniu pozytywnych opinii Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego i Rady Naukowej Instytutu Chemii Fizycznej Polskiej Akademii Nauk.

Prof. Markowi R.D. Seawardowi został przyznany tytuł doktora *h. c.* UWr. mocą uchwały podjętej przez Senat Uniwersytetu Wrocławskiego, 21 maja 2003 r., na wniosek Rady Wydziału Nauk Przyrodniczych, po uzyskaniu pozytywnych opinii Senatów Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

* * *

**DRÓGĘ ŻYCIOWĄ PROF. THEODORA MADEY'A PRZEDSTAWIŁ
PROF. HENRYK CUGIER, DZIEKAN WYDZIAŁU FIZYKI I ASTRONOMII UW.**

Magnificencjo Rektorze!
Wysoki Senacie!
Magnificencje!
Dostojni Doktoranci!
Szanowni Goście!

Prof. Theodore Eugene Madey, wybitny fizyk i chemik, urodził się 24 października 1937 r. w Wilmington w stanie Delaware na wschodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Wykształcenie akademickie odebrał w Baltimore, początkowo w Loyola College, a następnie na Uniwersytecie Notre Dame, gdzie w 1963 r. uzyskał doktorat w dziedzinie nauk fizycznych. W 1960 r. poślubił Jane M. Gunn, z którą ma czworo dorosłych już dzieci, Timothy, Doretta, Maureen i Daniela, oraz jedenaścioro wnuków. W latach 1961-1963 uzyskał prestiżowe stypendium NFS Predoctoral Fellow, a następnie dwuletnie stypendium NBS/NRC Postdoctoral Fellow w Narodowym Biurze Standardów (NBS) w Gaithersburg w stanie Maryland. W 1965 r. został członkiem kadry naukowej tego instytutu, pracując początkowo w Zespole Chemii Powierzchni, a następnie w Zespole Procesów Powierzchniowych i Katalizy. W 1978 r. został zastępcą kierownika Oddziału Nauki o Powierzchni, a trzy lata później kierownikiem Zakładu Struktury i Kinetyki Powierzchni. W 1983 r. uzyskał status samodzielnego pracownika naukowego (Research Fellow) i od tego czasu zasiada w Radach Naukowych ośrodka, który obecnie nosi nazwę Narodowy Instytut Standardów i Technologii.

W 1988 r. Theodore E. Madey został mianowany profesorem na Uniwersytecie w Rutgers oraz tamże dyrektorem Laboratorium Modyfikacji Powierzchni. Z Uniwersytetem Stanowym Rutgers Stanu New Jersey związany jest po dzień dzisiejszy, będąc profesorem fizyki na Wydziale Fizyki i Astronomii oraz profesorem chemii na Wydziale Chemii.

Prof. Theodore E. Madey jest autorem lub współautorem 350 prac naukowych często cytowanych przez innych badaczy. W szczególności prace opublikowane w latach 1981-1997 plasują go na listach najczęściej cytowanych chemików na świecie.

W większości przypadków prace prof. Theodore E. Madeya dotyczą procesów fizycznych i chemicznych zachodzących na atomowo czystych monokrystalicznych powierzchniach wielu materiałów przy użyciu metod ultrawysokiej próżni. Badane przez niego zjawiska to m.in. adsorpcja fizyczna, chemisorpcja, zarodkowanie i wzrost ultracienkich filmów metalowych, struktura i morfologia powierzchni, fasetkowanie powierzchni, reakcje i kataliza na powierzchniach, emisja elektronów, rozpraszanie jonowe oraz oddziaływanie elektron – ciało stałe. Interdyscyplinarny charakter tych badań sprawia, że jego odkrycia w dziedzinie fizykochemii powierzchni – oprócz ważnego znaczenia dla rozwoju nowoczesnych technologii i katalizy na metalach – znajdują też zastosowanie w wyjaśnianiu mechanizmów powstawania atmosfer małych planet, księżyców i planetoid w Układzie Słonecznym oraz freonowej destrukcji płaszcza ozonowego w atmosferze Ziemi.

Prof. Theodore E. Madey od początku swojej kariery naukowej łączył pracę badawczą z działalnością na rzecz rozwoju środowiska naukowego. W latach siedemdziesiątych wizytował Instytut Chemii Fizycznej Uniwersytetu Technicznego w Monachium oraz Laboratorium Sandia w Stanie Nowy Meksyk, a w latach osiemdziesiątych Californijski Instytut Technologiczny (CalTech) w Pasadena, a także Instytut im. Friza Habera w Berlinie. W latach 1973-1988 nadzorował Rządowy Program Wymiany Naukowej Stanów Zjednoczonych z Europą Wschodnią (głównie z Jugosławią i Polską).

Na zaproszenie ówczesnej Akademii Związku Radzieckiego gościł pod koniec lat siedemdziesiątych z wykładami w Leningradzie (obecnie Saint Petersburg), Kijowie, Nowosybirsku i Moskwie.

W latach osiemdziesiątych, będąc przewodniczącym Komitetu Współpracy Międzynarodowej Amerykańskiego Towarzystwa Próźniowego, stworzył wiele programów współpracy naukowej między grupami badaczy z dziedzin próżni i nauki o powierzchni w Centralnej i Południowej Ameryce. Na mapie zainteresowań prof. Theodore E. Madeya znalazły się też Chiny. W 1998 r. Amerykańskie Towarzystwo Próźniowe obdarowało go tytułem Członka Honorowego. Równie owocna działalność prof. Theodore E. Madey'a widoczna jest

w International Union for Vacuum Science, Technique and Application. Organizacja ta należy do UNESCO i skupia ponad 30 narodowych towarzystw próżniowych.

Prof. Theodore Eugene Madey od prawie 35 lat współpracuje owocnie z Instytutem Fizyki Doświadczalnej naszego Uniwersytetu. Odwiedzał Wrocław wielokrotnie, podobnie jak wielokrotnie uczestniczył w organizowanych przez Instytut Fizyki Doświadczalnej Międzynarodowych Seminariach Fizyki Powierzchni.

Współpraca prof. Theodore E. Madeya z ośrodkami naukowymi w Polsce nie ograniczała się jedynie do środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego. Od dziesięciu lat prowadzi wspólne projekty badawcze z fizykami z Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Jest członkiem komitetów redakcyjnych wielu renomowanych czasopism naukowych oraz licznych rad naukowych prestiżowych ośrodków badawczych na świecie, a także krajowych komitetów programowych Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii.

Za swoją działalność naukową i organizacyjną był wielokrotnie nagradzany i odznaczany.

Uzyskał m.in.: The Stratton Award of the National Bureau of Standards (w 1978 r.), Department of Commerce Gold Medal Award (w 1981 r.), M.W. Welch Award of the American Vacuum Society (w 1985 r.), U.S. Presidential Rank Award (w 1988 r.), E.M. Mueller Award of the University of Wisconsin (w 1991 r.).

5 czerwca 2003 r. Senat Uniwersytetu Wrocławskiego podjął uchwałę w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa prof. Theodore E. Madeyowi na wniosek Rady Wydziału Fizyki i Astronomii z 16 stycznia 2003 r.

**LAUDACJĘ PROF. THEODOROWI MADEY'OWI WYGŁOSIŁ PROMOTOR
PROF. ANTONI CISZEWSKI**

*Magnificencjo, Doctorande clarissime,
Droży koleczy, Szanowni Państwo!*

Prof. Teodor Madey, którego dziś nasza Alma Mater obdarza godnością doctor honoris causa, należy do grona najwybitniejszych współczesnych fizyków w dziedzinie fizyki powierzchni ciała stałego i szeroko rozumianej nauki o powierzchni. W badania eksperymentalne zjawisk powierzchniowych jest zaangażowany od prawie 45 lat. Rozpoczął je zanim jeszcze nauka o powierzchni znalazła się w głównym nurcie badań współczesnej fizyki doświadczalnej. Aktywnie uczestniczył w rewolucji, jaka poczynszy od późnych lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku dokonała się w dziedzinie badań eksperymentalnych powierzchni ciała stałego. Prof. Madey jest autorem lub współautorem ponad 360 prac naukowych, w których przedstawione zostały rezultaty prowadzonych przez niego badań. Jego działalność jest związana z dwoma ośrodkami naukowymi w Stanach Zjednoczonych. Pierwszy, w którym przepracował 25 lat (1963-1988), to Państwowe Biuro Standardów (National Bureau of Standards – NBS) w Waszyngtonie, obecnie Państwowy Instytut Standardów i Technologii (National Institute of Standards and Technology – NIST). W placówce tej zajmował m.in. stanowiska Deputy Chief of Surface Science Division (od 1978 r.), Leader of Surface Structure and Kinetics Group (od 1981 r.), NBS Research Fellow (od 1983 r.). Drugi to Uniwersytet Rutgers, Uniwersytet Stanowy Stanu New Jersey, gdzie w 1988 r. został mianowany profesorem Stanu New Jersey i objął stanowisko profesora fizyki i chemii oraz dyrektora

Laboratorium Modyfikacji Powierzchni. W tym Uniwersytecie pracuje aktywnie do chwili obecnej.

Kiedy rozpoczął swoje badania dotyczące oddziaływań gaz – ciało stałe wiele podstawowych zagadnień związanych z chemisorpcją było jeszcze nieodkrytych, stąd wiele wyników uzyskanych przez niego i jego współpracowników ma charakter pionierski. M.in. innymi należą do nich prace nad mieszaniem się izotopów gazów zaadsorbowanych na powierzchniach polikrystalicznych renu i wolframu. Prace, które po raz pierwszy jasno pokazały, że silna adsorpcja molekuł gazowych na powierzchni metali przejściowych ma charakter dysocjatywny, co nie było w owym czasie takie oczywiste. Pionierski był również jego wkład w rozwój techniki wiązki molekularnej, w jej zastosowaniach do wyznaczania absolutnych wartości pokrycia powierzchni adsorbatem. Jego praca na ten temat została opublikowana na kilka lat przed uznawaną za podstawową w tej dziedzinie pracą Kinga i Wellsa. Podobny charakter mają prace nad oddziaływaniem molekuł wody z powierzchnią ciała stałego oraz wkład, jaki wniósł w rozwój modelu „warstwy podwójnej”, opisującego bardzo dobrze adsorpcję H_2O na różnych powierzchniach. Obszerna praca przeglądowa, którą napisał wspólnie z P.A. Thiel na temat oddziaływania woda – powierzchnia zwana jest przez badaczy tych zagadnień „biblią”. Począwszy od 1964 r. Theodore Madey wspólnie z (obecnym tu na tej sali) Johnem T. Yatesem, Jr., badali kinetykę desorpcji termicznej. W toku tych badań, zainspirowani nowo odkrytym wówczas zjawiskiem desorpcji stymulowanej wiązką elektronową (ESD), przeprowadzili szereg pomiarów kinetyki tej desorpcji. Wyniki tych badań oraz wyniki badań efektu izotopowego w stymulowanej przez bombardowanie elektronami desorpcji jonów tlenu zweryfikowały poprawność modelu Menzela-Gomera-Redheada, opisującego tę desorpcję. Praca przeglądowa, którą opublikowali w 1970 r., jest najczęściej cytowaną pracą w dziedzinie badań ESD. Kolejne dokonane przez nich odkrycie nietypowego rozkładu katowego w stymulowanej wiązką elektronową desorpcji jonów tlenu, doprowadziło do rozwoju nowej techniki eksperymentalnej w badaniach zjawisk powierzchniowych, zwanej w skrócie ESDIAD (ang.: „electron stimulated desorption ion angular distribution”). Pierwsze urządzenie do badań ESDIAD zostało skonstruowane pod kierunkiem Madey’a w Państwowym Biurze Standardów w Waszyngtonie na początku lat siedemdziesiątych. Należy tutaj podkreślić znakomity wkład, jaki w budowę i sprawdzenie działania tego instrumentu wniósł prof. Jerzy Czyżewski z Instytutu Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Wrocławskiego, wówczas doktor, przebywający na stażu naukowym w NBS. Przez kolejne 10 lat badań Madey i współpracownicy wykazali niezbicie, że specyficzne kierunki, wzdłuż których występuje desorpcja jonów dodatnich, są ściśle skorelowane z kierunkami wiązań molekuł z powierzchnią. To znaczy, że jony w akcie desorpcji są wyrzucane z powierzchni podłuż kierunków zerwanych przez wiązkę elektronową wiązań. Te badania stały się podstawą do uznania ESDIAD jako narzędzia do badania struktury molekularnych warstw adsorpcyjnych. Jedną z prac dotyczących tej tematyki była podstawą do przyznania Theodorowi Madeyowi nagrody E.A. Condon (nagroda przyznawana przez NBS).

Około roku 1980, prof. Madey zainicjował program wykorzystania promieniowania synchrotronowego do badania stymulowanej fotonami desorpcji jonów. Najważniejszymi osiągnięciami tego programu było wykazanie, że desorpcja jonów stymulowana wiązką elektronową i desorpcja stymulowana fotonami to procesy równoważne, należące do szerszej klasy, która została nazwana desorpcją indukowaną przejściami elektronowymi (DIET). W toku programu w synchrotronie SURF-II w NBS została uruchomiona pierwsza linia do formowania wiązki promieniowania synchrotronowego i wykorzystania jej do badań.

W dalszym ciągu duża część wysiłku naukowego Madey’a była skoncentrowana na doskonaleniu metody ESDIAD. W rezultacie jego starań powstała w Laboratorium Modyfikacji Powierzchni w Uniwersytecie Rutgersa unikalna w skali światowej aparatura do badania rozkładów katowych zarówno jonów dodatnich, jak i ujemnych, posiadająca możliwość analizy składu rejestrowanych wiązek jonów ze względu na ich masę. Badania wykonane przy użyciu tej aparatury doprowadziły Madey’a do dwóch odkryć, których znaczenie wykracza daleko poza obszar badań przyjmowany zwykle dla fizyki czy fizykochemii powierzchni. Pierwszym z nich było odkrycie gigantycznego wzmocnienia emisji ujemnych jonów chloru i fluoru w procesie desorpcji stymulowanej wiązką elektronową, w przypadku kiedy molekuły freonu (CF_2Cl_2) znajdują się w warstwie koadsorpcyjnej z H_2O , NH_3 lub innymi molekułami polarnymi. Wzmocnienie jest rzeczywiście ogromne, gdyż emisja jonów

chloru i fluoru wzrasta w przypadku takich warstw koadsorpcyjnych od 10^2 do 10^4 razy w porównaniu z emisją z warstwy adsorpcyjnej czystego freonu. Tak istotne wzmocnienie jest związane z efektami pułapowania elektronów przez molekuły polarne, a następnie ich wzmożonego, dysocjatywnego przyłączania przez molekuły freonu. Odkrycie to może mieć daleko idące implikacje dla procesu destrukcji warstwy ozonowej w stratosferze, wywołanej freonem. Drugie odkrycie dotyczy wpływu procesów powierzchniowych na skład rozrzedzonych atmosfer planetarnych. Ostatnie obserwacje obecności atomowego sodu i potasu w rozrzedzonych atmosferach Księżyca, Merkurego oraz Europy, lodowego satelity Jowisza, wzbudziły duże zainteresowanie środowisk naukowych zajmujących się badaniem takich obiektów. Aby wyjaśnić zjawisko, zaproponowano cały szereg procesów, które ewentualnie mogły być przyczyną tworzenia się takich atmosfer; nikt jednak nie podjął systematycznych badań w tym kierunku. Madey zainicjował program mający na celu zbadanie roli procesów powierzchniowych w desorpcji atomów alkalicznych z modelowych powierzchni minerałów i lodu. Wspólnie ze współpracownikami zmierzył absolutne wartości przekrojów czynnych na stymulowaną fotonami desorpcję sodu z powierzchni krzemionki (więcej niż połowa powierzchni księżyca jest pokryta krzemianami) oraz z próbek gruntu księżycowego. W toku tych badań wykazano, że fotony z ultrafioletowej części widma promieniowania słonecznego (o energiach powyżej 4 elektronowoltów), stymulując desorpcję Na i K z powierzchni, są oczekiwanym czynnikiem odpowiedzialnym za powstanie sodowo-potasowej atmosfery Księżyca. Zaproponowano jednoelektronowy model wymiany ładunku wyjaśniający fotostymulowaną desorpcję Na. Ten model wyjaśnia również brak w atmosferze księżyca Ca i Mg. Badania te stanowią jeden z pierwszych przypadków praktycznego wykorzystania osiągnięć nauki o powierzchni w badaniach przestrzeni kosmicznej.

Prof. Madey jest również inicjatorem kilku innych programów badawczych. Jeden z nich dotyczy fundamentalnych dla nauki o powierzchni zagadnień katalitycznych własności powierzchni. Program ten jest aktualnie realizowany, a jego celem jest zbadanie wpływu struktury atomowej i elektronowej powierzchni bimetalicznych na ich reaktywność katalityczną. Prace Madey’a w tym programie koncentrują się głównie na atomowo szorstkich powierzchniach metali przejściowych. Takie powierzchnie są niestabilne morfologicznie i mają tendencję do rozległego rekonstruowania się. Madey odkrył, że na pokrytych pojedynczą warstwą atomową obcego metalu szorstkich powierzchniach (111) W i Mo powstają nanometrowych rozmiarów piramidy pokrywające całą powierzchnię próbki. Jest to godny uwagi proces nanoreplikacji, który może bardzo silnie zmieniać fizykochemiczne własności powierzchni metalu. Inne ważne odkrycie dotyczy procesów wzajemnego mieszania się atomów warstwy adsorpcyjnej z atomami podłoża w adsorpcyjnych układach bimetalicznych metali trudnotopliwych. Z prac Madey’a wynika, że wzajemne rozpuszczanie się zachodzi już w temperaturze pokojowej. Jest to zaskakujący wynik dla większości badaczy zajmujących się badaniem cienkich warstw magnetycznych, którzy w większości wierzyli do tej pory, że granica faz między podłożem i adsorbatem w układach adsorpcyjnych metali trudnotopliwych jest bardzo ostra. W swoich pracach dotyczących tej tematyki Madey ustalił również kryteria powstawania stopów powierzchniowych. Ostatnie prace Madey’a w tym programie naukowym pokazują, że powstające na powierzchniach układów bimetalicznych nanostruktury istotnie wpływają na ich reaktywność. Dorobek naukowy pana profesora w tej dziedzinie był stymulujący i przyczynił się do powstania interesujących modeli teoretycznych badanych przez niego zjawisk.

Wiele inicjowanych przez prof. Madey’a projektów badań naukowych, mimo swojego zdecydowanego charakteru badań podstawowych, miało bardzo istotne znaczenie aplikacyjne. Doskonałym przykładem jest projekt dotyczący badania podstawowych procesów wpływających na nukleację i wzrost ultracienkich warstw różnych materiałów, na bardzo ważnym z punktu widzenia zastosowań technologicznych tlenku TiO_2 . Wyniki uzyskane w toku realizacji tego projektu dowodzą, że prof. Madey jest doświadczalnikiem wszechstronnym, który do perfekcji opanował warsztat badawczy. Stosując kilka różnych metod spektroskopii elektronowej i jonowej, wykazał on, że morfologia metalicznej warstwy adsorpcyjnej zależy od siły oddziaływania adwarstwy z podłożem, przy czym im silniejsze jest to oddziaływanie, tym łatwiej substrat jest „zwilżany” przez warstwę adsorpcyjną metalu. W badaniach tych zastosował również bardzo wysublimowaną technikę wysokorozdzielczej dyfrakcji elektronowej do określenia orientacji krystalograficznej indywidualnych nanocząstek złota względem podłoża.

Prof. Madey jest fizykiem o światowej renomie i uznanym przez międzynarodowe środowisko naukowe dorobku. Od 1961 r. piastuje różne kierownicze funkcje honorowe i członkostwa, otrzymuje nagrody. Na zaproszenie składa wizyty naukowe i prowadzi wykłady w światowej sławy instytucjach naukowych, takich jak Państwowe Laboratoria Sandia (Sandia National Laboratories) czy Kalifornijski Instytut Technologii (California Institute of Technology) w USA, Instytut im. Fritza Habera w Berlinie, Politechnika w Monachium, Akademia Nauk w Leningradzie (obecnie Sankt Petersburgu), Kijowie i Moskwie. Jest lub był członkiem ponad 30 rad naukowych, w tym redakcyjnych szeregu prestiżowych, światowego zasięgu czasopism naukowych, takich jak: Surface Science, Langmuir, Surface Science Reports. Jest członkiem szeregu komitetów programowych w USA, m.in.: American Institute of Physics (AIP), American Vacuum Society (AVS), Associated Institutions for Materials Science (AIMS), Materials Council of U.S. Department of Energy (DOE), jak również w Wielkiej Brytanii i Chinach. Jest współzałożycielem Międzynarodowych Warsztatów Desorpcji Indukowanej Przejściami Elektronowymi (International Workshop on Desorption Induced by Electronic Transitions (DIET)) oraz przewodniczącym międzynarodowego komitetu programowego tych Warsztatów. Warsztaty te są poświęcone podstawowym procesom elektronowym, które powodują emisję atomów, molekuł i jonów z powierzchni ciała stałego.

Przez okres około trzydziestu lat prof. Theodor Madey odgrywał wiodącą rolę w International Union for Vacuum Science, Technique and Application (IUVSTA). IUVSTA należy do UNESCO i jest międzynarodową unią skupiającą ponad 30 narodowych towarzystw próżniowych. IUVSTA sponsoruje bardzo wiele międzynarodowych konferencji i warsztatów naukowych, organizuje kursy i programy edukacyjne. W latach 1986-1989 prof. Madey był Sekretarzem Generalnym tej organizacji. W latach 1989-1992 i 1995-1998 był zastępcą Prezydenta, a w latach 1992-1995 Prezydentem IUVSTA. W toku swojej pracy stworzył w IUVSTA program nagród naukowych. Prestiż tych nagród w międzynarodowym środowisku naukowym staje się coraz większy.

Prof. Madey od prawie 35 lat współpracuje owocnie z Instytutem Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Wrocławskiego. Odwiedzał ten Instytut wielokrotnie, podobnie jak wielokrotnie uczestniczył w organizowanych przez IFD Międzynarodowych Seminariach Fizyki Powierzchni. Wspólnie z dr. Allanem J. Melmedem brał udział w długiej i owocnej współpracy z grupą prof. Ryszarda Męclewskiego, finansowanej w ramach projektu PL-480 oraz przez Fundację Marii Skłodowskiej-Curie. W latach 1973-1974 prof. Jerzy Czyżewski wizytował w laboratorium prof. Madeya przez 15 miesięcy, uczestnicząc aktywnie w konstrukcji i uruchamianiu aparatury ESDIAD. Od dwunastu lat trwa współpraca prof. Theodora Madeya z prof. Ryszardem Błaszczyszynem. Dotyczy badań dyfuzji wody na powierzchni metali w aspekcie poznania zjawiska zwilżania oraz fasetowania modelowych katalizatorów wolframowych i molibdenowych pod wpływem bardzo cienkich filmów metali.

Współpraca prof. Madeya z ośrodkami naukowymi w Polsce nie ograniczała się jedynie do środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego. W ciągu ostatnich dziesięciu lat prowadził wspólne projekty badawcze z prof. Markiem Szymońskim z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Inny naukowiec z tej grupy, dr Jacek Kołodziej, po uzyskaniu stopnia doktora, przebywał na dwuletnim stażu (1998-2000) w laboratoriach prof. Madeya.

Znakomite osiągnięcia, które tu wymieniałem, są niewątpliwym świadectwem aktywności naukowej, która przejdzie do historii. Jesteśmy przeświadczeni, że nasz doktor honoris causa kontynuując swą pracę i misję na rzecz nauki i rozwoju, zyska powszechne uznanie i wdzięczność. Dziękujemy Ci Ted, że przez swój talent, pasję badawczą i umiejętność współpracy z innymi pokazujesz piękno i użyteczność doświadczalnych badań fizycznych oraz niewyczerpany potencjał nauki o powierzchni.

AD MULTOS ANNOS, DOCTOR, VIR BONE ET SAPIENS...

MOWA DOKTORA H.C. UWR. PROF. THEODORA E. MADEY'A

Dzień dobry!

Wasza Magnificencjo, Czcigodni Członkowie Senatu, Profesorowie! Państwo Studenci, Panie i Panowie!

Jestem niezmiernie zaszczycony przyznaniem mi wyrazem uznania w postaci doktoratu honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego. Wyrażam głęboką wdzięczność wszystkim moim przyjaciołom i kolegom we Wrocławiu, Krakowie i Warszawie, dzięki którym pracy stało się to możliwe, a szczególnie prof. Antoniemu Ciszew-

skiemu. Zaszczyc ten ma dla mnie znaczenie zarówno zawodowe, jak i osobiste.

Przed stu laty czworo rodziców moich rodziców, w tamtych trudnych czasach, opuściło Polskę, płynąc do Ameryki w poszukiwaniu lepszej przyszłości. Dzięki ich poświęceniu się odczuwam szczególnie pokrewieństwo z Polską oraz Wrocławiem.

Moje kontakty z Uniwersytetem Wrocławskim zaczęły się przed 40 laty, gdy ukazała się pierwsza moja publikacja napisana na podstawie pracy doktorskiej. Wkrótce otrzymałem pierwszą prośbę o reprint tej publikacji – na kartce pocztowej wysłanej przez dr. Czesława Workowskiego z Instytutu Fizyki Doświadczalnej. Byłem tak poruszony, że od razu odpowiedziałem dłuższym listem, pisząc co swoim polskim dziedzictwie. To wydarzenie zapoczątkowało wymianę korespondencji z innymi naukowcami z Wrocławia, które w końcu przerodziło się we współpracę trwającą do dziś. Przez te lata z wieloma z nich dzieliłem radość ze spotkań naukowych i osobistych – z fizykami takimi, jak profesorowie: Ryszard Męclewski, Ryszard i Maria Błaszczyszynowie, Jerzy Czyżewski, Antoni Ciszewski, Maria Stęślicka, Kazimierz Wojciechowski, Zbigniew Siderski – wspominając dalece nie wszystkich. Miałem szczęście bywać wielokrotnie we Wrocławiu (po raz pierwszy byłem w 1973 r.) i przebywać wśród wrocławskich kolegów. Opublikowaliśmy zaś немало prac. Jestem dumny z faktu, że obecnie staję się członkiem honorowym tej społeczności Uniwersytetu Wrocławskiego.

Moje zainteresowania naukowe – jak też i wielu kolegów z Instytutu Fizyki Doświadczalnej – obejmują dziedzinę fizyki powierzchni. Powierzchnie o różnych wielkościach mają krytyczne znaczenie w życiu codziennym. Żyjemy na powierzchni planety o promieniu ponad 6000 km, a przecież większość z nas rzadko się zapuszcza na jakieś metry ponad albo w głąb tej powierzchni. Dotykamy się wzajemnie własnymi powierzchniami o głębokości takiej jak grubość skóry mniejsza, od 1 mm. Weszliśmy dziś do tej budowliny nie ślizgając się dzięki dużemu tarcia między butami a podłogą, które to zjawisko odgrywa nader ważną rolę. Możemy poruszać swymi ramionami i nogami dzięki znacznie zmniejszonemu tarcia między stykającymi się powierzchniami w stawach naszego ciała. Wszystkie barwy, którymi mienią się malowidła i figury w tej przepięknej Auli, możemy postrzegać dzięki zjawisku odbicia światła od różnych powierzchni. Pospolite przylepce, taśmy i kleje działają tylko dzięki wiązaniom chemicznym między powierzchniami.

Nowoczesna technologia w znacznej części opiera się na nauce o powierzchni, a wiele procesów zachodzi w warstwach powierzchni o grubości jednoatomowej. Zużywamy na świecie ogromne ilości benzyny – ponad 100 kg rocznie na każdego mężczyznę, kobietę i dziecko. I oto każda cząsteczka benzyny, którą spalamy w swoich samochodach, powstaje nad powierzchnią katalizatora, który wykonany jest z metali szlachetnych, jak Pt i Ir. Każdy gram nawozów sztucznych stosowanych w rolnictwie na całym świecie jest robiony przy użyciu azotu z powietrza nad powierzchniami katalizatorów na bazie żelaza. Każdy chip w komputerach nowszych generacji działa dzięki powierzchniom i granicom rozdziału między ultracienkimi warstwami tlenku krzemu o grubości kilkuatomowej. Fascynująca nowa dziedzina nanotechnologii ma powiązania i zastosowania począwszy od sterowania przenoszeniem leku, poprzez skrajnie małe magnetyczne elementy pamięci, aż do zdumiewających nowych materiałów elektronicznych. Nanotechnologia opiera się na obiektach o rozmiarach nanometrowych, czyli kilku średnic atomowych. Dla tak małych obiektów większość ich atomów znajduje się na powierzchni.

Moja praca w dziedzinie nauki o powierzchni, podobnie jak wielu moich kolegów we Wrocławiu, ma na celu zrozumienie fundamentalnej fizyki i chemii kryjącej się za tak bardzo ważnymi zjawiskami. Badamy termiczną trwałość różnych powierzchni oraz do jakiego stopnia promieniowanie energetyczne wpływa na wiązanie atomów i cząsteczek z powierzchnią. Mamy do dyspozycji całą gamę nowoczesnych narzędzi – najnowsze typy mikroskopów pozwalające zobaczyć atomy, manipulować nimi – atom za atomem – i zmieniać własności powierzchni. Badacze powierzchni używają potężnych laserów i źródeł promieniowania z ogromnych synchrotronów, ażeby badać ruch i własności elektronowe atomów na powierzchni. Chcemy znajdować nowe materiały oraz procesy, aby móc zastąpić kosztowne metale szlachetne (Pt, Ir, Au) obecnie używane jako katalizatory. Chcemy uzyskać nową wiedzę, która pozwoli uzyskać mniejsze i szybsze kostki komputerowe. Chcemy pracować dla nauki, która przyniesie nam w końcu lepsze materiały do implantacji naczyń krwionośnych i kości, wydajniejsze smary i bardziej czyste środowisko naturalne. Chcemy dostarczyć naukowych podstaw dla nowych odkryć, jakie nawet trudno dziś

sobie wyobrazić. Mamy teraz ekscytujące czasy dające liczne nowe okazje i ogromne wyzwania.

Na zakończenie, dziękuję mojej żonie, mojej rodzinie i przyjaciołom za ich miłość i pomoc, a również raz jeszcze dziękuję profesorom i kierownikom Uniwersytetu Wrocławskiego za udzielenie mi tego, jakże wielkiego zaszczytu. Mam nadzieję cieszyć się przez wiele dalszych lat owocną współpracą ze społecznością fizyków powierzchni we Wrocławiu. Dziękuję bardzo!

* * *

DROGĘ ŻYCIOWĄ PROF. MARKA R.D. SEAWARDA PRZEDSTAWIŁ PROF. ANDRZEJ WITKOWSKI, DZIEKAN WYDZIAŁU NAUK PRZYRODNICZYCH

Magnificencjo Rektorze!
Wysoki Senacie!
Szanowni Państwo!

Prof. Mark R.D. Seaward jest wybitnym naukowcem – przyrodnikiem, botanikiem, biologiem środowiska. Urodził się 10 sierpnia 1938 r. w Lincoln, w Anglii. W Lincoln odbył edukację szkolną, a następnie wstąpił na Uniwersytet w Birmingham, gdzie studiował botanikę i zoologię. Studia ukończył w latach 1959 i 1960, uzyskując stopień naukowy bakałaura nauk przyrodniczych (BSc). Studia magisterskie ze specjalności ekologia odbył na Uniwersytecie w Nottingham i tu w 1965 r. otrzymał stopień magistra nauk przyrodniczych (MSc). Tytuł doktora filozofii (PhD) uzyskał na Uniwersytecie w Bradford w 1972 r. i również na tym Uniwersytecie w 1982 r. – tytuł doktora nauk przyrodniczych (DSc).

Kariere zawodową rozpoczął prof. Mark Seaward bezpośrednio po studiach, początkowo na Uniwersytecie w Nottingham, a następnie w Bradford, z którym związany jest do chwili obecnej. Pełni tu funkcję profesora na kierunku biologii środowiska i geografii oraz na Wydziale Nauk Środowiskowych (Environmental Science), którego był założycielem i kierownikiem. Na Uniwersytecie w Bradford piastował odpowiedzialne funkcje kierownicze, zasiadając w Senacie w wielu gremiach kolegialnych.

Przez ponad 40 lat prowadzi wykłady dla studentów na wszystkich poziomach kształcenia, na studiach podyplomowych dla nauczycieli, a również dla amatorów, w ramach Uniwersytetu Otwartego (Open University) i Centrum Edukacji Dorosłych. Wykłady Profesora obejmują szeroki wachlarz dyscyplin naukowych, a zasadniczymi są: ekologia, biogeografia z systematyką, paleoekologia, biogeochemia, lichenologia, ekologia miasta i terenów przemysłowych, monitoring skażeń środowiska i bioindykacja. Wykłady cieszą się ogromną popularnością i skupiają wielu młodych ludzi wokół jego osoby. Stąd też profesor wygłaszał liczne wygłoszenia, 19 doktoratów i stworzył szkołę lichenologiczną, obejmującą również lichenologów spoza Uniwersytetu. Profesor prowadził wykłady również na Uniwersytetach w Oxford, Cambridge i Harvard oraz wielu innych uniwersytetach, gdzie zapraszany jest do wygłoszenia cykli wykładów. Między innymi przez okres 6 lat był koordynatorem i wykładowcą na uniwersyteckich kursach ochrony środowiska dla nauczycieli w Nowosybirsku w Rosji.

Prof. Mark Seaward jest niezwykle aktywnym naukowcem – jego badania obejmują większość kontynentów naszej Ziemi, różnorodne siedliska i strefy klimatyczne. Przedmiotem badań są głównie porosty, grzyby i mszaki oraz flora egzotycznych zakątków świata, a problematyka dotyczy ekologii we wszystkich jej aspektach, rozmieszczenia roślin i dynamiki zmian powodowanych antropopresją, biomonitoringu skażeń środowiska, a również historycznego wątku badań przyrodniczych. Prace profesora zawarte są w wielu czasopiśmie naukowych i książkach, których jest autorem lub redaktorem. Wiedza i bogate doświadczenie profesora zadecydowały o powołaniu go przez przemysł brytyjski i międzynarodowe komisje jako eksperta w sprawach ochrony środowiska. Jest konsultantem naukowym dla takich potentatów, jak brytyjski przemysł stalowy czy elektrownie. Zasiada w trzech europejskich komisjach ds. ochrony środowiska, pracujących dla ONZ, oraz jako ekspert do ustalania standardów środowiskowych w Arabii Saudyjskiej.

Prof. Seaward działa w wielu towarzystwach naukowych, z których British Lichen Society, Linnean Lichen Society i Japanese Lichenological Society nadały mu tytuł Honorowego Członka. W Polsce profesor jest członkiem zagranicznym Sekcji Lichenologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego od początku jej powstania. Uniwersytety w Lincoln, Manchester i w Hong Kongu obdarzyły Marka Seawarda tytułem Honorowego Profesora, a w 1985 r. Uniwersytet Wrocławski wyróżnił go Złotym Medalem.

Współpraca z Uniwersytetem Wrocławskim datuje się od 1977 r., początkowo jako wspólne badania ekologiczne, usankcjonowane w 1978 r. podpisaniem umowy o współpracy naukowej pomiędzy ówczesnym Instytutem Botaniki naszego Uniwersytetu a Department of Environmental Science Uniwersytetu w Bradford. Od tego czasu, przez ponad 25 lat, pomimo wygaśnięcia formalnej umowy, współpraca nasza jest ciągle żywa. Obejmuje nie tylko naukowców Instytutu Biologii Roślin, ale także z Wydziału Chemii, kilku innych uczelni w Polsce oraz rzeszę lichenologów.

Po przejściu na emeryturę na Uniwersytecie w Bradford, prof. M. Seaward będzie kontynuował badania naukowe i pragnie nadal współpracować z Uniwersytetem Wrocławskim. Chce służyć radą i pomocą, angażować się w realizację projektów naukowych, szczególnie w dziedzinie lichenologii. Cenna jest deklaracja profesora oferowania pomocy w opracowaniu zbiorów porostów Herbarium naszego Uniwersytetu.

LAUDACJĘ PROF. MARKOWI R.D. SEAWARDOWI WYGŁOSIŁA PROMOTOR PROF. EWA BYLIŃSKA

Magnificencjo Rektorze
Wysoki Senacie
Panie i Panowie Profesorowie
Wielce Szanowni Goście
Doctorande clarissime

Już na początku edukacji człowiek poszukuje wokół siebie osób szczególnych. Przyciągają nauczyciele aktywni, potrafiący pokazać niezwykłość otaczającego świata, pełni pomysłów i energii do pracy. W miarę dorastania i rozwoju, w miarę odkrywania tajemnic wiedzy fascynacja ludźmi wybitnymi rośnie i nie wystarcza nam już tylko radość z czerpanych od nich nauk, chcemy takich ludzi uhonorować, zaznaczyć nasz szacunek dla nich, dla ich osiągnięć i zaangażowania w naukową działalność.

Na dzisiejszej uroczystości chcemy wyróżnić taką właśnie szczególną osobę – Profesora Marka Seawarda z Wielkiej Brytanii. Chcemy obdarzyć godnością doktora honoris causa naszego Uniwersytetu wybitnego przyrodnika, badacza o wielkim doświadczeniu i dorobku naukowym, światowego znawcę problematyki ochrony i biologii środowiska, przewodnika młodych badaczy. Chcemy być kolejnym ośrodkiem naukowym, który odda hołd pracy Pana Profesora i jego osiągnięciom.

Jest to dla mnie wielki zaszczyt i niezwykła przyjemność móc przedstawić Państwu sylwetkę dzisiejszego Doktoranta, naszego długoletniego przyjaciela, osobę bliską wielu przyrodnikom Uniwersytetu Wrocławskiego i innych akademickich ośrodków Polski.

Prof. Mark Seaward to naukowiec o szerokich zainteresowaniach, wybitny specjalista w dziedzinie lichenologii, której poświęcił większość życia akademickiego, to świetny znawca ekologii i fitogeografii porostów, grzybów i mszaków. Światową sławę przyniosły Profesorowi badania nad wykorzystaniem organizmów w ocenie stopnia zaburzeń środowiska naturalnego. Był on jednym z pionierów w biomonitoringowych badaniach skażeń powietrza przy użyciu porostów, a jego prace z dziedziny lichenoindykacji zostały wykorzystane w wielu regionach świata i przyczyniły się do rozwoju tego kierunku nauki. Szeroko znane są również badania Profesora nad bioakumulacją metali ciężkich i pierwiastków radioaktywnych. On jako jeden z pierwszych uczonych na świecie przedstawił wyniki badań nad skażeniem środowiska przyrodniczego po katastrofie w Czarnobylu.

W dobie przyspieszonego rozwoju cywilizacji, nasilającej się industrializacji i urbanizacji zainteresowania i projekty badawcze Profesora Seawarda mają dużą wagę dla wszystkich krajów świata; są to zagadnienia poruszane na szczeblach politycznych i ekonomicznych. Jest więc Profesor Seaward osobą bardzo cenioną nie tylko w kręgach naukowych, lecz także szanowaną zarówno w kraju, jak i za granicą doradcą rządowym oraz konsultantem naukowym ds. przemysłu, np. British Steel, ICI, czy Ministry of Industry & Electricity Saudi Arabia.

Życie Marka Seawarda związane jest od początku Jego drogi naukowej z Uniwersytetem w Bradford – tam się doktoryzował i tam jest do dziś profesorem, tam też był twórcą i kierownikiem Department of Environmental Science, co jako egzaminatora z tej dziedziny wiedzy powiązało go z wieloma uczelniami Europy i Azji (np. jest egzaminatorem w Hong Kong, Ulster, Dublin). Swoje osiągnięcia traktuje Profesor nie tylko jako własny sukces, ale także jako środek do otwierania możliwości innym badaczom. W danym mu na świecie miejscu w pełni realizuje swój potencjał naukowy, wzorowo wypełnia związane z nim zadania. Nie tylko oddaje się

temu, co robi światnie, ale stara się zostawić trwały ślad po swojej działalności. Chętnie przekazuje innym swoje doświadczenie, by to, czego udało mu się dokonać przez wiele lat pracy, przynosiło chlubę światowej nauce i było motorem ciągłego jej rozwoju.

Dorobek naukowy Profesora jest liczącym się wkładem do wiedzy przyrodniczej. Ten wytrwały badacz opublikował prawie 400 prac, jest autorem 8 książek, m.in. tak ważnych i znanych na całym świecie pozycji jak: *Lichen*

ecology, *Ecology of the Chagos Archipelago*, czy *Lichenology in Latin America*. Jest także redaktorem i współredaktorem wielu opracowań naukowych, m.in. *Lichenologist*, *Briologist*, *Environmental Pollution*, *Journal of Ecology*. Prace Profesora powstają w wyniku Jego zaangażowania się w projekty naukowe realizowane na całym świecie: w Europie, Azji, Afryce, Ameryce Południowej i na wyspach Oceanu Indyjskiego. Z kolei prace badawcze nad porostami Wysp Brytyjskich zaowocowały wydaniem 6 tomów atlasu rozmieszczenia tych organizmów na Wyspach.

Dotychczasowe osiągnięcia są dla Profesora bodźcem do kontynuowania pracy i ciągłego rozwoju swoich pasji. W chwili obecnej zajmuje się badaniem procesów biodeterioracji zabytków z czasów starożytnych, nowoczesnymi metodami spektroskopii elektro- nowej, historią botaniki i wybitnych przyrodników, analizą materiałów zielnikowych i biografią ich zbieraczy. Jego celem nie jest samo zbadanie i osiągnięcie wyniku: jest nim ciągle badanie, nieustanne stawianie pytań i znajdowanie na nie odpowiedzi.

Prof. M. Seaward jest członkiem wielu międzynarodowych i krajowych towarzystw naukowych, a szczególnie aktywnie, już od 40 lat działa w Brytyjskim Towarzystwie Lichenologicznym, które za wielki wkład do lichenologii światowej uhonorowało go swoim najwyższym wyróżnieniem – nagrodą imienia Urszuli Duncan.

Prof. Mark Seaward urodził się w Lincoln i tam też po raz pierwszy zainteresował się Polską i Polakami. Jest bowiem w katedrze w Lincoln miejsce dla Profesora szczególne – kaplica poświęcona Polakom poległym w obronie Anglii w czasie II wojny światowej. W tej właśnie kaplicy zrodziła się myśl, by związać swoje życie z Polską, starając się w ten sposób wyrazić wdzięczność za poświęcenie Anglii polskich żołnierzy. Nie kieruje się jednak profesor jedynie patriotycznymi obowiązkami wobec kraju, w którym jego rodacy zaciągnęli olbrzymi dług. Jest on człowiekiem angażującym się uczuciowo w swoje poczynania. Odwiedzając różne miejsca w naszym kraju, przyglądając się Polsce i Polakom, bywa wściekle niezadowolony i niebiańsko zachwycony.

Nasz dzisiejszy Doktorant od lat związany jest z wieloma polskimi uczelniami – nie tylko z Uniwersytetem Wrocławskim, ale także z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Gdańskim, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Śląską Akademią Medyczną i Akademią Świętokrzyską. Angażował się w projekty badawcze, był współautorem wielu publikacji, pomagał zdobywać literaturę. Profesor należy do Sekcji Lichenologicznej Polskiego Towarzystwa Botanicznego i jest jej aktywnym działaczem. Uczestniczył w większości zjazdów Sekcji, wygłaszał naukowe wykłady. Brał udział w opracowywaniu flor porostów niektórych regionów Polski; jest m.in. współautorem wydanych już „Porostów Wigierskiego Parku Narodowego”. Lichenologiczne zbiory zielnikowe Profesora w Bradford, dostępne dla taksonomów z całego świata, reprezentują za granicą florę porostów Polski.

Z Uniwersytetem Wrocławskim prof. Mark Seaward związał się 27 lat temu. Okres wieloletniej i szerokiej współpracy z naukowcami Instytutu Biologii Roślin, Muzeum Przyrodniczego oraz Wydziału Chemii zaowocował ponad 20 wspólnymi publikacjami, które ukazały

Od lewej: prof. Antoni Ciszewski, prof. Theodore Eugene Madey, JM Rektor prof. Zdzisław Latajka, prof. Mark R.D. Seaward, prof. Ewa Bylińska

się w czasopi- smach zachodnich. Znaczne są zasługi Profesora dla Herbarium Muzeum Przyrodniczego. Wzbogacił on kolekcję porostów o okazy zebrane w czasie badań na całym świecie, przyczynił się także do opracowania części zgrupowanych zbiorów. Jego autorstwa jest wykaz wszystkich kolekcjonerów od początku XIX w., których zbiory lichenologiczne znajdują się we wrocławskim Herbarium. Wyniki badań nad zbiorami zielnika zostały opublikowa-

ne za granicą, co przyczyniło się do nagłośnienia wielkiej wartości zbiorów lichenologicznych wrocławskiego Herbarium.

W 1977 r., w czasie swojej pierwszej wizyty w Polsce, dzisiejszy Doktorant przywiózł nam trochę wielkiego świata i zrobił wszystko, byśmy w nim zaistnieli. Przez wiele lat nie tylko wspierał swoją wiedzą i doświadczeniem wspólne projekty, ale umożliwiał także rozwój i prowadzenie własnych badań przez naukowców naszej Uczelni. Dzięki Profesorowi otwierały się naszym badaczom szerokie możliwości naukowe w czasach, gdy utrudnione były kontakty z Europą Zachodnią oraz dostęp do najnowszych publikacji i niezbędnego sprzętu. Służył również Profesor radą w kwestiach dydaktyki, pomagał w przygotowaniu programu studiów kierunku ochrony środowiska, prowadził zajęcia terenowe z polskimi studentami, wygłaszał wykłady.

Dziś mamy szansę wyrazić Prof. Markowi Seawardowi naszą wdzięczność i podziw dla jego pracy. Obecna uroczystość to wielkie wydarzenie w życiu Uniwersytetu Wrocławskiego i zarazem olbrzymia radość dla tych, którzy przez wiele lat współpracowali z Profesorem. Tytuł doktora honoris causa zostanie nadany nie tylko uczonemu, którego dokonania mają ogromną wagę dla świata, ale także człowiekowi, którego od lat dobrze znamy, z którym łączą nas wspólne badania, wiele wyjazdów terenowych, spotkań, rozmów i żarliwych dyskusji naukowych. Znamy Prof. Marka Seawarda jako człowieka o niezłomnych zasadach, wiernego swoim postanowieniom, oddającego honory ludziom, których ceni.

W osobie Profesora mamy świetnego znawcę, wybitnego nauczyciela, doskonałego badacza. Jest on dla nas przykładem przyrodnika na miarę naszych czasów – patrzy na świat spostrzegawczym okiem, stawia wytrwałe i stanowcze kroki wśród ludzi o szerokich wpływach społecznych, niosąc przekonywanie o istocie miłości i szacunku do przyrody, której wszyscy jesteśmy częścią.

MOWA DOKTORA *h.c.* UW. PROF. MARKA R.D. SEAWARDA

Magnificentia, Senatus, socii, conlegae, amici.
Maxime mihi placet honor hic
quem hodie mihi donavistis,
summum mihi fortunae est
quod plures quam viginti quinque anni sunt
ex quibus academiam hanc tam venerabilem cognovi.
Annis quibus
cum sociis eruditissimis
rebus naturalibus congestis
et studii diligentis dignissimis operam davi,
vos, me hodie sic honorato,
honoravistis scientes illos
quibuscum annos hos multos
rebus saepe adversariis
scientiae rerum naturalium studui.
Nunc autem,
tempora multo meliora nobis inciderunt;
confido ero
academiam hanc splendidissimam semper
in flore futuram esse.

Wasza Magnificencjo,
Czcigodni członkowie Senatu,
Koledzy, drodzy przyjaciele

Tytuł doktora honoris causa, który dziś otrzymałem, jest dla mnie ogromnym zaszczytem. Jestem szczególnie dumny, że otrzymałem ten sam tytuł, którym został uhonorowany „in absentia” mój znakomity rodak Karol Darwin w 1861 r. Cieszę się szczególnie, że mogę uczestniczyć osobiście w tej doniosłej uroczystości i podziękować moim kolegom, którzy nominowali mnie do tej prestiżowej nagrody.

Od ponad 25 lat mam szczęście współpracować z tą czcigodną uczelnią, pracować z jej znakomitymi uczonymi, korzystając z jej historycznie ważnych zbiorów.

Większość mojej pracy dotyczyła monitoringu środowiska przy użyciu roślin do oceny wpływu trujących gazów, metali ciężkich i radionuklidów. Rozpoczynając w późnych latach 70. wraz z moimi polskimi kolegami program biomonitoringu, nie zdawaliśmy sobie sprawy z wagi naszej pracy.

Dane, które zebraliśmy w trakcie analiz roślin i gleby z uwzględnieniem rygorystycznych procedur, nie tylko pokazały istniejące obciążenia, ale również dostarczyły wiarygodnej podstawy porównań dla monitoringu zmian w rozwoju miasta, działań przemysłu, zmian prawnych i katastrof ekologicznych. Tak było w przypadku katastrofy w Czernobylu, która podwyższyła średnie poziomy danych w porównaniu do danych pochodzących z naszych wcześniejszych badań. Wyniki naszych badań skażenia środowiska radionuklidami obszaru południowo-zachodniej Polski były nienaturalnie wysokie i nie miały odpowiedników w Europie.

Badaliśmy również wpływ na środowisko związków fluoru i rtęci pochodzących ze źródeł przemysłowych w rejonie Wrocławia, poziom skażenia dwutlenkiem siarki w rejonie Karkonoszy oraz poziom skażenia metalami ciężkimi, pochodzącymi z hałd kopalnianych, z emisji spalin i skał metalonośnych.

Miałem szczęście prowadzić badania także nad zbiorem porostów z herbarium Uniwersytetu Wrocławskiego, w dużej części niebadanymi od ponad 100 lat. Moja publikacja dotycząca historii kolekcji porostów herbarium i ich fitogeografii, wraz ze szczegółami biograficznymi twórców kolekcji, pokazała międzynarodową wagę tych zbiorów.

Część zbiorów zaginęła podczas ostatniej wojny, podobnie jak wartościowe okazy, których duplikaty znajdowały się w innych muzeach i również zaginęły. Jednak znacząca część arkuszy zawierających nomenklaturyczne typy opisowe ocalała i ta część polskiego dziedzictwa kulturalnego czeka na odkrycie i dalsze opracowanie – może jako efekt waszego udziału w Unii Europejskiej. Szczególnie ważna jest wartość taksonomiczna tych zbiorów i ich zachowanie dla przyszłych pokoleń. Mój związek z Uniwersytetem Wrocławskim zaowocował czymś więcej niż tylko badaniami naukowymi i publikacjami. Pozwolił poznać wasz fascynujący kraj i ludzi, być z nimi na dobre i złe. Wizyty w waszym kraju nauczyły mnie rozumieć ludzi stąd i coraz bardziej doceniać tych, którzy oddali swoje życie za wolność w Europie. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności istnieje w katedrze mojego rodzinnego miasta Lincoln kaplica poświęcona polskim żołnierzom poległym w obronie Anglii.

Mój związek z Uniwersytetem Wrocławskim zaowocował czymś więcej niż tylko badaniami naukowymi i publikacjami. Pozwolił poznać wasz fascynujący kraj i ludzi, być z nimi na dobre i złe. Wizyty w waszym kraju nauczyły mnie rozumieć ludzi stąd i coraz bardziej doceniać tych, którzy oddali swoje życie za wolność w Europie. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności istnieje w katedrze mojego rodzinnego miasta Lincoln kaplica poświęcona polskim żołnierzom poległym w obronie Anglii.

Zaszczyt, który dzisiaj mnie spotkał, jest też nagrodą dla moich polskich kolegów, z którymi pracowałem przez te wszystkie lata w trudnych warunkach. Szczęśliwie przyszłość jawi się znacznie optymistyczniej i ufam, że ta wspaniała uczelnia nadal będzie się rozwijać.

Vivat Academia

vivant professors

vivat membrum quodlibet

vivant membra quaelibet

semper sint in flore

(tłumaczenie: Katarzyna Wodzyńska, konsultacje: prof. Ewa Bylińska)

Spotkanie władz rektorskich z kadrą kierowniczą uczelni TERAŻNIEJSZOŚĆ I PRZYSZŁOŚĆ UCZELNI

Tematyka dorocznego spotkania, które odbyło się 20 lutego w Oratorium Marianum, sprowadziła się do prezentacji stanu finansów, zmian organizacyjnych w uczelni, planów uczelni dotyczących współpracy międzynarodowej, pozyskiwania pieniędzy z funduszy strukturalnych, przystosowania kształcenia do wymagań Unii Europejskiej oraz informacji o realizowanych inwestycjach i wprowadzanym w uczelni centralnym rejestrze umów. Zamiarem władz rektorskich jest opracowanie do końca roku planu rozwoju strategicznego Uniwersytetu.

W spotkaniu uczestniczyli dziekani, dyrektorzy instytutów, katedr i jednostek międzywydziałowych. W problematykę uczelni wprowadził zebranych rektor prof. Zdzisław Latajka. W szczegółach wspierali Magnificencję prorektory: prof. Krystyna Gabrylska (ds. nauczania), prof. Krzysztof Wójtowicz (ds. nauki i współpracy z zagranicą), prof. Jan Kołaczkiwicz (ds. ogólnych) i prof. Jerzy Maroń (ds. studenckich) oraz dyrektor administracyjny mgr Ryszard Pelczar, mgr inż. Wiesław Rychter, zastępca dyrektora ds. technicznych, i kwestor mgr Ryszard Żukowski. Wśród zaproszonych gości byli: prof. Jan Mozzymas, b. rektor i obecny członek Senatu UWr, który w drugiej części spotkania poprowadził dyskusję, i przewodniczący związków zawodowych na uczelni: dr Włodzimierz Chudy (ZNP) i dr Andrzej Dąbrowski (NSZZ „Solidarność”).

W swoim wystąpieniu rektor prof. Zdzisław Latajka poruszył problemy wynikające ze współpracy uczelni z Ministerstwem Edukacji Narodowej i Sportu.

- ♦ Niezmiernie istotną sprawą jest finansowanie uczelni w ramach dotacji dydaktycznej. W 2004 r. budżet na szkolnictwo wyższe wzrosło o ponad 20 proc., co jest związane z III etapem regulacji płac w tej sferze.
- ♦ Ważne dla uczelni jest finansowanie wydatków rzeczowych. Ich pokrycie w 2004 r. będzie na poziomie roku ubiegłego. W 2003 r. dotacja dydaktyczna pokrywała koszty rzeczowe w około 3 proc., co stanowiło około 7 mln zł. Kwota ta nie finansowała ponoszonych przez uczelnię wszystkich kosztów rzeczowych, m.in. kosztów ogrzewania i energii elektrycznej.
- ♦ Nadal problemem dla uczelni będzie finansowanie studiów

doktoranckich; na ten rodzaj kształcenia dotacja bowiem nie jest przewidziana. Starania o jej wydzielenie podjęła Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

- ♦ Waży się sprawa wprowadzenia algorytmu podziału dotacji stosowanego w latach 2000 i 2001. Obowiązujący podział dotacji uwzględnia pokrycie funduszu płac uczelni i w minimalnym stopniu pokrywa koszty rzeczowe. O wprowadzenie algorytmu przy rozdziale dotacji budżetowej zabiega KRASP. Finansowanie badań naukowych będzie na poziomie ubiegłego roku.
- ♦ Powstał tzw. prezydencki projekt Prawa o szkolnictwie wyższym, który został skierowany do Sejmu przez Prezydenta na przyspieszoną ścieżkę legislacyjną. Przewiduje się jego wprowadzenie 1 października 2004 r.
- ♦ Widoczne są wzmożone działania porządkujące Państwowej Komisji Legislacyjnej i MENiS. Ministerstwo tworzy centralną bazę danych nauczycieli akademickich przypisanych do poszczególnych kierunków studiów, by wyeliminować przyporządkowanie personalne do kilku kierunków.

W działalności uczelni są trzy podstawowe obszary działania: badania naukowe, kształcenie studentów, czyli dydaktyka, i zarządzanie uczelnią.

W ciągu półtora roku obecnej kadencji rektorskiej nastąpiły pewne zmiany w sferze zarządzania uczelnią

- ♦ Funkcję dyrektora administracyjnego objął 3 lipca 2003 r. mgr Ryszard Pelczar. Nastąpiła również zmiana zastępcy dyrektora administracyjnego ds. technicznych – pełni tę funkcję mgr inż. Wiesław Rychter. Zlikwidowany został etat zastępcy dyrektora administracyjnego ds. inwestycyjnych oraz zredukowano etat sekretarza rektora.
- Władze rektorskie pracują nad adaptacją struktury administracji centralnej do obecnych potrzeb i warunków. Likwidowane są niektóre działy będące samodzielnymi jednostkami.
- ♦ Nastąpiła likwidacja Działu Transportu i Spedycji. Utworzono Sekcję Transportu i Spedycji wchodzącą w skład Działu Infrastruktury Technicznej. Baza transportowa ulokowana przy ul. Kościuski, pochłaniająca rocznie 130 tys. zł czynszu za wynaj-

jęte obiekty, została przeniesiona do obiektów uniwersyteckich przy ul. Koszarowej.

- ♦ Zlikwidowano również Dział Socjalny jako jednostkę samodzielną i włączono jako Sekcję do Działu Administracyjno-Gospodarczego, który nosi obecnie nazwę – Dział Administracyjno-Gospodarczy i Spraw Socjalnych.
- ♦ Reorganizacji uległo Biuro Zamówień Publicznych; nastąpiła zmiana na stanowisku kierownika Biura.
- ♦ Zmiany nastąpiły w Biurze Programów Unii Europejskiej i Współpracy Regionalnej. Biuro będzie zajmować się nie tylko programami naukowymi, ale również funduszami strukturalnymi, organizować szkolenia, oferować jednostkom uniwersyteckim programy unijne. Warto utrzymywać z Biurem kontakt.
- ♦ Od października 2004 r. ulegnie zmianie zakres Działu Badań Naukowych, który wchłonie zakres likwidowanego Działu Aparatury Naukowej i Eksportu.
- ♦ Trwa reorganizacja Międzywydziałowego Laboratorium Sieci Komputerowych i Oprogramowania.
- ♦ Rozpatrywana jest zmiana przyszłego usytuowania Drukarni Uniwersytetu Wrocławskiego.
- ♦ W przygotowaniu jest także reorganizacja Straży Uniwersyteckiej.
- ♦ Powołany został Zespół Audytorów Wewnętrznych; wymóg jego istnienia wynika z ustawy o finansach publicznych.
- ♦ Wymóg rygorystycznego przestrzegania ustawy o finansach publicznych spowoduje utworzenie w najbliższych tygodniach w UWr. centralnego rejestru umów.

Trwają zabiegi związane z porządkowaniem procesów dotyczących kształcenia studentów

W tym obszarze działa Państwowa Komisja Akredytacyjna. Kierunki, które nie uzyskują akredytacji PKA, nie mają prawa do istnienia na rynku edukacyjnym. Zatem dydaktyce, ważnemu obszarowi funkcjonowania uczelni, poświęca się wiele uwagi. Szczególny nacisk kładzie się na porządkowanie tzw. standardów nauczania.

Nowości z obszaru dydaktyki

- ♦ Powołanie Międzywydziałowych Interdyscyplinarnych Studiów Humanistycznych o dwóch blokach: humanistycznym i przyrodniczym. Studia te mają kształcić najlepszych studentów, czyli tzw. elity studenckie. Masowe kształcenie gubi najzdolniejszych. MISH daje szansę wyłowienia i wykształcenia najlepszych absolwentów.
- ♦ Uwzględnienie tzw. procesu bolońskiego, czyli europeizacji studiów w polityce uczelni to element niezbędny. Realizacją tego procesu jest zwiększenie liczby studentów zagranicznych na naszej uczelni i zwiększenie wymiany studenckiej, którą umożliwia program Erasmus-Socrates. W ramach tego programu nasza uczelnia wysyła na zagraniczne studia do uczelni partnerskich Unii Europejskiej przeszło 300 studentów. Ważne w polityce UWr. jest zachęcanie do studiów w naszej uczelni studentów z uczelni unijnych, a wiąże się z tym prowadzenie kształcenia w językach obcych.
- ♦ Utworzenie dwusemestralnych studiów w języku angielskim, cieszących się dużym zainteresowaniem studentów z programu Socrates-Erasmus. Studia ruszyły w lutym br. Liczba zgłoszeń jest znaczna.

Niezbędne przedsięwzięcia

- Rektor zaapelował o zwiększenie oferty dydaktycznej w językach obcych, która ma m.in. duże znaczenie w ocenie dydaktyki w organizowanych rankingach uczelni w Polsce. Projekt Prawa o szkolnictwie wyższym zawiera zapis umożliwiający pobieranie dodatkowej opłaty za oferowane przez uczelnię studia w języku obcym. W szczególności oczekiwane jest tworzenie odpłatnych studiów doktoranckich prowadzonych w języku obcym, skierowanych do obcokrajowców. W korespondencji z zagranicą do uczelni za uważa się zainteresowanie tego rodzaju studiami.
- Analiza spraw uniwersyteckich przedstawiona przez Rektora ujawniła problemy w zakresie spraw kadrowych. W przypadku niektórych kierunków studiów grozi uczelni zapaść w ciągu najbliższych nawet lat. Analizie przeprowadzonej do 2010 r. poddano liczbę samodzielnych pracowników naukowych przechodzących na emeryturę. W tym czasie odejdzie z uczelni 80 osób. W skali uczelni jest to liczba niepokojąca, w szczególności w porównaniu z planowaną liczbą habilitacji, czyli potencjalną liczbą następców pracowników samodzielnych. Zatrwa-

żająca jest to perspektywa zwłaszcza w niektórych instytutach.

- ♦ Pilną inicjatywą, w opinii Rektora, jest stworzenie dla Uniwersytetu Wrocławskiego szczegółowego planu rozwoju strategicznego do 2010 r. Istniejąca analiza samodzielnej kadry naukowej, jako jeden z elementów tego planu, jest do wykorzystania. Należy także przygotować w tej perspektywie plan inwestycji i remontów, aby konstruując budżety na kolejne lata, można było ująć je w planach długookresowych. Potrzeby remontowe i budowlane są nadal olbrzymie. Wartość planowanych nakładów w tym obszarze zgłoszonych przez wydziały uniwersyteckie sięga 300 mln zł. Realizacja tych inwestycji i remontów nie będzie możliwa w tym okresie. Konieczne będzie ustalenie priorytetów. Konstruując poszczególne elementy planu strategicznego będą nadzorować prorektorzy. Plan rozwoju strategicznego uczelni będzie gotowy do grudnia br., kiedy to przedstawiony zostanie do zatwierdzenia na obradach Senatu UWr.

Nowoczesna dydaktyka

Prof. Krystyna Gabryjelska, prorektor ds. nauczania, położyła przede wszystkim nacisk na jakość kształcenia, która jest weryfikowana z zewnątrz przez Państwową Komisję Akredytacyjną i Uniwersytecką Komisję Akredytacyjną. Obie komisje akredytacyjne wejdą niebawem w europejski obszar edukacyjny. Otrzymanie akredytacji będzie powiązane z algorytmem podziału dotacji. Brak akredytacji kierunku spowoduje, że dyplom absolwenta nie będzie się liczył w europejskim obszarze edukacyjnym.

Istotny dla strategii uczelni jest obniżający się wskaźnik demograficzny. Studentów będzie mniej, więc uczelnie będą musiały o nich zabiegać, mając na uwadze to, że w uczelniach prywatnych, co stwierdza PKA, jest wiele kierunków prowadzonych na wysokim poziomie.

W opinii PKA, liczba kierunków o nieodpowiedniej jakości kształcenia w szkołach prywatnych pokrywa się z ich liczbą w renomowanych uniwersytetach. Ważne niezwykle na każdym kierunku będą standardy nauczania, do których uczelnia musi się dostosowywać. Wiele z nich istnieje, a nad pozostałymi trwają intensywne prace.

Liczą się obecnie kierunki interdyscyplinarne, studia międzywydziałowe humanistyczne i matematyczno-przyrodnicze. MISH kolejny to MISHMaP. Udało się nam otworzyć te studia. Studia interdyscyplinarne nie są studiami podwójnymi, dwukierunkowymi; są to studia otwarte. Na uczelni nowoczesnej student będzie studiował nie na kierunku, bardziej na uczelni interdyscyplinarnej. Na filologii powstało ogólnouczelniane Studium Kultury Języka Żydowskiego, z czterosemestralną atrakcyjną ofertą; jest niezwykle oblegane. Tego rodzaju studia stanowią o naszej renomie i otwartości.

Ważne w Uniwersytecie jest nauczanie języków obcych. W Studium Języków Obcych trwają prace nad unowocześnieniem zasad ich nauczania. Z 300 godzin języka obcego, niezwykle kosztownych, zmierzamy do 120 godzin standardowych, na niektórych kierunkach do 180 godzin będących w standardzie. Od przyszłego semestru rozpocznie się systematyczne ich zmniejszanie. Studentom będą proponowane certyfikaty językowe i dalsze kształcenie ponad normy standardów, lecz odpłatnie. Będą to stawki niewysokie, 5-6 zł za godzinę. Przy założeniu, że od 2005 r. studenci będą lepiej przygotowani językowo, na uczelni będą kształceni w nauce języka bardziej specjalistycznie.

Udoskonaleniu poddane zostaną również zajęcia z wychowania fizycznego. Proponuje się 60 godzin zajęć będących na miarę dostępnych finansów uczelni. Ponadto udostępni się studentom sale do dobrowolnych ćwiczeń.

Wprowadzone zostało szkolenie wojskowe we współpracy z Wyższą Szkołą Oficerską.

Dział Nauczania będzie unowocześniał archiwum i album studencki. Proponuje się album centralny, kontrolujący wydawane dyplomy. Rzeczywista współpraca z uniwersytetami, z którymi mamy zawarte umowy, będzie polegała na podejmowaniu wspólnych projektów edukacyjnych. Kontrakty będą podpisywane na czas trwania projektu, czyli rzeczywistej współpracy.

Konieczne jest także wdrażanie Deklaracji Bolońskiej, co jest oczywiste. Wszystkie jej punkty będą wdrażane we współpracy z dziekanatami i kierunkami studiów. Bez tego nie wejdzie się w europejski obszar studiów. A z tym związany jest suplement do dyplomu. Nad jego zawartością pracuje się.

Opracowywany jest również centralny rejestr kandydatów na studia – absolwentów nowej matury. W tym i przyszłym roku będą

istniały dwa toki przyjmowania kandydatów – z nową i dotychczasową maturą.

W celu zdobycia funduszy unijnych uczelnia współpracuje z Urzędem Marszałkowskim.

Dużo uwagi w Uniwersytecie zwraca się na doskonalenie kształcenia studentów. Świadczy o tym fakt, że Senat w marcu br. będzie poświęcony tylko sprawom dydaktyki.

Niezbędne zmiany organizacyjne w UWr.; inwestycje i remonty przekraczają możliwości finansowe uczelni.

Prof. Jan Kołaczekiewicz, prorektor ds. ogólnych, w nawiązaniu do zmian organizacyjnych poruszonych przez Rektora dodał, że uczelnia zrezygnowała z Zarządu Inwestycji dla Szkół Wyższych jako pośrednika przy nadzorowaniu uniwersyteckich inwestycji. W to miejsce został utworzony nieliczny, bo 5-osobowy Zespół Inżyniera Kontraktu, który sprawnie nadzoruje inwestycje. W uczelni realizowane są obecnie dwie najważniejsze inwestycje: budowa biblioteki głównej i gmachu dla Instytutu Informatyki.

Budowa biblioteki, zakłócona przez znalezisko archeologiczne i perturbację przy przetargu, nie spożytkowała przyznanej dotacji, Z 40 mln zł, 7 mln budżet przejął z powrotem. Na 2004 r. przyznano na tę inwestycję 25 mln zł i mimo zimy z postępu prac wynika, że nadrobione zostanie 6-tygodniowe opóźnienie, a pula dotacji zostanie spożytkowana.

Cała inwestycja ma kosztować 184 mln zł, z tego 117 mln stanowi dotacja budżetowa. Blisko 60 mln zł uczelnia musi dołożyć ze środków własnych. Stało się to problemem, bo liczono na fundusze strukturalne, tymczasem państwo nie jest jeszcze przygotowane do pozyskiwania tych pieniędzy.

Budowa gmachu informatyki rozpoczęła się. Finansowanie tej inwestycji jest zapewnione w połowie. Uczelnia ma do dyspozycji 21 mln zł; o pozostałe środki będzie zmuszona zabiegać na zewnątrz.

Obok tych dwóch najważniejszych inwestycji prowadzone są: budowa audytorium międzywydziałowego na Wydziale Chemii i inwestycje dla dwóch wydziałów na ul. Koszarowej.

W nawiązaniu do zgłoszonych przez dziekanów potrzeb remontowych w wysokości 300 mln zł, przy zaangażowaniu rocznym wartości 6 mln zł, zadanie to rozciąga się na 50 lat. A plan strategiczny będzie budowany do 2010 r. W ciągu 7 lat trzeba by wydawać dziesięciokrotnie więcej pieniędzy, żeby zrealizować te potrzeby. Z pieniędzy własnych uczelnia nie może tych potrzeb sfinansować. Będzie więc zabiegać o środki unijne. Jednak skala potrzeb remontowych jest ogromna.

Najpilniej wymagają remontów trzy obiekty, więc 6 mln zł będące w dyspozycji uczelni zostanie zaangażowane w trzy zadania po 2 mln zł. Będzie to dziesiąta część kosztów, bo każdy z tych remontów wyceniony jest na około 20 mln zł. Są to obiekty na ul. Sienkiewicza 21, Grodzkiej 12 i Szewskiej 49.

Z reformą organizacyjną uczelni związane jest wprowadzenie rejestru umów. Rozwiązanie to jest konsekwencją pobytu na UWr. komisji z Najwyższej Izby Kontroli. Trudności w znalezieniu umów żądanych przez inspektora NIK i brak kalkulacji do nich skłoniły władze do zreformowania tej dziedziny działalności uczelni. Rejestr umów będzie prowadzony przez pracowników w Dziale Aparatury i Eksportu.

Badania w Europejskiej Przestrzeni Badawczej

Prof. Krzysztof Wójtowicz, prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą, skupił się na konieczności znalezienia się uczelni w Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Współpraca naukowa z ośrodkami zagranicznymi tradycyjnie wchodziła w obszar działania Uniwersytetu. W tej chwili problem finansowania badań naukowych wymaga pilnego rozwiązania. Na-

leży więc wykorzystać wszystkie możliwości, jakie daje wejście do Unii Europejskiej. W ostatnim kwartale 2002 r. rozpoczął się na Uniwersytecie cykl szkoleniowy w zakresie korzystania z 6. Programu Ramowego UE. Biuro Programów Unii Europejskiej i Współpracy Regionalnej pomaga w wystąpieniu z wnioskiem projektowym.

Kolejny problem, który wymagał rozwiązania, to było takie zorganizowanie badań naukowych na Uniwersytecie (ściślej współpracy zespołów, wykorzystanie laboratoriów), żeby umożliwić ich finansowanie ze środków unijnych.

W tym zakresie podjęto dwa przedsięwzięcia organizacyjne. Pierwszym z nich jest Dolnośląskie Centrum Zaawansowanych Technologii – wchodzimy do tego konsorcjum jako uczelnia wraz z Politechniką Wrocławską, Akademią Rolniczą, wielkimi zakładami przemysłowymi, po to, żeby stworzyć na Dolnym Śląsku Centrum, które będzie finansowane centralnie (takich centrów będzie 10). Dzięki finansowaniu ze źródeł centralnych uniwersyteckie badania i laboratoria otrzymają znaczące wsparcie. Na rezultaty będziemy czekać po złożeniu wspólnego projektu. Środowiska naukowe i przemysłowe zmobilizowały się, aby te projekty zostały złożone i zyskały aprobatę.

Drugim przedsięwzięciem, podjętym w ramach uczelni, są starania, aby badania naukowe były prowadzone wspólnie. Stąd pomysł utworzenia Centrum Doskonałości, które koncentrować się będzie na dwóch podstawowych zagadnieniach: ochronie środowiska i ochronie zdrowia. Współpraca będzie polegała na umożliwieniu aplikacji badań naukowych. Zostanie uwzględniony cały potencjał badawczy uczelni. Aspekty ochrony środowiska będą rozpatrywane m.in. przez prawników, socjologów. Centrum Doskonałości to struktura znana od dawna w Unii Europejskiej. Będzie ono finansowane przez MENiS, jeśli projekt uzyska aprobatę. Rozstrzygnięcie po 15 kwietnia. W zakresie badań naukowych są to dwa główne priorytety.

W zakresie międzynarodowej wymiany studenckiej można stwierdzić wzrost liczby studentów, którzy wyjeżdżają z UWr. w ramach programu Socrates-Erasmus, i pewien nieznaczny wzrost studentów przyjeżdżających z zagranicy. Nierównowaga wynika z małej oferty programowej w językach obcych. Wydaje się, że program studiów w języku angielskim istotnie poprawi sytuację w międzynarodowej wymianie studenckiej. Do programów, które dopiero wejść, należy program Erasmus-Mundus, który umożliwi rozszerzenie wymiany studenckiej także na kraje, które przystąpią z Polską do UE.

Pakiet spraw studenckich

Prof. Jerzy Maroń, prorektor ds. studenckich, sprawuje nadzór nad organizacją finansowania działalności kół naukowych, stypendiów socjalnych i naukowych. Obie formy stypendiów pobiera na uczelni około 6 tysięcy studentów studiów stacjonarnych. Pakiet prawnych uregulowań, przygotowywanych przez MENiS, przewiduje od przyszłego roku objęcie pomocą stypendialną i stypendiami naukowymi wszystkich studentów, również studiów wieczorowych i zaocznych.

Przy ponad 40-tysięcznej rzeszy studentów na naszej uczelni, wydziałowe komisje przyznające stypendia będą zmuszone obsłużyć blisko 20 tysięcy studentów.

Stypendium socjalne przysługuje studentom mającym dochód na osobę w rodzinie poniżej 460 zł. Tę pomoc otrzymuje 4 tysiące studentów. W nowym rozporządzeniu przewidziano wyższy pułap – 505 zł netto na osobę w rodzinie. W uczelni naszej jest więc wielu studentów biednych i spoza Wrocławia, co powoduje wzrost ich wydatków.

Prorektor poprosił o ustawienie dla studentów krzeseł na wydziałowych korytarzach, aby nie szukali miejsc siedzących np. na schodach.

DYSKUSJA (PYTANIA I ODPOWIEDZI)

Prowadzący dyskusję prof. Jan Mozrzyński, senator UWr., zapewnił, że wnioski z niej prześle członkom Senatowi do wykorzystania.

* * *

Prof. Jan Miodek (Instytut Filologii Polskiej): w nawiązaniu do obleganych judaistycznych studiów na Wydziale Filologicznym, zaproponował przeorganizowanie ich w studia międzywydziałowe.

Zasugerował koncentrację środków celem przyspieszenia remontu w budynkach przy ul. Grodzkiej 12 i Nankiera 15, aby umożliwić studentom m.in. swobodny dostęp do biblioteki i normalne funkcjonowanie Instytutu.

Poinformował, że w świetle podnoszonej biedy wśród studentów decyzyj o wstrzymaniu rekrutacji w Punkcie Konsultacyjnym w Jeleniej Górze na rok 2004/2005 nie pomoże w rozwiązaniu tego problemu. Zwrócił uwagę na biurokratyczne dublowanie pewnych czynności administracyjnych, nawiązując do obowiązku przygotowania

w krótkim czasie dla MENiS spisu pracowników na wydziałach z podaniem ich peselu.

Prof. Jan Wrabec (Instytut Historii Sztuki): w nawiązaniu do poruszonego neuralgicznego problemu kadrowego w UW. i w kontekście zbliżającej się oceny okresowej pracowników, uznał tę ocenę za nieprzynoszącą wymiernych efektów. Jakże są zasady tej oceny, dlaczego ocenie poddaje się nowych profesorów tytularnych czy adiunktów tuż po doktoracie, jakie rozeznanie ma członek komisji oceniający pracowników z kilku instytutów reprezentujących różne kierunki? Postulował uporządkowanie sprawy ocen pracowników.

W nawiązaniu do projektu Prawa o szkolnictwie wyższym, złożonego w Sejmie, zauważył, że pracownicy wydziałów dowiadują się o szczegółach zapisów z artykułów prasowych (m.in. o obowiązkowych licencjatch, propozycji zniesienia habilitacji, a tymczasem PKA kładzie nacisk na zwiększanie liczby pracowników po habilitacji – czy to będzie aktualne?).

Pogratulował władzom rektorskim konkretnych rozwiązań w zarządzaniu uczelnią. Postulował, przy istniejącej decentralizacji UW., zwiększenie administracji w instytutach i podwyższenie ich uposażeń.

Dr Andrzej Dąbrowski (Komisja Zakładowa NSZZ „S” – Instytut Fizyki Doświadczalnej): postulował wykorzystanie w Kwesturze internetu do przesyłania nowych numerów kont bankowych z Działu Płac do Sekcji Wynagrodzeń Bezosobowych i informowanie przez Dział Kadr o zmianie adresu inne komórki (PIT i zawiadomienie o badaniach okresowych wysłano na nieaktualny adres), aby nie angażować do tego zgłaszających zmiany pracowników.

Zauważył liczne bazy danych dotyczące pracowników, zaproponował jedną centralną do wykorzystania przez zainteresowane komórki.

W nawiązaniu do III etapu podwyżek zwrócił uwagę na niskie uposażenia nienauczycieli związanych z dydaktyką (m.in. pracownicy naukowo-techniczni, bibliotekarze „dydaktyczni”), stąd też brak zgody Komisji Zakładowej NSZZ „S” na podwyżkę premii kierowników sekcji (regulamin premiowania nie przewiduje tej grupy). Czy można byłoby zaliczyć nienauczycieli do przygotowywanego przez MENiS algorytmu podziału dotacji.

Prof. Stanisław Cebrat (Instytut Genetyki i Mikrobiologii): zaproponował zaokrąglanie narzutów ogólnouniwersyteckich od rozliczanych grantów do złotych, z pominięciem groszy.

Zauważył, że przyznawanie pieniędzy na remont sali nie jest skorelowane z ekspertyzą co do jej wykorzystania na cele dydaktyczne (przeciąga się w czasie), ponadto ekspertyza budowlana nie uwzględniła w remontowanej bibliotece wszystkich zbiorów bibliotecznych (ostrzeżenie przed zawaleniem się stropu). Czy pracownicy techniczni pracujący na kampusach uniwersyteckich są pracownikami Działu Technicznego, czy mogą otrzymywać polecenia od administratora kampusu?

Dr Teresa Suleja (Archiwum UW.): zgłosiła potrzebę zorganizowania nowego magazynu na prace magisterskie. Magazyn przy ul. Koszarowej, choć po remoncie, jest zawilgocony, prace zostały przeniesione do pomieszczenia użyczonego na 4 lata przez Wydział Prawa. Brak albumu studenta nie pozwala na prowadzenie rzetelnej ewidencji studenta. Księgi dyplomów prowadzone na wydziałach czasem nie docierają do Archiwum (skutkiem tego pominięto w I tomie *Spisu absolwentów* blisko 1000 osób).

Prof. Arkadiusz Kozubek (Instytut Biochemii i Biologii Molekularnej): zgłosił uwagi do struktury organizacyjnej Instytutu przedstawionej w *Składzie osobowym* z 2003 r. i do nieaktualnego rozlokowania jednostek instytutu na przedstawionym tam planie. Drogi służbowe przekazywania uwag co do planu nie skutkują. Korekta *Spisu osobowego* powinna być odsyłana do poszczególnych jednostek UW.

Zasugerował, by działania uczelni skupiły się na poprawie technicznych możliwości studiowania. Brak sal dydaktycznych i ich technicznego wyposażenia rzutuje na złą ocenę studentów wykorzystywaną przez rankingi uczelni.

Mgr inż. Grażyna Piotrowicz (Biblioteka Uniwersytecka): w nawiązaniu do budowy planu strategicznego do 2010 r., zaproponowała stworzenie projektu informatyzacji uczelni w wariantach minimalnym i maksymalnym, do dyskusji. Plany tworzenia studiów interdyscyplinarnych, nauczania intensywnego języków obcych, na-

uczania na odległość wymagają bogatszej bazy informatycznej. Zaproponowała zebranie z wydziałów propozycji konkretnych programów, choćby minimalnych.

Prof. Jerzy Lukierski (Instytut Fizyki Teoretycznej): zapytał, czy Centrum Doskonałości koncentrować się będzie tylko na dwóch zagadnieniach: ochronie środowiska i ochronie zdrowia? Czy jest możliwość rozszerzenia tej tematyki? Brakuje tam dziedziny informatyzacji. Sekcja Fizyki Komputerowej zajmująca się w Instytucie symulacjami mogłaby być użyteczna w Centrum (ma się ono zajmować prawdopodobnie rozwojem cywilizacyjnym Dolnego Śląska). Jeśli możliwe jest rozszerzenie zakresu zagadnień Centrum, to wstąpienie deklaruje Instytut Fizyki Teoretycznej i Instytut Informatyki (zgłosił prof. Leszek Pacholski). Czy w tym roku będą rozdzielane uniwersyteckie granty rektorskie? – propozycja płynnego przejścia z wypłat ubiegłorocznych do tegorocznych.

Prof. Teresa Kulak (Instytut Historyczny): podziękowała za niezbędny remont obiektu przy ul. Szewskiej 49. Zaproponowała znalezienie dodatkowego miejsca magazynowego dla Archiwum w obiektach przy ul. Koszarowej. Poprosiła o sprawdzanie referencji firm sprząających wygrywających w przetargach. Zwróciła uwagę na długi okres oczekiwania od zamówienia komputerów do pracowni instytutowej do jej dostarczenia. W nawiązaniu do prośby o ustawianie krzeseł dla studentów zauważyła, że w wąskich korytarzach jest to niebezpieczne.

Prof. Krzysztof Borysławski (Katedra Antropologii): zwrócił uwagę, że budynek, w którym ma siedzibę Katedra, nie wygląda dobrze w otoczeniu wyremontowanych obiektów pl. Uniwersyteckiego. Przedstawił uwagi krytyczne dotyczące struktury i pracy MLASKiO. Podkreślił potrzebę spotkań jednostek UW. z władzami rektorskimi.

* * *

Rektor prof. Zdzisław Latajka podziękował prof. Janowi Mozrymasowi za zebranie nurtujących spraw, a zgromadzonemu za poruszenie problemów w wypowiedziach. Pozwólą one na podjęcie pewnych przedsięwzięć i wprowadzenie ulepszeń w celu ich rozwiązania. Ponadto dyskusja taka pozwala na zauważenie spraw, które umykają na co dzień uwadze ekipy rektorskiej.

W opinii Rektora ważne są problemy związane z jakością prowadzonych remontów i odbiorem tych prac. Akurat te sprawy są znane władzom i dlatego nastąpiły zmiany na stanowiskach dyrektora administracyjnego i jego zastępcy oraz zerwana została współpraca z Zarządem Inwestycji Szkół Wyższych, tzw. inwestorem zastępczym, który nie pełnił roli inwestora dbającego o sprawy uniwersyteckie. A jest to dla uczelni sprawa priorytetowa. Pojawienie się niektórych pytań było spowodowane zbyt krótkim przedstawieniem spraw na wstępie przez ekipę rektorską.

JM Rektor poinformował, w nawiązaniu do spraw informatyzacji uczelni poruszonych przez dyr. G. Piotrowicz, że została powołana komisja rektorska do opracowania wizji rozwoju uczelni, jej informatyzacji i kształcenia na odległość. Uczelnia nasza zajmuje się kształceniem na odległość. W grudniu ub.r. o kształceniu na odległość dyskutowano na spotkaniu z delegacją z Uniwersytetu w Rennes we Francji. Zaproszeni zostali przedstawiciele wydziałów odpowiedzialni za wprowadzanie kształcenia na odległość. Efekt był taki, że niektóre wydziały nie wydelegowały swojego przedstawiciela, z innych przybyły osoby niezajmujące się tą sprawą. W tym przypadku musi istnieć współpraca wydziałów z władzami rektorskimi.

A sprawy informatyzacji uczelni są niezwykle ważne w rozwoju strategicznym uczelni.

PWr. jest na tym samym etapie, odbywa się tam bowiem aktualnie dyskusja na temat informatyzacji uczelni.

W odpowiedzi prof. J. Miodkowi na sprawę inicjatywy międzywydziałowej dotyczącej studiów judaistycznych Rektor wyjaśnił, że propozycja jest mu znana, a jej realizacja idzie we właściwym kierunku.

W nawiązaniu do sprawy punktów zamiejscowych uczelni Rektor poinformował, że MENiS wprowadziło zakaz kształcenia na studiach magisterskich w punktach zamiejscowych, chyba że uczelnia otworzy wydział zamiejscowy, wówczas należy przypisać tam kadre akademickie, której UW. nie ma. W niektórych przypadkach brakuje kadry na prowadzenie kierunków w uczelni macierzystej. Kadra ta nie może być przypisana we Wrocławiu i równo-

częśnie w wydziale zamiejscowym. Rozporządzenie to dotyczy tylko uczelni państwowych.

W odniesieniu do baz danych Rektor wyjaśnił, że zauważa się ostatnio dużo pism z MENiS w tej sprawie. Wiele ankiet do wypełnienia w trybie pilnym jest tak olbrzymia, że to, co dociera na wydziały, jest małą cząstką. Nie jest to właściwe, ale uczelnia jest zobowiązana do dostarczania żądanych danych.

Jeśli chodzi o kadrowe sprawy oceny pracowników, to ustawa o szkolnictwie wyższym nakłada na władze rektorskie obowiązek okresowej oceny nauczycieli akademickich – co cztery lata. Czasem otrzymanie tytułu profesora bądź doktoratu zbiega się z tą oceną. Elementy oceny pracowników nie są odpowiednio wykorzystywane do rzetelnej i niezależnej decyzji co do jego przyszości. Efektem tego są adiunkci zbliżający się do emerytury, bez możliwości przygotowania habilitacji. Te uwarunkowania były znane wcześniej, lecz niewykorzystane zostały w decyzjach personalnych. Oceny takie dokonywane są na poziomie Instytutu; władze dziekańskie czy rektorskie mają w nich mniejsze rozeznanie.

Sprawa projektu Prawo o szkolnictwie wyższym, poruszona przez prof. J. Wrabecę, łączy się z tym problemem. Projekt ustawy jest dostępny na stronach domowych MENiS, KRASP i Fundacji Rektorów Uniwersytetów Polskich. Ministerstwo, od którego nie otrzymaliśmy projektu, zakłada, że każdy zainteresowany może dotrzeć do niego przez stronę internetową. Jeśli ten projekt zostanie zatwierdzony w przekazanej do Sejmu zawartości, to oznaczać to będzie w przypadku nauczycieli akademickich niebędących samodzielnymi pracownikami zatrudnianie na angaż. Nie będzie w tym przypadku mianowania. Może to dotyczyć również pewnej grupy profesorów.

Na pytanie dr. A. Dąbrowskiego Rektor powstrzymał się od odpowiedzi ze względu na jego nieobecność na sali w czasie udzielania wyjaśnień.

Prof. S. Cebrat poruszył sprawę narzutów, czyli kosztów pośrednich, które reguluje rozporządzenie o gospodarce finansowej uczelni. Koszty narzutu są nie tylko sprawą obsługi administracyjnej. Przy prowadzeniu badań naukowych korzysta się z wielu mediów, np. prądu itp.; są to więc koszty pośrednie. Likwidacja narzutu nie jest możliwa. Na uniwersytetach amerykańskich narzut na granty sięga czasem 80 proc. Sprawa końcówek groszowych w rozliczeniach grantu zostanie sprawdzona.

Pracownicy techniczni pracujący na wydziałach podlegają władzom wydziału czy instytutu. Przy niesubordynacji można wnioskować kary dyscyplinarne lub wystąpić do władz o zwolnienie. W sprawie remontu sali wykładowej przy ul. Przybyszewskiego o szczegółach może powiedzieć prorektor J. Kołaczekiewicz.

Prof. A. Kozubek poruszył jakość *Składu osobowego*. Uwagi zostaną przekazane do Działu Kadr, który zajmuje się jego wydawaniem.

Warunki lokalowe i baza dydaktyczna poprawia się, kiedy rozpoznaje się potrzeby, ustali priorytety i zgłosi do przygotowywanego planu strategicznego. Remonty muszą być rozłożone w czasie.

Prof. J. Lukierskiemu w sprawie Centrum Doskonałości odpowie prorektor Krzysztof Wójtowicz.

Naukowe stypendia rektorskie są wypłacane z tzw. zysku uczelni. Bilans uczelni zostanie zamknięty do końca marca, a następnie przeanalizuje go audyt zewnętrzny i wówczas zostanie wyliczony zysk uczelni.

Prof. T. Kulak na sprawę Instytutu Historycznego odpowie prorektor Jan Kołaczekiewicz.

Pytanie prof. K. Boryślowskiego o elewację budynku antropologii jest zasadne, razi bowiem w otoczeniu nowych elewacji. Decyzja o jej odnowieniu zapadnie po trwających konsultacjach i rozmowach w sprawie źródeł finansowania.

MLASKiO przy tworzeniu było pomyślane jako innego typu jednostka; w rzeczywistości sprawuje nieco inną funkcję. Trwają prace przygotowawcze do jego reorganizacji. Jednostka przyjmie prawdopodobnie nazwę – Dział Sieci Komputerowych i Komputeryzacji Uczelni.

Prorektor K. Gabryjelska wyjaśniła, że ze względu na zachowanie pewnego poziomu jakości z kształceniem w punktach zamiejscowych łączy się, oprócz pełnej obsady nauczycieli akademickich, zapewnienie dostępu do biblioteki i zorganizowanie administracji. Uniwersytet nie jest przygotowany na stworzenie wydziału zamiejscowego ani kadrowo, ani finansowo.

Akcja uzupełniania peseli na prośbę MENiS służy stworzeniu bazy akademickiej w celu kontroli wieloletowości nauczycieli akademickich.

Studiami jednolitymi pozostaną studia medyczne i prawnicze. Na pozostałych kierunkach będzie się dążyło do podziału studiów na licencjackie i magisterskie. Zgodnie z Deklaracją Bolońską należy odchodzić od studiów jednolitych.

Wszystkie nowe kierunki i każda innowacja dydaktyczna otrzymały w ostatnim półroczu wsparcie finansowe rektora.

O kształceniu na odległość dyskutuje się. W pierwszej kolejności podejmowane są problemy związane z zawieszaniem kierunków studiów ze względu na brak obsady akademickiej.

Prorektor Jan Kołaczekiewicz wyjaśnił, że z braku pieniędzy remonty będą miały swoje priorytety. Skoncentrowane środki zostały skierowane na trzy najbardziej zagrożone budynki. Budynków przy ul. Sienkiewicza 21 i przy Szewskiej (Instytut Historyczny) nie można wyłączyć ze względu na brak pomieszczeń zastępczych. Budynki przy pl. Nankiera i ul. Grodzkiej dzięki dużemu zaangażowaniu władz wydziału zostały zabezpieczone przed katastrofą, a pomoc centralną kieruje się w pierwszej kolejności na zagrożone budynki. Sala przy ul. Przybyszewskiego też musi czekać, brakuje pieniędzy. Są zabiegi, aby fundusz remontowy z 6 mln podnieść o 3 mln, wtedy drobne rozproszone prace będzie można wykonać.

Komputeryzacja – są pomysły na skorzystanie z nowoczesnej drogi przekazywania informacji do poszczególnych działów. Prowadzone są prace nad reorganizacją MLASKiO; będzie wydzielona grupa ludzi do tych spraw. Wprowadzenie komputerowego obiegu dokumentów jest drogą, rzędu kilku mln zł. Te sprawy przesuwają się na rzecz znajdowania miejsc do kształcenia studentów.

Przeniesienie Archiwum na ul. Koszarową, choć to pomysł historyków na dodatkowe powierzchnie, nie będzie zrealizowane ze względu na funkcje usługowe dla ludzi. Nie będą tu tworzone magazyny. Jest pomysł gromadzenia prac magisterskich w postaci elektronicznej, choć przepisy w pełni na to nie pozwalają.

Ogólnie pracowników technicznych wystarcza, może u prof. J. Wrabecy w Instytucie wyjątkowo brakuje. Audyt bada, czy należyce wykorzystywani są pracownicy w Uniwersytecie, choć w tym roku plan nie przewiduje takich badań na Wydziale Historyczno-Pedagogicznym. Na życzenie Audytu może dokonać takiej analizy. W wyniku redukcji zatrudnienia planuje się podnieść uposażenia mało zarabiającym, ale ten proces jeszcze trwa.

Prorektor Krzysztof Wójtowicz wyjaśnił prof. Lukierskiemu, że nie jest za późno na rozszerzenie obszaru tematycznego Centrum Doskonałości, bo jego idea jest tworzona w uczelni. MENiS narzuciło tylko jeden warunek, żeby to były badania stosowane. Prof. J. Lukierski i prof. L. Pacholski otrzymają informację na temat realizacji tego przedsięwzięcia i zaproszenia na kolejne spotkania zespołu. Zespół jest otwarty na inne propozycje co do zakresu badań.

Prof. Jan Mozrzyk podziękował władzom rektorskim na czele z JM Rektorem za zorganizowanie tak potrzebnego spotkania. Rektor dziękując prof. J. Mozrzykowi za poprowadzenie dyskusji, a obecnym za przybycie, zapowiedział kolejne takie spotkanie po wakacjach.

Not. kd

NOWI PROFESOROWIE TYTULARNI W UW_r.

**Prof. dr hab.
JULIA JEZIERSKA**
Zakład Podstaw Chemii

Urodziła się 11 maja 1947 r. we Wrocławiu. Studia wyższe odbyła w latach 1965-1970 na kierunku chemia na Uniwersytecie Wrocławskim. Praca magisterska, napisana pod opieką prof. Bogusławy Jeżowskiej-Trzebiatowskiej, dotyczyła struktury elektronowej kompleksów chromu (III).

Od 1972 r. jest pracownikiem Uniwersytetu Wrocławskiego. W

1998 r. została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego UW_r.

Stopień doktora nauk chemicznych uzyskała w 1977 r. na podstawie rozprawy *Struktura elektronowa a własności magnetyczne kompleksów Cu(II) z zasadami Schiffa*, przygotowanej pod kierunkiem prof. Jeżowskiej-Trzebiatowskiej.

W 1994 r. uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk chemicznych w zakresie chemii nieorganicznej na podstawie rozprawy *Badania metodą elektronowego rezonansu paramagnetycznego struktury kompleksów Cu(II) z uwzględnieniem ligandów polimerycznych*.

W 2003 r. otrzymała tytuł profesora nauk chemicznych.

W obszarze zainteresowań naukowych prof. J. Jezierskiej jest szeroko rozumiana problematyka chemii koordynacyjnej, w tym związków kompleksowych tworzonych przez ligandy polimeryczne, oraz chemia wolnych rodników. Badania struktury molekularnej i elektronowej są prowadzone przez panią profesor głównie na podstawie wyników wszechstronnie i nowocześnie stosowanej spektroskopii elektronowego rezonansu paramagnetycznego (EPR).

W opinii recenzentów prof. Jezierska uważana jest za eksperta w dziedzinie spektroskopii EPR, stosowanej w rozwiązywaniu problemów strukturalnych i oddziaływań magnetycznych, dotyczących trwałych rodników organicznych oraz kompleksów metali, w tym kompleksów wielordzeniowych i układów metal – ligand polimeryczny. W tych dziedzinach nawiązała efektywną współpracę krajową i zagraniczną, będąc inicjatorką nowych badań bądź pełniąc w nich główną rolę.

W dorobku naukowym prof. J. Jezierskiej jest autorstwo lub współautorstwo 74 publikacji naukowych w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym. Publikuje w liczących się w świecie periodykach naukowych, a sumaryczny współczynnik wpływu (tzw. *impact factor*, IF) jej prac wynosi 83. W ostatnim czasie opublikowała serię artykułów w prestiżowym czasopiśmie międzynarodowym „Chemical Physics Letters”.

Dorobek naukowy prof. Jezierskiej jest znany i cytowany na świecie, o czym świadczy ponad 150 cytowań prac. Jest zapraszana do znanych ośrodków naukowych. Była m.in. w Uniwersytecie w Sankt Petersburgu i Freie Universität w Berlinie. Aktywnie uczestniczyła w 62 konferencjach naukowych, z tego w 50 międzynarodowych.

Prof. J. Jezierska odbyła staż naukowy w światowej rangi ośrodku rezonansów magnetycznych w Uniwersytecie w Leicester w Wielkiej Brytanii (laboratorium profesorów M.C.R. Symonsa i J.B. Raynora). Współpracowała i współpracuje z uczonymi z University of California (Davis, USA), University of Leiden, Florida State University (Tallahassee, USA), Rosyjskiej Akademii Nauk w Kazaniu, Uniwersytetów w Belgradzie i Kijowie oraz z licznych naukowych placówek krajowych.

Prof. J. Jezierska kierowała dwoma projektami badawczymi KBN. Na Wydziale Chemii UW_r jest współorganizatorem Laboratorium EPR, opracowuje programy dydaktyczne w zakresie zastosowań spektroskopii EPR, zajmuje się analizą teoretyczną wyników tej spektroskopii. Jest recenzentką międzynarodowych czasopism, m.in. *Synthesis and Reactivity in Inorganic and Metal-Organic Chemistry*, *Chemical Physics Letters*, *Polish Journal of Che-*

mistry, *Molecular Physics Reports* oraz prac doktorskich i habilitacyjnych.

Uczestniczyła w pracach Komisji Wydziałów Chemii czterech uniwersytetów (Jagiellońskiego, UAM, UMK i Wrocławskiego), dotyczących minimów programowych. Współorganizowała Studium Podyplomowe Kształcenia Nauczycieli, zrealizowała w zakresie problematyki kształcenia nauczycieli dwa projekty MEN.

Wypromowała jednego doktora i kieruje kolejnym otwartym przewodem doktorskim. Jest liderem grupy badawczej. Za osiągnięcia w pracy naukowej była nagradzana dwukrotnie Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dwukrotnie Nagrodą Sekretarza Naukowego PAN, wielokrotnie Nagrodą Rektora UW_r, a w 2002 r., wraz z doktorantem Adrianem Jaszewskim, otrzymała Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.

Rodzina: Mąż – Adam, profesor chemii Uniwersytetu Wrocławskiego, z którym zawsze dzieli zainteresowania naukowe oraz miejsce pracy laboratoryjnej i twórczej, syn Piotr – doktor hydrogeologii, córka Anna – studentka historii sztuki UW_r.

Zainteresowania: wszechstronnie rozumiana kultura narodów zamieszkujących ziemię polskie, turystyka piesza po Karkonoszach i okolicach Wrocławia, zawsze znajduje czas na lekturę książek i czasopism.

**Prof. dr hab.
BEATA OCIEPKA**
Instytut Studiów
Międzynarodowych

Urodziła się 24 marca 1964 r. we Wrocławiu. Studia wyższe na Uniwersytecie Wrocławskim ukończyła w 1987 r., uzyskując tytuł magistra nauk politycznych.

Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce uzyskała w 1990 r. na

Uniwersytecie Wrocławskim na podstawie rozprawy *Ludność niemiecka na Dolnym Śląsku 1950-1969*, napisanej pod kierunkiem prof. Karola Fiedora.

Stopień doktora habilitowanego w zakresie nauk o polityce otrzymała na podstawie monografii *Związki Wypędzonych w systemie politycznym RFN i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie 1982-1992*.

Z Uniwersytetem Wrocławskim związana jest od 1986 r. Od 1999 r. jest zatrudniona w Instytucie Studiów Międzynarodowych na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Od 2002 r. kieruje Zakładem Komunikowania Międzynarodowego.

Prof. B. Ociepka opublikowała 65 pozycji naukowych, w tym 4 monografie, 2 podręczniki akademickie, 1 książkę pod swoją redakcją i 2 książki popularnonaukowe.

Zainteresowania naukowo-badawcze prof. Ociepki koncentrują się wokół stosunków międzynarodowych, w szczególności stosunków polsko-niemieckich, komunikowania międzynarodowego oraz problematyki medioznawczej w ujęciu porównawczym.

W opinii recenzentów prof. B. Ociepka należy do czołówek polskich politologów i medioznawców. Jej prace z dziedziny mediów i komunikowania są oceniane jako niezmiernie wartościowe i o wysokiej randze naukowej. Analizy naukowe są oparte na rozległych badaniach politologicznych i bazie źródłowej, a także na obszernej literaturze przedmiotu. Są zbieżne z aktualnymi światowymi trendami w badaniach naukowych. Dorobek naukowy cechuje erudycja, nowatorstwo, stanowi znaczący wkład do polskiej i europejskiej politologii i stosunków międzynarodowych, a publikacje osiągają zasięg międzynarodowy.

Na podstawie wyników badań prowadzonych nad systemami medialnymi państw niemieckojęzycznych powstała monografia *Media i komunikowanie polityczne. Niemcy, Austria, Szwajcaria*. Jednym z efektów projektu badawczego „Public Media for Civil Society in Central Europe” jest książka *Dla kogo telewizja? Model publiczny w postkomunistycznej Europie Środkowej*.

Prof. B. Ociepa aktywnie uczestniczy w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, wygłaszając odczyty i referaty. Wypromowała 2 doktorów. Ponadto sprawuje opiekę naukową nad 4 doktorantami, z tego 3 mają wszczęte przewody doktorskie.

W latach 1998-2002 pełniła w Instytucie Studiów Międzynarodowych funkcję zastępcy dyrektora ds. nauki i współpracy z zagranicą.

Od 2000 r. koordynuje współpracę UWr. z Uniwersytetem Technicznym w Dreźnie w ramach programu sponsorowanego przez Herbert-Quandt-Stiftung. Od 2000 r. brała aktywny udział w pracach zespołu opracowującego koncepcję działania Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich na UWr. W Centrum powołanym na Uniwersytecie w październiku 2002 r. prof. Ociepa kieruje Katedrą Politologii.

Od grudnia 2002 r. jest przewodniczącą w reaktywowanym Oddziale Wrocławskim Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych. Jest członkiem redakcji ukazujących się na UWr. „Studiów Medioznawczych”. Od 2003 roku jest członkiem Rady Forum Polsko-Niemieckiego.

Rodzina: mążatka

**Prof. dr hab.
FELIKS PRZYBYŁAK**
Instytut Filologii
Germańskiej

Urodził się 1 kwietnia 1933 r. w Lesznie. W latach 1956-1961 studiował filologię germańską na Uniwersytecie Wrocławskim. Z Instytutem Filologii Germańskiej UWr. związany jest od 1986 r.

Stopień naukowy doktora otrzymał w 1988 r. na podstawie

pracy *Paul Celan – problemy i metody liryki esencji*, przygotowanej pod kierunkiem prof. Mariana Szyrockiego.

Stopień doktora habilitowanego uzyskał w 1996 r. na podstawie rozprawy *W stronę poetyki umykających pojęć. Wstępne stadia i fazy*.

Nominację na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Uniwersytecie Wrocławskim otrzymał w 1998 r. W Instytucie Filologii Germańskiej pracował od 1986 r. Kierował Pracownią Teorii Literatury i Przekładu. Obecnie, od października zeszłego roku, w dalszym ciągu współpracuje z germanistyką i nadal pracuje nad przekładem utworów literackich oraz stara się pogłębiać problematykę badawczą.

Od początku studiów interesował się filozofią, literaturą, sztuką oraz translatoryką, na płaszczyźnie praktyki i teorii dzieła. Debiutował w 1959 r. jako tłumacz literacki. Przekłada autorów niemieckojęzycznych z różnych epok, publikując ich twórczość zarówno w czołowych czasopismach (m.in. we wrocławskiej „Odrze”), jak i w wydaniach książkowych.

Dotychczas opublikował ponad 550 pojedynczych pozycji, na które złożyły się utwory własne (rozprawy naukowe, noty – ok. 60, wiersze) oraz przekłady z literatury, filozofii i eseistyki (powieść, opowiadania, baśnie, aforyzmy, wiersze oraz pieśni i libretta na potrzeby Wratistavia Cantans). Wydał 11 książek, a kolejne książki z przekładami i opracowaniami krytycznymi czekają na druk. Jest współautorem kilku antologii poezji i prozy niemieckojęzycznej. Ostatnie książki to: Ludwig Wittgenstein *Myśli i uwagi. Przekład, wybór i wstęp* (2002), F. Przybylak *Inskrypcje ulotności. Przemiany w polu tworzenia* (2002).

Za prezentację dorobku poety Paula Celana otrzymał w 1993 r. niemiecko-polską Śląską Nagrodę Kulturalną Kraju Dolnej Saksonii. W ostatnich latach w polskiej i niemieckiej prasie ukazało się wiele jego artykułów oraz przekłady wierszy.

Był organizatorem sesji polsko-niemieckiej „Pisarz na przełomie czasów”. Uczestniczył aktywnie w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych i literackich, na niektórych wygłaszał referat. Były to m.in. konferencje w Gdańsku, Wrocławiu, Bukowinie Tatrzańskiej, Jugowie oraz poza krajem – w Dreźnie, Czerniowcach, Wilnie, Erfurcie, Zurychu, Wangen, Jenie.

Wypromował trzech doktorów, pięcioro jest w trakcie pisania swych prac.

W latach 1992-1996 kierował Studium Zaocznym Filologii Germańskiej.

Prof. F. Przybylak należy do Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, Stowarzyszenia Germanistów Polskich, Polskiego PEN-Clubu, Stowarzyszenia Pisarzy Polskich i Towarzystwa im. Eichendorffa. Przed laty aktywnie działał w ruchu młodoliterackim Wrocławia. Obecnie jako członek Zarządu Wrocławskich Pisarzy Współczesnych. Współredaguje rocznik „Pomosty”.

Za działalność literacką został odznaczony w 1981 r. Srebrną Odznaką: Zasłużony dla Miasta i Województwa Wrocławskiego. Za osiągnięcia naukowe w 2002 r. otrzymał Nagrodę Rektora, a ostatnio za przekłady literackie z języka niemieckiego najważniejsze polskie wyróżnienie dla tłumaczy – Nagrodę Polskiego PEN-Clubu.

Zainteresowania: literatura, sztuka, podróże zagraniczne, sport.

**Prof. dr hab.
MILICA SEMKÓW**
Instytut Filologii
Słowiańskiej

Urodziła się 25 lutego 1942 r. w Brzeżanach (woj. tarnopolskie). Jest absolwentką V Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu. W 1964 r. ukończyła studia polonistyczne na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego.

Stopień doktora nauk humanistycznych uzyskała w 1973 r. na podstawie rozprawy *Kazimierz*

Brodziński i słowiańska pieśń ludowa napisanej pod kierunkiem prof. Bogdana Zakrzewskiego.

Stopień doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa słowiańskiego i folklorystyki otrzymała na podstawie rozprawy *Słowiańska pieśń ludowa w polskich przekładach doby romantyzmu*.

Po ukończeniu studiów rozpoczęła pracę w Instytucie Filologii Polskiej. W 1993 r. została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Filologii Słowiańskiej, w którym pracuje od 1972 r.

Przed uzyskaniem habilitacji opublikowała 29 tytułów, w tym 2 książki i 3 skrypty, z czego 5 pozycji w czasopismach i książkach zbiorowych zagranicznych. Dorobek pohabilitacyjny obejmuje 22 pozycje, w tym 1 pozycję edytorską (opracowanie językowe i filologiczne tekstów ludowych pozostających w rękopisach) i 17 artykułów oraz redakcję 2 tomów zbiorowych serii „Slavica Wratislaviensis”.

Zainteresowania badawcze prof. M. Semków związane są z literaturą i folklorem słowiańskim, a szczególnie z problemem recepcji ludowych pieśni słowiańskich w Polsce w dobie romantyzmu. Drugi nurt badań dotyczy literatury serbskiej i chorwackiej. Zainteresowanie folklorem zaowocowało przygotowaniem do druku pieśni i przyszłom południowsłowiańskich pozostających w spuściźnie rękopiśmiennej Oskara Kolberga.

Rezultaty badań naukowych prof. M. Semków prezentowała wielokrotnie na międzynarodowych spotkaniach slawistycznych w Belgardzie i na Ukrainie.

Wypromowała 3 doktorów nauk humanistycznych. Sprawuje opiekę nad kolejnymi doktorantami.

W Instytucie Filologii Słowiańskiej pełniła przez 12 lat funkcję kierownika Zakładu Metodyki i Praktycznego Nauczania Języków Słowiańskich. Od 2001 r. jest kierownikiem Zakładu Serbistyki, który zorganizowała od podstaw. Brała udział w przygotowaniu programu studiów slawistycznych na specjalizacji serbskiej i chorwackiej.

Uczestniczy w pracach Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej jako członek Zespołu Ekspertów dla kierunku filologia, specjalność filologia słowiańska.

Prof. Semków jest członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego od 1996 r. i drugą kadencję pełni funkcję wiceprzewodniczącej Wydziału I. Od 1996 r. jest przewodniczącą Zespołu Wydawniczego przy Instytucie Filologii Słowiańskiej, a od 2002 r. – Kolegium Wydawniczego Wydziału Filologicznego

Odnaczona Złotym Krzyżem Zasługi oraz Złotą Odznaką Honorową Polskiego Związku Chórów i Orkiestr za działalność w Chórze Uniwersytetu Wrocławskiego „Gaudium” i odznaką Towarzystwa Miłośników Wrocławia.

Rodzina: mąż Jerzy, prof. UW. w Instytucie Pedagogiki naszej uczelni; dzieci: Anna, Michał i Zofia.

Zainteresowania: uczestnictwo w śpiewie chóralnym, podróże.

**Prof. dr hab.
ADOLF SZPONAR**
Instytut Geografii
i Rozwoju Regionalnego

Urodził się 13 czerwca 1936 r. w Hodowicy koło Lwowa. Jest absolwentem III Liceum Ogólnokształcącego we Wrocławiu. W 1960 r. ukończył geografię o specjalności geomorfologia na Uniwersytecie Wrocławskim. Pracę rozpoczął na stanowisku asystenta naukowo-dydaktycznego w Zakładzie Geomorfologii Instytutu Geograficznego Uniwersytetu Wrocławskiego.

Stopień naukowy doktora uzyskał w 1970 r. na podstawie rozprawy *Etapu deglacji w strefie przedgórskiej Sudetów na podstawie rzedpola Sudetów Środkowych*.

Stopień doktora habilitowanego (docenta) w zakresie geografii uzyskał w 1986 r. na podstawie pracy *Chronostratygrafia i etapy deglacji strefy przedgórskiej Sudetów w okresie zlodowacenia środkowopolskiego*.

W 1980 r. przebywał na stypendium rządowym na Uniwersytecie Karola w Pradze. Odbył staże naukowe w ważnych uniwersyteckich ośrodkach geograficznych: w Lipsku, Sankt Petersburgu, Uniwersytecie Moskiewskim i Uniwersytecie Wileńskim oraz w Instytucie Arktyki i Antarktyki Rosji. Był w 1970 r. uczestnikiem wyprawy naukowej Uniwersytetu Wrocławskiego na Spitsbergen. W 1995 r. został mianowany na stanowisko profesora nadzwyczajnego Uniwersytetu Wrocławskiego, a w 2003 r. uzyskał tytuł profesora zwyczajnego.

Głównym obiektem zainteresowań naukowych prof. Adolfa Szponara jest geomorfologia i geografia fizyczna, w której badania genezy rzeźby stanowią podstawę rozważań o środowisku przyrodniczym. W ogólnym dorobku ma 66 prac opublikowanych i 35 nie przeznaczonych do druku. Po habilitacji ukazało się 14 prac naukowych, 3 monografie, 2 artykuły oraz notatki, komunikaty i postery. Jest współautorem skryptu nt. metod badań w geografii fizycznej. W 2003 r. ukazał się w PWN podręcznik jego autorstwa *Fizjografia urbanistyczna*. Wiele prac zostało wykorzystanych w praktyce. Wielokrotnie był zaangażowany w organizację zjazdów naukowych i seminariów Polskiego Towarzystwa Geograficznego i Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Obecnie prowadzi badania paleogeograficzne w dolinie Odry, obejmujące okres od eoplejstocenu do czasów współczesnych. Z zagadnieniami rozwoju doliny Odry wiąże się badania prowadzone w latach 1996-1998 w ramach realizacji tematu rządowego dotyczącego warunków przyrodniczych strefy doliny Odry. W latach 2000-2001 był członkiem zespołu opracowującego projekt „Woda dla Wrocławia”.

W swojej dziedzinie osiągnął liczące się wyniki w skali regionalnej, które są brane pod uwagę w charakterystyce paleogeografii czwartorzędu Europy. Recenzenci oceniający dorobek naukowy i organizacyjny prof. A. Szponara wskazywali na nowatorską tematykę badań i sprawną organizację warsztatu naukowego.

Wypromował trzech doktorów, dwa kolejne przewody są w toku. Prof. A. Szponar w latach 1978-1993 był sekretarzem oraz współredaktorem serii Results of Investigation of the Polish Scientific Spitsbergen Expeditions, wydawanej w Acta Universitatis Wratislaviensis. W latach 1997-1999 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Geograficznego ds. organizacji badań naukowych i współpracy z zagranicą. Do 2002 r. był członkiem Komisji Nauk o Ziemi Polskiej Akademii Nauk w Oddziale Wrocławskim. Kieruje interdyscyplinarnym zespołem badawczym, opracowującym zagadnienie wykorzystania aminokwasów w badaniach paleogeograficznych czwartorzędu. Od 1991 r. jest kierownikiem Zakładu Geografii Fizycznej Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego.

Rodzina: żona, dwie córki.

Zainteresowania: odkrycia geograficzne, kultura antyczna.

ZAPOWIEDŹ VII DOLNOŚLĄSKIEGO FESTIWALU NAUKI

Szanowni Państwo,
już po raz siódmy wyższe uczelnie, instytuty PAN oraz instytucje naukowe i kulturalne Wrocławia organizują Dolnośląski Festiwal Nauki. Przez siedem wrześniowych dni wrocławskie laboratoria, warsztaty i sale wykładowe staną otworem dla wszystkich zainteresowanych nauką, sztuką i kulturą. Przez kolejne weekendy października najciekawsze wykłady i pokazy zostaną zaprezentowane w mniejszych miastach Dolnego Śląska.

Edycja stacjonarna: Wrocław, 17-24 września 2004 r.

Sesje wyjazdowe:

Wałbrzych, 1-2 października 2004 r.: Wałbrzyskie pulsy naukowo-artystyczne i nie tylko

Ząbkowice Śląskie, 1-2 października 2004 r.: W kręgu piękna i bogactwa ząbkowickiej Ziemi

Jelenia Góra, 8-9 października 2004 r.: W młodym ciele zdrowy i pogodny duch

Legnica, 22-23 października 2004 r.: W świecie minerałów, poezji i historii

Z każdym rokiem, korzystając z Państwa uwag i sugestii, staramy się udoskonalać formułę i organizację Festiwalu. Duża liczba imprez często uniemożliwiała zainteresowanym uczestniczenie we wszystkich wybranych imprezach. W tym roku wprowadziliśmy dwie edycje imprez: w tej samej imprezie będzie można uczestniczyć w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych.

Wszystkie imprezy zostaną podzielone według nowego schematu:

I. Imprezy środowiskowe

Inauguracja i uroczyste zakończenie VII Dolnośląskiego Festiwalu Nauki

Nauka filozoficznie: Źródłem wszystkiego jest pytanie, nie odpowiedź

Gdzie ludzie szukają inspiracji do życia? Nauka a zainteresowania ekstremalne

Nauka a gospodarka – wspólne wyzwania i możliwości

II. Prezentacje uczelni, instytutów PAN i instytucji pozauczelnianych

Piękno słowa i pięknym słowem. Rzecz o humanistyce i humanizmie nauki.

Smak historii

Artystyczne pulsy

Prawo – społeczeństwo – polityka – ekonomia

Pytanie o sumienie i godność człowieka

Fascynacje nauk przyrodniczych. Biotechnologia

Kosmos i kosmonautyka. Nauki o Ziemi

Intelektualna wspinaczka człowieka. Nauki matematyczne

W krajnie komputerów. Telekomunikacja i elektronika

Coraz mniejsze a sprytniejsze. Rzecz o nanotechnologii i nanotechnikach...

W mechanicznym świecie. Robotyka, automatyka i mechatronika

Ochrona środowiska. Nauki rolnicze. Nowe źródła energii

Możliwości współczesnej medycyny i ochrona zdrowia

W zdrowym ciele – zdrowy duch. 2004 – Rok Sportu

Nowością będzie cykl imprez przygotowywanych przez młodych pracowników naukowych oraz imprezy adresowane do rodzin. Wszystkie imprezy będą miały odpowiednie oznaczenia wieku uczestników (dla uczniów szkoły podstawowej, gimnazjum, liceum, dla dorosłych oraz bez ograniczeń wiekowych).

Liczba uczestników części imprez będzie ograniczona, prowadzone będą wówczas wcześniejsze zapisy, a informacja o nich pojawi się w programie Festiwalu Nauki.
Wstęp na wszystkie imprezy Festiwalu jest bezpłatny.

Blisze informacje o Dolnośląskim Festiwalu Nauki można znaleźć na stronie www.festiwal.uni.wroc.pl

Prof. dr hab. Kazimiera A. Wilk, koordynator środowiskowy

Uwagi: Kazimiera.Wilk@pwr.wroc.pl

Z BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ

Aktualności, ogłoszenia, ciekawostki

Baza publikacji pracowników UW.

Na stronie internetowej Biblioteki Uniwersyteckiej (<http://www.bu.uni.wroc.pl>) została zainstalowana wersja pilotażowa bazy stanowiącej bibliografię publikacji pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego. Baza zawiera opisy bibliograficzne publikacji naukowych, popularnonaukowych, dydaktycznych i literackich, których autorami lub współautorami są pracownicy naszej Uczelni. Drobne pozycje z prasy codziennej i popularnych tygodników nie są objęte rejestracją. Baza stanowi kontynuację drukowanych wykazów publikacji obejmujących dorobek pracowników UW za lata 1945-1992.

Do napełniania bazy wykorzystywane są materiały z kartoteki Sekcji Prac Bibliograficzno-Dokumentacyjnych oraz materiały pobierane z wykazów dostarczonych na dyskietkach przez poszczególne instytuty UW. Podstawę źródłową stanowią także karty dokumentacyjne oraz sprawozdania udostępniane przez Dział Badań Naukowych. Opisy nowych publikacji wprowadzane są z autopsji na podstawie zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej.

Większość opisów zweryfikowano z autopsji. W nielicznych przypadkach do bazy wprowadzono opisy w postaci podanej przez autora. Pozycje, które nie zawierają pełnego opisu, zostały oznaczone gwiazdkami.

Prezentowana baza zawiera aktualnie około 5 tys. rekordów i jest nadal testowana. Użytkowników bazy prosi się o zgłaszanie uwag i ewentualnych uzupełnień opisów bibliograficznych do Sekcji Prac Bibliograficzno-Dokumentacyjnych.

Przyjmując, że roczny przyrost liczby publikacji pracowników UW

wynosi ok. 3 500-4 000 rekordów, szacuje się, że do wprowadzenia pozostaje ponad 35 tys. rekordów.

Planowane jest sukcesywne napełnianie bazy na podstawie materiałów zgromadzonych na dyskietkach. Dotychczas w bazie zamieszczono publikacje pracowników Instytutów: Filologii Polskiej, Fizyki Doświadczalnej i Matematyki. W dalszej kolejności planuje się uwzględnienie publikacji pracowników: Instytutu Informatyki, Instytutu Astronomicznego, Instytutu Pedagogiki, Muzeum Przyrodniczego i Instytutu Filologii Germańskiej.

W celu przyspieszenia rejestracji aktualnie wydanych publikacji zostaną opracowane formularze online umożliwiające bezpośrednie przekazywanie danych bibliograficznych do Sekcji Prac Bibliograficzno-Dokumentacyjnych w BUW.

Liczymy, że baza publikacji pracowników UW ułatwi dostęp do cennych informacji pracownikom i władzom Uczelni.

Serdecznie zapraszamy do zapoznania się z nową propozycją Biblioteki Uniwersyteckiej.

Grażyna Piotrowicz

Podstawowe dane statystyczne za rok 2003 dotyczące działalności Biblioteki Uniwersyteckiej

Gromadzenie

♦ łączny wpływ zbiorów do wszystkich bibliotek w Uniwersytecie Wrocławskim wyniósł 62 807 wol./jedn. (więcej o 7 870 wol./jedn. niż w 2002 r.; wzrost o 14%);

♦ stan zbiorów na koniec 2003 r. we wszystkich bibliotekach UW wyniósł 3 649 524 wol./jedn., w tym 2 165 353 w BUW i 1 484 171 w bibliotekach zakładowych;